

Mebel – życie po życiu

Inspiracja,
odnowa,
transformacja

Mebel – życie po życiu

**Inspiracja,
odnowa,
transformacja**

Pragnę złożyć serdeczne podziękowania wszystkim zaangażowanym w proces realizacji projektu „Mebel – życie po życiu”. Szczególne podziękowania kieruję w stronę Pana Mieczysława Bobeły za nieocenioną pomoc i wsparcie w tym pełnym satysfakcji przedsięwzięciu.

Magdalena Kacprzak-Gagatek

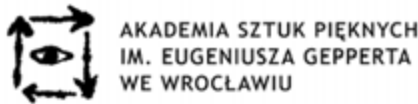
Mebel – życie po życiu. Inspiracja, odnowa, transformacja

Redakcja naukowa:
Magdalena Kacprzak-Gagatek

Recenzenci:
prof. dr hab. Janusz Stankowski
prof. dr hab. Szymon Hanczar

Teksty:
Magdalena Kacprzak-Gagatek, Małgorzata Budzich, Marcin Cibor,
Maja Górowska, Tomasz Ziółkowski, Alexandra Slavetskaya, Julia Wywiał,
Katarzyna Bednarz, Katarzyna Kucharczyk, Alicja Zawadzka, Nicole Słowik,
Zuzanna Ziajka, Aleksy Remiszewski, Natalia Dzikowska, Julia Trzuskowska

Wydawca:
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu
pl. Polski 3/4, 50-156 Wrocław
tel. +48 71 343 80 31, 32, 33, 34
www.asp.wroc.pl

Redakcja językowa: Elżbieta Lubowicz

Tłumaczenie na j. angielski: Danuta Przybylska

Projekt graficzny, skład: Dominika Szymonek

Wrocław 2023

Publikacja zrealizowana z funduszy Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu:
ze środków Wydziału Architektury Wnętrz, Wzornictwa i Scenografii (potencjał badawczy)

Wykorzystane w publikacji ilustracje zostały udostępnione za zgodą autorów

© Copyright by Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu, Wrocław 2023
Wszystkie prawa zastrzeżone / All rights reserved

ISBN: 978-83-67584-22-7

SPIS TREŚCI

6	Wstęp	84	<i>Sen o safari</i> – szafka nocna ze stoliczkiem śniadaniowym Alexandra Slavetskaya, Julia Wywiał
8	ROZDZIAŁ I Recykling mebli i kreatywne projektowanie Magdalena Kacprzak-Gagatek	90	Od stelaża do Wyjątkowego Siedziska Katarzyna Bednarz
28	Mebel bardziej osobisty – trendy w domowym odnawianiu mebli Małgorzata Budzich	94	Kwietnik Katarzyna Kucharczyk
38	ROZDZIAŁ II Edukacja przez doświadczenie: odnawianie w procesie kształcenia Magdalena Kacprzak-Gagatek	98	Ława do gier Alicja Zawadzka
68	ROZDZIAŁ III Jedenaście przemian: studenckie spojrzenie na „Mebel – życie po życiu” Magdalena Kacprzak-Gagatek	102	<i>Retrospekcja</i> – projekt szafki nocnej Nicole Słowik
70	Życie po życiu, czyli reinkarnacja z kwietnika na wieszak Marcin Cibor	106	<i>SlowDown</i> Zuzanna Ziajka, Aleksy Remiszewski
74	Ławka „jamnik”. Mebel inspirowany bajką <i>Toy Story</i> Maja Górowska	112	Stolik ze szklaną rynną Natalia Dzikowska
78	<i>Hałas ’22</i> jako zestawienie wizji przeszłości z panoramą teraźniejszości Tomasz Ziółkowski	114	RetroRekonstrukcja Julia Trzuskowska
		118	Bibliografia
		121	Wykaz źródeł i autorów fotografii

WSTĘP

Magdalena Kacprzak-Gagatek
Akademia Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu
Wydział Architektury Wnętrz, Wzornictwa i Scenografii

Projektowanie mebli jako dziedzina artystyczna i sztuka użytkowa od dawna odgrywa istotną rolę w naszym życiu codziennym. Meble stanowią nie tylko praktyczne narzędzie do tworzenia komfortowych przestrzeni, ale także są wyrazem naszego indywidualnego stylu i gustu. Jednak w obliczu rosnących wyzwań związanych z ochroną środowiska naturalnego i zrównoważonym rozwojem projektowanie mebli staje się także obszarem do eksploracji innowacyjnych koncepcji i praktyk.

Publikacja stanowi wieloaspektowe studium, które przybliży szerokie spektrum możliwości wykorzystania starych, zniszczonych mebli, ukazując różne aspekty związane z potencjałem tych obiektów uznanych za niepotrzebne. Celem tej pracy jest dostarczenie wszechstronnej refleksji na temat zasadności oraz praktycznych perspektyw przedłużania cyklu życia i nadawania nowych funkcjonalności meblom wycofanym z użytkowania.

Meble, które służą ludziom, tracą swoją aktualność w miarę upływu czasu. To zjawisko związane jest nie tylko z utratą ich wartości użytkowej, niszczeniem i pogorszeniem stanu technicznego ma-

teriałów, ale również z ewolucją obyczajów oraz zmianami w wartościach estetycznych. O tych wyzwaniach pisał już w sposób sugestywny dziewiętnastowieczny historyk sztuki Émile Molinier: „Mebel jest przedmiotem przeznaczonym do zużycia i zniszczenia. Tego dnia, w którym moda usunie go, by zrobić miejsce innemu, skazany zostaje na pewną zatrąę. Nie można go schować na dno szafy i zapomnieć o nim przez następne pokolenia. Mebel zajmuje dużo miejsca, a ponieważ zawadza – musi zniknąć. Jeśli tylko, co zdarza się wyjątkowo rzadko, nie zostaną z nim związane jakieś wspomnienia historyczne, jeśli mebel nie stanie się czymś w rodzaju relikwii, szybko wydany zostaje na niego wyrok śmierci”¹. Właśnie w tym momencie pojawia się potrzeba sięgnięcia głębiej, za zewnętrzny stan przedmiotu. Zauważając zalety konstrukcji, funkcji czy materiału, z którego jest wykonany, można dać niechcianemu meblowi drugą szansę na życie, poszukując historii, która jest w nim zakłęta oraz doceniając jego potencjał. W ten sposób każdy stary mebel staje się szansą na odkrycie nie tylko nowej funkcjonalności, ale także ukrytej historii i znaczenia. Dzięki przekształceniu go w coś więcej niż tylko przedmiot użytkowy – może stać się częścią opowieści o przeszłości, teraźniejszości i przyszłości.

Siła odnawiania i przeprojektowania mebli widoczna jest w szczególności w sektorze sztuki i designu komercyjnego i zyskuje coraz większą sympatię wśród odbiorców. Dzięki różnym inicjatywom, wystawom, mediom społecznościowym recykling mebli wzbudza zainteresowanie, jest szeroko komentowany i akceptowany.

Akceptacja społeczna odgrywa kluczową rolę w procesie wprowadzenia starych mebli do obiegu. W ostatnich latach, w obliczu trudnych warunków społeczno-politycznych, obserwujemy zmianę percepcji mebli. Jak zauważa się w badaniach socjologów: „[...] wobec coraz bardziej dotkliwego osłabienia więzów międzyludzkich, wobec pogłębiającego się poczucia wyobcowania, człowiek przejawia skłonność do nadawania szczególnej wartości przed-

miotom ze swojego najbliższego otoczenia”². Interakcja między ludźmi a meblami niesie aspekt emocjonalny. Nostalgia stała się istotnym czynnikiem wpływającym na preferencje konsumentów, dlatego warto uwzględniać potencjalny rezonans emocjonalny w produktach. Projekty przywracające do użytku wyrzucone meble, zachowując wspomnienia z przeszłości mogą dostosowywać je do indywidualnych potrzeb użytkowników. Właściwe zastosowanie przez projektanta nowych technologii umożliwia pełne wykorzystanie właściwości drewna pochodzącego z recyklingu. To daje praktycznie nieograniczone możliwości dostosowania się do preferencji różnych grup społecznych i przekazywania nowych koncepcji życia oraz kulturowej symboliki.

Zgromadzony w niniejszej pracy materiał ukierunkowany jest na przedstawienie rozległego zakresu potencjału wynikającego z wykorzystania starych obiektów meblowych w różnych kontekstach. Publikacja obejmuje wiele aspektów, w tym możliwości traktowania zużytych mebli jako inspiracji do twórczości – zarówno w ramach komercyjnych działań, jak i hobby – oraz jako narzędzia edukacyjnego.

W książce omawiane są i bogato ilustrowane artystyczne działania twórców, którzy bawią się formą, kolorem, fakturą i proporcją, nie ograniczając się do standardowych schematów czy konwencji. Eksperymentowanie stanowi siłę ich sztuki. Jednak projektowanie z użyciem odrzuconych mebli to również wyzwanie, które wymaga odpowiedzi na pytanie, jak przekształcić coś zapomnianego i odrzuconego w coś nowego i pięknego.

Pozbawione wartości meble stają się również źródłem inspiracji dla osób pragnących samodzielnie odnawiać przedmioty. Przekształcanie starych mebli przeradza się coraz częściej w pasję wielu entuzjastów, którzy zamierzają nadawać nowe życie i funkcje niechcianym przedmiotom. W drugim tekście pierwszego rozdziału przedstawione są realizacje powstałe z pasji. Tego typu praktyki

otwierają drzwi do tworzenia unikatowych mebli, które znaleźć mogą miejsce w prywatnych domach i na rynku meblarskim.

Ważnym aspektem tego opracowania jest ukazanie możliwości, jakie tkwią w pozornie niepotrzebnych meblach w kontekście działań dydaktycznych. W perspektywie edukacyjnej wykorzystanie starych, zniszczonych mebli staje się cennym narzędziem w kształtowaniu postaw przyszłych projektantów mebli. Obszernie opisany proces projektowy, a także tematy realizowane w ramach przedmiotu „podstawy projektowania mebli” na Wydziale Architektury Wnętrz w ASP we Wrocławiu, stwarzają doskonałą okazję do przyjrzenia się całemu procesowi zdobywania praktycznych umiejętności w projektowaniu, eksperymentowaniu i wytwarzaniu prototypów mebli z materiałów odzyskanych. Zadanie kształtuje w studentach świadomość ekologiczną, zwracając ich uwagę na przedmioty uznawane za zbędne.

W drugim rozdziale temat dydaktyki oraz przebieg etapów zadania został szerzej opisany w celu ukazania zakresu zadania, możliwości jego realizacji oraz chęci zainspirowania innych kierunków projektowych do wykorzystania niepotrzebnych mebli w rozwijaniu praktycznych umiejętności studentów. W trzecim rozdziale zostały przedstawione refleksje studentów, którzy realizowali temat „Mebel – życie po życiu”, oparte na własnych doświadczeniach podczas procesu twórczej pracy i prototypowania mebli.

Cała praca stanowi próbę podkreślenia roli obecnych oraz przyszłych projektantów w obliczu problemów związanych z nadmierną produkcją i wzrostem ilości odrzucanych mebli. Zasadniczą intencją pracy jest dostarczenie dowodów na to, że odrzucone meble posiadają ogromny potencjał, który, gdy zostanie właściwie wykorzystany, może zmienić sposób, w jaki są one postrzegane przez odbiorców. Mogą stać się formą wyrażania twórczych postaw, manifestacją pasji, a także stanowić cenny materiał do nauki projektowania mebli.

1. J. Krawczyk, *Meble jako przedmioty użytkowe i zabytki*, Wyd. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2006, s. 118.

2. J. Krawczyk, *Meble jako przedmioty użytkowe i zabytki*, Wyd. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2006, s. 163.

ROZDZIAŁ I

Recykling mebli i kreatywne projektowanie

Magdalena Kacprzak-Gagatek

W obliczu trwającej „rewolucji ekologicznej”¹ rośnie świadomość społeczeństwa dotycząca ochrony środowiska i recyklingu materiałów odpadowych. To pozytywne tendencje, jednak wciąż ogromne ilości wyrzucanych mebli pozostają niewykorzystane. Dlatego coraz większe znaczenie ma propagowanie innowacyjnych koncepcji recyklingu mebli drewnianych i dodawanie im wartości.

W oparciu o analizę obecnych możliwości technologicznych² badane są nowatorskie podejścia i strategie ponownego wykorzystania mebli drewnianych.

Rozwój standardów życia i zmieniające się trendy aranżacyjne przyczyniły się do zróżnicowania stylów i osobistych preferencji. W rezultacie wyrzucane meble są zastępowane bardziej modnymi i innowacyjnymi produktami. Brak więzi użytkowników z nabywanymi elementami wyposażenia oraz niedostateczna jakość nowo zakupionych mebli prowadzą do wzrostu z roku na rok ilości wyrzucanych mebli – a należy pamiętać, że kluczową rolę w ich produkcji odgrywa drewno³.

Wraz z dynamicznym rozwojem i postępem technologicznym konsumpcja mebli rośnie w zastraszającym tempie⁴. Jednak ta szybka produkcja i konsumpcja mają poważne konsekwencje dla środowiska naturalnego. Nadprodukcja elementów wyposażenia wewnątrz prowadzi do gromadzenia się odpadów meblowych, które często kończą na wysypiskach lub są spalane, co negatywnie wpływa na ekosystemy.

W odpowiedzi na ten problem współcześni projektanci mebli stawiają sobie za cel zrozumienie i rozwiązanie problemu nadprodukcji i nadmiernego marnotrawstwa. Angażują się w działania twórcze, stając się obrońcami środowiska i zdając sobie sprawę z konieczności zmiany naszej relacji zarówno z przedmiotami,

jak i ze środowiskiem naturalnym. Poprzez swoją pracę i projekty artystyczne przyczyniają się do wzrostu świadomości i zabierają ważny głos w dyskusji na temat koniecznych zmian.

Projektanci, którzy decydują się na korzystanie z wycofanych obiektów meblarskich, rozumieją, że każdy przedmiot ma swoją historię i potencjał. To nie tylko drewno czy metal – to elementy, które miały swoje miejsce w czyimś domu, były świadkami różnych wydarzeń i emocji. Projektując nowe meble z ich wykorzystaniem, ofiarowują im drugie życie, zarazem nadając im nowe znaczenie.

Jednym z najciekawszych aspektów takiego podejścia jest fakt, że projektowanie mebli przy użyciu obiektów wycofanych z użytkowania pozwala na tworzenie unikalnych struktur. Hybrydowe kompozycje, które łączą różne materiały i style, stają się prawdziwymi dziełami sztuki. Przedmioty, które wcześniej były tylko zwykłymi meblami, nagle nabierają nowej wartości, stając się wyjątkowym świadectwem kreatywności projektanta.

Tego rodzaju projektowanie ma także ogromny wpływ na środowisko naturalne. Wykorzystując istniejące obiekty, zamiast tworzyć coś od zera, projektanci przyczyniają się do redukcji odpadów i zmniejszenia zużycia surowców. To nie tylko modna tendencja, rozwijający się trend, ale także odpowiedzialne podejście, które warto promować. Oczywiście, nie wszyscy projektanci czują potrzebę korzystania z takich metod. Jednak ci, którzy decydują się na eksperymentowanie z meblami rekonstruowanymi, otwierają sobie drzwi do niezwykłego świata możliwości i wyzwń. Każdy element musi zostać starannie dobrany i przeniesiony w odpowiednie miejsce, aby nadać całej kompozycji spójność i harmonię. To wymaga nie tylko wiedzy i umiejętności, ale także wrażliwości artystycznej.

Przykłady prezentowane w artykule ilustrują, jak praktyka artystyczno-projektowa, nasycona sztuką, kreacją, ekologicznymi

wartościami, może przyczyniać się do kształtowania świadomego i wrażliwego sposobu myślenia odbiorców.

Ten rozdział analizuje i prezentuje szereg przykładów twórczości z zakresu projektowania mebli przy wykorzystaniu mebli wycofanych z użytku. Główny nacisk położony jest na działalność indywidualnych projektantów oraz na ich eksperymenty formalne i techniczne. Te eksperymenty, choć czasami skierowane do masowego odbiorcy, przede wszystkim odzwierciedlają koncepcje twórców rodzące się w ich umysłach. Efektem są unikalne meble, w których aspekty artystyczne i znaczeniowe odgrywają istotną rolę. Rozdział ten stanowi refleksję nad różnymi rolami, jakie meble odgrywają w naszym otoczeniu, zarówno tymczasowo, jak i na stałe.

Słowa Victora Papanka, że „projekt powinien być odzwierciedleniem czasu i okoliczności, które złożyły się na jego powstanie i korespondować z ogólnym porządkiem społeczno-gospodarczym, w którym ma funkcjonować”⁵, mogą stanowić punkt wyjścia do nowego sposobu postrzegania otaczających nas przedmiotów użytkowych.

Artykuł koncentruje się głównie na prezentacji możliwości przekształcania niechcianych mebli w praktyczne, często unikatowe obiekty. Omawiane są różne strategie działania, które stanowią formę komunikacji między ideą recyklingu mebli a ich użytkownikami. Poprzez przykłady różnych projektów prezentowane są potencjalne ścieżki przywracania mebli do życia.

CEL SPOŁECZNY

„Projektant musi mieć świadomość spoczywającej na nim odpowiedzialności społecznej i moralnej. Projektowanie to przecież najpotężniejsze znane dotąd narzędzie kształtowania przez człowieka własnych wytworów i środowiska, a co za tym idzie – siebie samego. Projektant musi analizować skutki swego działania w przeszłości, przewidywać jego konsekwencje w przyszłości”⁶.

1. W książce *Revolution for Nature* Klaus Michael Meyer-Abich analizuje koncepcję ekologicznej rewolucji. Autor nawołuje do przeprowadzenia rewolucji mającej na celu ochronę środowiska naturalnego, by zahamować negatywne i destrukcyjne konsekwencje wzrostu gospodarczego w rozwiniętych krajach, P. Selmaj-Pomaska, <https://ojs.seminare.pl/index.php/seminare/article/view/534/339> [dostęp: 04.08.2023].
2. Określenie „nowe technologie” odnosi się do drukarek 3D, laserów, frezarek CNC, itp.
3. D. Yang, J. Zhu, *Recycling and value-added design of discarded wooden furniture*, „BioResources” 2021, No 16(4), 6954-6964, <https://bioresources.cnr.ncsu.edu/resources/recycling-and-value-added-design-of-discarded-wooden-furniture/> [dostęp: 10.10.2023].
4. Dane Głównego Urzędu Statystycznego pokazują, że produkcja mebli w Polsce wzrosła o 9,6% w 2022 roku, osiągając 54,217 mld zł. W odniesieniu do konkretnych grup mebli produkcja mebli do siedzenia, tapicerowanych i drewnianych spadła o 13,7%, w porównaniu z rokiem 2021, wynosząc 13,492 mln sztuk. Natomiast produkcja mebli drewnianych do pokoiów stołowych i salonów wzrosła o 16,4%, osiągając 39,219 mln sztuk w 2022 roku. Dane GUS: *Produkcja mebli w Polsce wzrosła, ale...* <https://biznes.meble.pl/newsroom/produkcja-mebli-w-polsce-wzrosla-ale/> [dostęp 10.10.2023].
5. V. Papanek, *Dizajn dla realnego świata*, Recto Verso, Łódź 2012, s. 35.
6. Tamże, s. 111.

01. 100 Chairs in 100 Days, proj. Martino Gamper, 2007

Projektowanie z wykorzystaniem odrzuconych mebli jako źródła twórczości to zadanie, które stawia przed artystami projektantami wyjątkowe wyzwania. Ich umiejętności opierają się na głębokim zrozumieniu zagadnienia oraz pełnej świadomości spoczywającej na ich odpowiedzialności. Jednak nie ograniczają się jedynie do aspektu ekologicznego, lecz opierają się także na inspiracji, kreatywności, zabawie, chęci eksperymentowania oraz łamania schematów. To proces otwierania umysłu na nowe ścieżki i niczym nieskrępowaną fantazję.

Wartość projektowania w tym kontekście polega na odnalezieniu własnej ścieżki twórczej i klarownym określeniu filozofii działania, które może stanowić efektywny sposób tworzenia zróżnicowanych obiektów. Projektanci mebli, którzy z odwagą sięgają po surowce wtórne, pełnią ważną rolę w społeczeństwie i świecie designu. Ich działania są jednoznacznie ukierunkowane na aspekt społeczny i mają na celu zwrócenie uwagi na szereg kluczowych problemów i wyzwań. Są to kwestie, które wspomniane zostały we wstępie, takie jak narastający problem odpadów, konsumpcjonizmu, kultury wyrzucania, niskiej jakości produktów i krótkotrwałych trendów.

Twórcy, którzy wykorzystują odpady meblowe do swoich autor-skich projektów, ilustrują możliwość ponownego wykorzystania rzeczy uważanych za zbędne. Często bawią się formą, kolorem, fakturą i proporcją, nie ograniczając się do standardowych schematów, czy konwencji. Eksperymentowanie stanowi siłę ich sztuki.

Jednak projektowanie z użyciem odrzuconych mebli to również wyzwanie, które wymaga odpowiedzi na pytanie, jak przekształcić coś zapomnianego i odrzuconego w coś nowego i funkcjonalnego. Tworząc nowe, oryginalne meble, artyści dają dowód na to, że przedmioty uznane za niepotrzebne mają ogromny potencjał, jeśli tylko spojrzymy na nie w inny sposób. Odpowiedzialne podejście do projektowania i użytkowania mebli to kluczowy element walki z marnotrawstwem i ekologicznymi wyzwaniami.

Szeroki zasięg oddziaływania na odbiorców⁷ mają wystawy, wydarzenia artystyczne i ogromne przedsięwzięcia, które prezentują spektakularne, niespotykane, kontrowersyjne efekty tego typu pracy twórczej. W ten sposób przyciągają uwagę ludzi i zachęcają do refleksji nad problemami, które poruszają. Niejednokrotnie twórcy angażują również przypadkowe osoby w swoje projekty, co dodatkowo buduje świadomość i zaangażowanie społeczne. Po-przez ekspozycje i działania artystyczne projektanci mebli stają się ambasadorami zmiany i inspiracją dla innych.

Jednym z najbardziej spektakularnych działań ukazujących ogromny potencjał uszkodzonych, rozczłonkowanych elementów mebli stanowi projekt *100 krzeseł w 100 dni*. Włoski projektant i artysta **Martino Gamper**, znany z eksperymentalnego podejścia do designu, w swojej pracy podkreśla, że doskonałość nie musi być jedynym celem w projektowaniu. Jego praca skupia się na niedoskonałości i różnorodności również jako źródle ciekawości i wartości w przedmiotach. Wykorzystując wyłącznie surowce z recyklingu, takie jak części mebli, stare krzesła i ich fragmenty,

7. Użytkowników mebli.

02. 100 Chairs in 100 Days, proj. Martino Gamper, Triennale Design Museum, Mediolan, Włochy, 2009

03. *Taburete 300*, proj. Curro Claret, 2010

8. Swilley-Hansen E.F., Martino Gamper, „WordPress”, <https://ernstfrederickswilleyhansenblogsite.wordpress.com/2018/09/11/the-journey-begins/> [dostęp: 04.08.2023].

9. Głównym celem tego przedsięwzięcia była nie tylko produkcja funkcjonalnych mebli do siedzenia, lecz także próba wsparcia procesu zdrowienia tych osób. Poprzez doświadczenie artystyczne i zaangażowanie w „projektowanie” mieszkań, które miały stać się ich domem, projekt miał na celu zwiększenie pewności siebie osób bezdomnych. W 2010 roku projekt zdobył pierwszą nagrodę w konkursie Design Against Poverty and Social Exclusion Ministerstwa Kultury Hiszpanii.

Gamper stworzył sto unikalnych siedzisk, łącząc te elementy w zupełnie nowy i zaskakujący sposób. Jego projekt to niezwykle przedsięwzięcie – nie tylko stanowi wyzwanie dla tradycyjnego myślenia o projektowaniu, ale także skłania do refleksji nad conceptem perfekcji w dzisiejszym świecie, masowej produkcji i jednolitych wzorców⁸.

W latach 2010 i 2011, w trakcie warsztatów zorganizowanych przez Arrels Fundació, **Curro Claret** przedstawił innowacyjny projekt zatytułowany *Taburete 300*⁹. Wykorzystując kawałki metalu oraz materiały znalezione na ulicy stworzono meble, które nie tylko spełniały praktyczną funkcję, ale także przyczyniły się do transformacji życia osób dotkniętych bezdomnością¹⁰. Projekt opierał się na wykorzystaniu kawałka metalu, który był wycinany za pomocą lasera i następnie gięty, pełnił rolę „węzła” łączącego różne elementy. Zaprojektowany łącznik¹¹ umożliwiał połączenie ze sobą fragmentów drewna, części innych mebli i ich pozostałości, co w rezultacie wytwarzało obiekty takie jak stołki, ławki, stoły, lampy i wieszaki.

Choć na pierwszy rzut oka te meble mogłyby wydawać się złożone z przypadkowo zebranych przedmiotów, to właśnie ta pozorna przypadkowość nadała im ich niepowtarzalny charakter. Każdy fragment mebla miał swoją własną historię i znaczenie. W efekcie tego projektu meble stały się nie tylko symbolami przemiany, ale także narzędziami do poprawy jakości życia ludzi. *Taburete 300* stanowi inspirujący przykład, jak projektanci, twórcy, mogą

10. W projekcie wzięli udział bezdomni, którzy mieli możliwość rozwijania swojego talentu, zdobywania umiejętności zawodowych i zwiększania swojej samooceny. Ponadto proces tworzenia mebli dostarczał uczestnikom okazji do pracy w zorganizowanym środowisku oraz budowania relacji społecznych, co stanowiło istotny krok w kierunku reintegracji społecznej.

11. W ramach projektu stworzono kilka wariantów łącznika, co pozwoliło na różnorodne połączenia elementów, poszerzając tym samym zakres możliwych zastosowań koncepcji.

04. *Taburetes Sociales*, proj. Curro Claret, Galeria Vinçon, Barcelona, Hiszpania, 2014

wykorzystać swoje umiejętności i pasję w celach społecznych i humanitarnych. Ten projekt wspiera osoby potrzebujące i przyczynia się do poprawy jakości ich życia, stanowiąc jednocześnie doskonały przykład potencjału, jaki tkwi w sztuce i designie jako narzędzia transformacji społecznej i budowania społeczności¹².

Podkreślając znaczenie powyższych projektów, opisani twórcy, poprzez swoje działania artystyczne, stają się inicjatorami przemian dążących do edukacji i inspiracji społecznej. Poprzez innowacyjne, duże, angażujące projekty przyczyniają się do podnoszenia

12. *Colección 300: Curro Claret y Fundació Arrels dan con la pieza clave del diseño solidario*, „Diariodesign”, <https://crossculturalchairs.com/Interview-Curro-Claret-1> [dostęp: 04.07.2023]

świadomości konsumentów oraz ukazują alternatywne podejścia do projektowania mebli i zagadnień ekologicznych. Ich twórczość oddziałuje zarówno na dziedziny artystyczne, jak i społeczne, zachęcając do refleksji nad znaczeniem przedmiotów codziennego użytku oraz promując zrównoważony rozwój.

CEL ARTYSTYCZNY

„Zarówno ekspresywna, jak i poznawcza teoria sztuki głoszą, że sztuka komunikuje: może komunikować uczucia i emocje albo myśli i idee. [...] Sztuka nabiera sensu po części dzięki swojemu kontekstowi”¹³.

13. C. Freeland, *Czy to jest sztuka?*, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2004, s. 168.

Projektanci i artyści, którzy wykorzystują stare meble lub niepotrzebne ich części jako główne źródło twórczego materiału, wprowadzają nową perspektywę w dziedzinie projektowania mebli i ogólnej twórczości. Poprzez przekształcanie mebli z odzysku w dzieła sztuki, wskazują możliwości, jakie niosą za sobą tego typu przedmioty. Ten rodzaj twórczości koncentruje się na zrównoważonym projektowaniu, odzyskiwaniu surowców oraz kreatywnym podejściu do odnawiania i przetwarzania starych mebli. Wyróżnia się kilka kluczowych aspektów tych działań:

Tworzenie nowych wizji

Poprzez wykorzystanie odrzuconych mebli jako surowca, projektanci mają możliwość stworzenia zupełnie nowych wizji mebli. Rozpoczynają od istniejących elementów, ale transformują je w zupełnie odmienne, oryginalne projekty, często odbiegające od tradycyjnych wzorców.

Kreacja i eksperyment

Odpady meblowe stwarzają projektantom możliwość swobodnego eksperymentowania. Nieograniczona dostępność różnorodnych elementów umożliwia kreatywną improwizację i poszukiwanie nowych form i funkcji. Działania te prowadzą do innowacyjnych i unikalnych projektów.

Zmienna estetyka

Meble wykonane z obiektów meblarskich wycofanych z użytku często charakteryzują się estetyką zmienną i unikatową. Zastosowanie różnych materiałów, struktur i kolorów nadaje meblom niepowtarzalny charakter.

14. Zasada „3R” obejmuje „reuse”, co oznacza „użyj ponownie”. Nie każdy zużyty przedmiot musi zostać odrzucony. Przydzielenie im nowego zastosowania może znacząco zmniejszyć ilość odpadów, <https://www.products.pcc.eu/pl/blog/reduce-reuse-recycle-czyli-jak-na-codzienn-dbac-o-srodowisko/> [dostęp: 10.09.2023].

15. Droog zostało założone w 1993 roku przez projektanta produktu Gijsa Bakker'a oraz historyka sztuki i designu Renny Ramakers w celu promocji

Szerzenie Inspiracji

Poprzez udostępnianie swoich projektów i doświadczeń w mediach społecznościowych oraz na wystawach projektanci inspirowują innych do rozpoczęcia własnych eksperymentów z projektowaniem i odnawianiem mebli. Ich twórczość zachęca przyszłych projektantów i hobbystów do własnych twórczych poszukiwań.

TWORZENIE NOWYCH WIZJI:

Od pomysłowości do zrównoważonego designu

Artyści projektanci działający w nurcie „reused”¹⁴ balansują między dziedziną sztuki a funkcjonalnością użytkową, dążąc do znalezienia unikalnych rozwiązań, które nie tylko przyciągają uwagę odbiorców, ale także inspirowują konsumentów i użytkowników. **Tejo Remy**, znany ze współpracy z marką Droog Design¹⁵, prezentuje takie zrozumienie i podejście w swojej twórczości. Jego prace wyrażają głębokie zrozumienie problematyki oraz zaangażowanie w tworzenie inspirujących rozwiązań, które kształtują pozytywną świadomość społeczną.

Szczególną cechą wielu z jego dzieł jest innowacyjne podejście, polegające na dekonstrukcji oryginalnego kształtu i reorganizacji pozornie niepasujących do siebie elementów w celu stworzenia nowego przedmiotu.

Przykładem takiego podejścia jest komoda złożona z różnych szuflad spiętych pasami¹⁶. Projektant nie tworzy swoich dzieł w celu wywołania uczucia nostalgii czy tęsknoty za przeszłością. Zamiast tego skupia się na manifestacji idei tworzenia własnego świata, korzystając z dostępnych zasobów. Przeznaczenie

współczesnego holenderskiego wzornictwa. Założyciele wybrali prace młodych holenderskich projektantów, w których dostrzegli nowy trend polegający na ponownym wykorzystywaniu codziennych przedmiotów łączonym z praktycznym podejściem. Za: https://en.wikipedia.org/wiki/Droog_company [dostęp: 10.08.2023].

16. T. Remy, *Reused – ekologiczny design i lifestyle*.

05. *You Can't Lay Down Your Memories*, proj. Tejo Remy, PAN-fair, Amsterdam, Holandia, 1991

odzyskanych materiałów oznacza także opowiadanie historii ich pierwotnego zastosowania, nadawanie przedmiotom nowego kontekstu i przekształcanie ich znaczeń. Projektant tworzy na pograniczu sztuki i designu, jednak wyraźnie rozróżnia te dwa obszary, uważając, że „design to sztuka stosowana, a sztuka to design bez funkcji”¹⁷.

Podobne głębokie zrozumienie i pasje tworzenia z przedmiotów pozornie bezwartościowych wyraża **Rupert Blanchard**. Jego charakterystyczny styl to tworzenie szafek z mnóstwem szuflad wykonanych z różnych części starych mebli, czy znalezionych emaliowanych szyldów reklamowych. Blanchard wykonuje komody, kredensy i szafki z odzyskanej z placów budowy sklejki¹⁸. W jego projektach szafek czy komód można zobaczyć elementy zawierające elementy z kuchni z lat 60. XX wieku, szafkę na dokumenty z lat 30., szufladę z toaletki w stylu art déco i wiktoriańską szafkę na biżuterię. To magiczne skrzynie pełne tajemnic. Projektant jest zwolennikiem idei ponownego wykorzystywania starych mebli drewnianych i nadawania im nowego życia. Nie tylko odnawia i łączy różne części, ale również daje im nowe przeznaczenie¹⁹. [Tu można zobaczyć projekt](#).

Działania w obszarze transformacji mebla to zadanie wymagające pomysłowości. Przedłużanie bądź nadawanie nowych funkcji obiektom meblarskim wycofanym z użytkowania są wyzwaniem, które obejmuje koncepcję, nową funkcję oraz zmianę stylu. Istniejące elementy mebli muszą zostać starannie wyselekcjonowane, aby pokonać ograniczenia oryginalnego projektu i umożliwić kreatywną reorganizację komponentów. Współczesne technologie²⁰ oraz różnorodność dostępnych płyt drewnopochodnych rozszerzają zakres dostępnych możliwości transformacji i udoskonalania mebli. Ponadto różnorodność dostępnych farb, lakierów, olejów, a także naturalnych i syntetycznych oklein pozwala na szybką

17. D. Sirlin, *Tejo Remy: an Interview*, “The Art Section”.

18. R. Blanchard, *Upcycle that*, <https://www.upcyclethat.com/rupert-blanchard/> [dostęp: 23.09.2023].

06. *Stapelkast* 56, proj. Theo Herfkens

zmianę wyglądu mebli, jednocześnie zapewniając ochronę przed uszkodzeniami mechanicznymi i wilgocią.

Porzucone meble często nie tylko wykonane są z drewna, ale także odzwierciedlają znakomite rzemiosło, które nadal przyciąga uwagę. Meble z minionych epok nie są kolejnymi wytworami masowej produkcji fabrycznej. To sztuka, który przejawia się w precyzji wykonania, detalach oraz tradycyjnych technikach rzemieślniczych, które dzisiaj są rzadko spotykane. Czasami to właśnie

19. C. Lam, *Furniture Designer Rupert Blanchard Transforms Discarded Drawers into Stunning Storage Units*.

20. Określenie „nowe technologie” odnosi się do drukarek 3D, laserów, frezarek CNC itp.

07. *Kast* 163, proj. Theo Herfkens

08. *Kastje* 98, proj. Theo Herfkens

09. *Kast* 66, proj. Theo Herfkens

najbardziej niedoceniane meble zaskakują swoją trwałością i solidnością, zachowując swoje pierwotne piękno i funkcjonalność, chociaż mogą być uważane za przestarzałe lub niepasujące do współczesnego designu. Niekiedy subtelna modyfikacja proporcji potrafi znacząco odmienić wartość estetyczną mebla, umożliwiając mu dostosowanie do obecnych trendów.

Podczas procesu transformacji mebli ważne jest zachowanie odpowiednich proporcji oraz umiejętne łączenie tradycji z nowoczesnością. Dzięki temu można zachować oryginalny urok mebla, nawet po dokonanych zmianach.

Inspirujące przykłady realizacji, w których pewna część starego mebla pozostaje nienaruszona, a nowa część jest dodawana, znajdują

21. R. Blanchard, *Money for Nothing*, “BBC1”, <http://www.stylingandsalvage.com/2016/02/money-for-nothing-bbc1.html> [dostęp: 07.08.2023].

swoje odzwierciedlenie w praktyce **Theo Herfkensa**. Jego koncepcja polega na odnawianiu mebli poprzez łączenie starych kredensów i komód z nową podstawą; elementy te spaja kolor.

Podobne założenia łączące stare z nowym prezentuje kredens zaprojektowany przez wspomnianego wcześniej **Ruperta Blancharda**. Wyjątkowość tego projektu stanowi konstrukcja: stary korpus kredensu z 1960 roku został przecięty na pół i połączony za pomocą zupełnie nowego modułu. Ten zabieg pozwolił stworzyć kredens o interesującej formie, rozbudowując jego pierwotne funkcje. Jaskrawe półki zamknięte w klasycznym kredensie to interesujące zestawienie. Projekt przedstawia pomysł połączenia tradycji i nowoczesności, estetyki i funkcji²¹. [Tu można zobaczyć projekt](#).

10. *From this day forward II*, concrete stitches (series of objects), proj. James Plumb

11. *For nitter for worse II*, concrete stitches (series of objects), proj. James Plumb

W przypadku mebli z recyklingu sztuką jest zachowanie oryginalnej tekstury drewna, co czyni te meble wyjątkowymi. Meble drewniane odzwierciedlają ducha minionych czasów, który jest wpisany w strukturę materiału. Projektanci często decydują się na zachowanie naturalnego koloru drewna, podkreślając jego wyjątkowe piękno. Staranna obróbka, taka jak polerowanie i lakierowanie, nadaje drewnu głębię i ciepło, czyniąc meble niepowtarzalnymi w tłumie masowej produkcji.

W twórczości **Jamesa Plumba** zachowanie naturalnego drewna odgrywa kluczową rolę. Artysta często korzysta z porzuconych szkieletów mebli, w tym krzeseł, które zostały pozbawione siedzi-

22. J. Pallasmaa, *Concrete stitches (series of objects)*, <https://jamesplumb.co.uk/objects/concrete-stitches-series/> [dostęp: 14.07.2023].

ska lub tapicerki. To właśnie z tych pozornie zapomnianych elementów artysta czerpie inspirację do swoich prac, tworząc serię obiektów znanych jako *Siedziska betonowe*. Technika odlewania betonu w drewniane ramy rewolucjonizuje sposób, w jaki postrzegamy przestrzeń i jej potencjał. Każde dzieło w serii jest unikalne. Poprzez swoje prace James Plumb udowadnia, że szkielety porzuconych mebli mogą stać się źródłem nowej, wyjątkowej i solidnej estetyki. To, co wyróżnia ten projekt, to nie tylko precyzja wykonania i oryginalna koncepcja, ale także zdolność łączenia różnych elementów w spójną całość. Meble te nie tylko spełniają swoje funkcje praktyczne, ale także stają się dziełami sztuki²².

12. *Réanim – La médecine des objets*, Manifesto, Studio 5.5, 2004

KREACJA I EKSPERYMENT: ROLA ODPADÓW MEBLOWYCH W KREOWANIU UNIKATOWYCH KONSTRUKCJI

W kontekście wykonywania napraw mebli często ograniczamy się do tradycyjnych materiałów, takich jak drewno, metal, skóra i tapicerka, pomijając możliwości tworzyw sztucznych. Jednak naprawy, które mają na celu przywrócenie funkcjonalności i trwałości mebli poprzez dodanie nowych, odmiennych materiałów od oryginalnych, mogą odegrać kluczową rolę w tworzeniu innowacyjnych połączeń i unikalnych konstrukcji.

23. Reedukacja – zespół działań mających na celu przywrócenie jednostce ludzkiej posiadanych wcześniej umiejętności.

Za: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Reedukacja> W tym kontekście chodzi o przywracanie zniszczonym meblom ich pierwotnych funkcji.

13. *Réanim – La médecine des objets*, Manifesto, Studio 5.5, 2004

Studio 5.5 specjalizuje się w przywracaniu życia zniszczonym meblom poprzez zastosowanie materiałów odbiegających od tych użytych pierwotnie w naprawianym meblu. Przykładem takich działań jest projekt *Reanim – La médecine des objets* z 2004 roku, w którym projektanci wcielili się w rolę „lekarzy przedmiotów”, wykorzystując swoją wiedzę, aby zwiększyć trwałość odrzuconych mebli. Ich celem nie było jedynie przywracanie wartości, naprawa ani przekształcanie, ale przede wszystkim reedukacja²³ mebli poprzez interwencje, które pozwalają na odnowienie funkcji i percepcji przedmiotów. To podejście przyczynia się do tworzenia nowych rozwiązań i może stanowić podstawę dla bardziej zrównoważonej produkcji²⁴.

24. *Réanim – La médecine des objets*, « 5.5 », 2004, <https://www.5-5.paris/en/projects/manifesto/reanim-la-medecine-des-objets-2004-63> [dostęp: 20.07.2023].

KOLAŻE Z ODZYSKANYCH MEBLI DREWNIANYCH

Chociaż porzucone meble na pierwszy rzut oka wydają się pozbawione potencjału, to dla niektórych artystów, projektantów i rzemieślników stanowią bezcenny zasób czekający na drugą szansę. Przykładem twórczego wykorzystania odrzuconych mebli jako materiału bazowego jest eklektyczne łączenie różnych elementów z różnych mebli w formie artystycznych kolaży. Takie działanie pozwala tworzyć projekty, które wykraczają poza tradycyjne ramy i innowacyjnie wykorzystują meble.

Artystka **Karen Ryan** tworzy kolekcje krzeseł wykorzystując stare siedziska oraz inne pozostałości, które miały trafić na złom. Jej prace stanowią przykład, jak kreatywność, łączenie różnych wpływów kulturowych i zaangażowanie mogą przekształcać pozornie bezużyteczne przedmioty w dzieła sztuki o funkcji zarówno praktycznej, jak i estetycznej. Na serię *Custom Made* [zdj. 14], inspirowaną amerykańską kulturą i dziecięcymi opowieściami, składają się meble, które przenoszą narracje z przeszłości do teraźniejszości. Każde krzesło stanowi indywidualną opowieść, a kolekcja to mieszanka barw, wzorów i kształtów²⁵.

Zaprojektowane krzesła stanowią zarówno zderzenie różnych kultur, jak i wyraz indywidualności każdego z nich. Każdy projekt posiada własną historię do opowiedzenia, a zadaniem projektantki jest wydobyć jej na światło dzienne. Pomimo pozornej chaotyczności wykonania w tych meblach kryje się harmonia zrodzona z akceptacji różnorodności [zdj. 15, 16]²⁶.

Projekty te manifestują wyzwolenie twórczego ducha, pozwalając na przekroczenie utartych schematów i ograniczeń. Przenoszą autentyczność, często brakującą w dzisiejszym świecie masowej

25. A. Tzenkova, K. Ryan, *Custom made chairs*, “Trendland”, <https://trendland.com/karen-ryan-custom-made-chairs/> [dostęp: 04.07.2023].

14. *Custom Made U.S.A.*, proj. Karen Ryan, 2006

15. *Custom Made Chair*, proj. Karen Ryan, 2006

16. *Custom Made Chair*, proj. Karen Ryan, 2011

26. K. Ryan: *Custom made chair 2011*, “Designboom”, <https://www.designboom.com/design/karen-ryan-custom-made-chair-2011/> [dostęp: 04.07.2023].

17. *Frankenstein's Chair*, proj. Yuma Kano, 2016

produkcji. Wielokulturowy charakter kolekcji przypomina o bogactwie różnorodności, która tylko czeka na odkrycie.

W podobnym duchu wykonane zostały *Krzesła Frankenstein*, zaprojektowane przez **Yuma Kano**. Zadanie projektowe polegało na stworzeniu czegoś z wykorzystaniem starych lub uszkodzonych przedmiotów, z nawiązaniem do tematu „Odnów, przerób, przetwórz i zrób to sam”.

Finalnie ramy pochodzące z krzeseł z uszkodzonymi oparciami i siedziskami zostały połączone z częściami innych krzeseł. Efektem tego połączenia jest krzesło o nietypowym wyglądzie, nawiązujące do potwora Frankensteina, tworząc jednocześnie nowe, zabawne i funkcjonalne miejsce do siedzenia²⁷.

ZMIENNA ESTETYKA

„W świecie, w którym produkuje się tak wiele, staram się być świadomy i myśleć o tym, co chcę do tego dodać. Jaka jest rola projektantów w świecie, w którym jest już tak wiele produktów?”

W odpowiedzi na zadane sobie pytanie **Jetske de Groot** stworzyła projekt zatytułowany *Multiple Family*²⁸. W ramach tego projektu klienci, ofiarowując artystce własne krzesło, mogą wpłynąć na wygląd mebla. Jetske de Groot podkreśla, że ludzie przywiązują szczególną wagę do swoich używanych mebli. Połączenie tych elementów w nowy projekt przynosi zaskakujące i estetyczne rezultaty. Projektantka wykorzystuje meble w stanie, w jakim je otrzymuje, nie usuwając śladów użytkowania. W efekcie uzyskuje elementy o unikalnej wartości, zachowując historię poprzednich właścicieli²⁹.

Niektórzy twórcy posiadają niezwykły talent i wyjątkową indywidualność, które sprawiają, że trudno ich przyporządkować do jakiegokolwiek kategorii. Realizacje **Beata Lüthi Jakoba** stanowią wyjątkowy przykład eksperymentalnego podejścia do projektowania

27. Kano Y., *Frankenstein's Chair*.

28. Projektant demontuje stare krzesła, wykorzystując ich części do budowy

18. *Multiple Family*, proj. Jetske de Groot

nowych mebli. Kreatywność projektanta znajduje swoje ograniczenia w dostępnych w danym momencie surowcach.

19. Möbelkollektion ANNO, proj. Beat Lüthi Jakob

mebli. Tworzy on niezwykle kompilacje meblowe, które łączą nowoczesność z tradycją.

Beat Lüthi Jakob nie nazywa siebie artystą – jest stolarzem, który inspirował się kunsztem rzemieślniczym minionych epok. Tworzy nowe, niepowtarzalne dzieła z fragmentów starych mebli. Nieograniczone możliwości formowania tego materiału zawsze go fascynowały. Jego meble łączą elementy sztuki i designu w harmonijny sposób. Tworzone przez niego obiekty są eklektyczne, zabawne i zaskakujące³⁰.

Podobne eksperymentalne podejście do projektowania prezentuje **Ryo Chohashi**. Ten japoński artysta w swoich projektach skupia się na dbałości o najdrobniejsze detale. Przykłada ogromną wagę do połączeń między elementami mebli, technik obróbki materiałów i innowacji konstrukcyjnych. Podczas tworzenia mebli takich jak stołki, krzesła, stoły i ławki, uszkodzone elementy zostają zastąpione nowymi, zgodnie z artystyczną wizją. Wielka precyzja i staranność rzemieślnicza w procesie produkcji sprawiają, że końcowe efekty są wyjątkowe³¹. [Tu można zobaczyć projekt](#).

Warto zaznaczyć, że nie tylko światowej klasy twórcy podejmują się działań dążących do ożywienia starych mebli. Na różnych stronach internetowych znaleźć można wiele fascynujących rozwiązań prezentowanych przez kreatywnych „entuzjastów odnawiania mebli”. Te projekty są często zadziwiające, łączące ze sobą różnorodne elementy i funkcje. Na przykład szuflady ustawione jedna na drugiej mogą przemienić się w oryginalny regał, a krzesła zamocowane do ściany mogą pełnić rolę wieszaka lub półki na drobiazgi. Te rozwiązania są często bardzo pragmatyczne, ale można też natknąć się na zabawne, wręcz humorystyczne formy, które wynikają z zamierzonego żartu lub dowcipu.

29. *Multiple Family: Used Chairs Redesigned by Jetske de Groot*, “Upcycledzine”.

30. Jakob B.L., *Portrait, Sagi, Upcycling Möbel*

31. *Deconstructed & Reconstructed – Experimental furniture by Ryo Chohashi*, “OEN”.

20. Möbelkollektion ANNO, proj. Beat Lüthi Jakob

21. *Möbelkollektion ANNO*, proj. Beat Lüthi Jakob

Pasjonaci mebli, niekoniecznie posiadający artystyczne wykształcenie, stanowią ciekawą grupę, która wykorzystuje odpady meblowe do odnawiania i tworzenia mebli na własny użytek. Ich działania wynikają z pasji, chęci ocalenia i odnowienia rodzinnych mebli, a także potrzeby posiadania czegoś unikalnego, stworzonego własnymi rękoma.

Współpraca z pracownikami i warsztatami specjalizującymi się w renowacji mebli pozwala pasjonatom zdobywać cenną wiedzę. Dzięki temu są w stanie prowadzić bardziej zaawansowane projekty i doskonalić swoje umiejętności. Trendy i style, jakie można obserwować w domowym procesie odnawiania mebli, zostaną szeroko omówione w kolejnym artykule.

Rozważając praktyki artystyczno-projektowe związane z projektowaniem mebli z odrzuconych z różnych powodów obiektów wyposażenia wnętrz, zauważamy, że artyści projektanci wykazują niezwykłą wyobraźnię i kreatywność. Ich zdolność łączenia tradycyjnych mebli z nowoczesnymi rozwiązaniami stanowi inspirację dla branży i konsumentów. Przywracając odrzucone meble do życia, projektanci nadają im nową wartość, pozwalając na wyrażenie unikalnej historii poprzez nietypowe materiały. Ich praktyki przyczyniają się do rozszerzenia dziedziny projektowania mebli, tworząc szanowane medium artystyczne poza sferą masowej produkcji. Dzięki wykorzystaniu odzyskanych materiałów meble zyskują niepowtarzalny wygląd i osobowość, czyniąc je wyjątkowymi wśród standardowych produktów.

22. *Möbelkollektion ANNO*, proj. Beat Lüthi Jakob

ABSTRACT

The extraordinary world of furniture design not only holds artistic potential but also vast ecological possibilities. It's through the utilization of furniture items withdrawn from use that designers have the chance to build hybrid constructions, create visual collages, and sophisticated compilations, ushering in a new quality both aesthetically and functionally.

The article aims to familiarize readers with the comprehensive thematic scope related to furniture recycling, furniture design as an art form, transformation, and the creation of new objects using discarded furniture. Attention will be directed towards the aspect of sustainable design in applied art, which plays an increasingly significant role in today's society.

MEBEL BARDZIEJ OSOBISTY

– trendy w domowym odnawianiu mebli

Małgorzata Budzich

Stare meble wkroczyły na salony współczesnych mieszkań. Twórcze przeróbki przedmiotów z poprzedniej epoki, dotychczas zarezerwowane dla tzw. artystycznych dusz, stały się jednym z gorących trendów urządzania wnętrz. Takie słowa jak unikalny, spersonalizowany, nietuzinkowy, nie z sieciówki – definiują dziś potrzeby aranżacji przestrzeni w wielu prywatnych domach. Fotele, krzesła, stoły, komody, szafki nocne czy lampy z lat powojennych mieszają się z nowoczesnymi meblami i dodatkami. To właśnie taki eklektyczny miks dodaje charakteru i buduje klimat we wnętrzu.

Jednak stare meble rzadko trafiają do pomieszczenia w oryginalnym stanie. Upływ czasu robi swoje, dlatego większość z nich jest poddawana renowacji lub twórczej metamorfozie. Jest wiele możliwości: tradycyjna, klasyczna renowacja, zmiana stylistyki mebla poprzez nowe kolory i dodatki albo wręcz całkowita zmiana funkcji lub przeznaczenia.

Duży wpływ na finalny efekt ma **stan mebla**. Zniszczone powierzchnie nie zawsze da się uratować, ponieważ część z nich była wykonana z niskiej jakości materiałów i trzeba je jakoś zamaskować lub wymienić. Drugi ważny aspekt to **stylistyka** mebla: zbyt ciężka, masywna sylwetka, nieciekawe dodatki w postaci nóg czy uchwytów, przeładowana forma lub odwrotnie – zbyt surowa i uboga. Wreszcie trzecie kryterium to **miejsce**, w którym znajdzie się stary mebel. Inaczej będzie wyglądała metamorfoza mebla do pokoju dziecięcego, inaczej do salonu w stylu boho, a jeszcze inaczej do sypialni glamour.

Jakie trendy możemy dziś zaobserwować w procesie odnawiania starych mebli? Wiele inspiracji dostarczają nam media społecznościowe. Instagram i Pinterest to dwa wiodące kanały, gdzie swoje metamorfozy mebli pokazują zarówno zawodowcy, jak i osoby prywatne. Z jednej strony mamy wyrastające jak grzyby po deszczu pracownie renowacji i stylizacji mebli, rzemieślników i artystów, z drugiej – zwykłych ludzi, którzy na co dzień pracują w biurze czy księgowości, a w czasie wolnym realizują się twórczo poprzez dokonywanie metamorfoz mebli. Nazywam to zjawisko **recykloterapią** – bo w odnawianiu mebli chodzi nie tylko o zmianę w jego wyglądzie. Sam proces odnawiania staje się formą terapii dla zabieganego umysłu. Zajęcie rąk pracą fizyczną pozwala wyciszyć myśli, a praca w grupie, np. na warsztatach, buduje poczucie przynależności do wspólnoty.

Przejdźmy do trendów.

1. Kolory

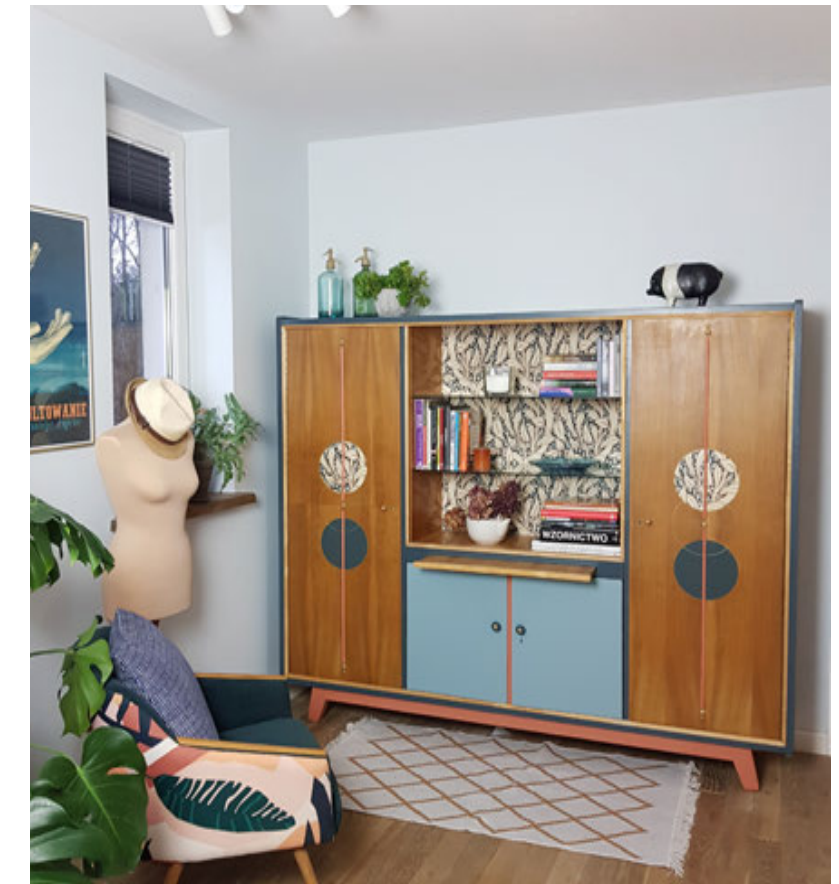
Często mówiąc o trendach stylistycznych myślimy: kolor! Ale czy rzeczywiście warto patrzeć na nie przez pryzmat barw? Moim zdaniem ma to drugorzędne znaczenie – kolor jest sprawą bardzo indywidualną; każdy z nas ma swoje ulubione odcienie, a co roku producenci farb ogłaszają swój kolor roku. Odcień nabiera więcej znaczenia, gdy patrzymy na mebel przez pryzmat stylu urządzania wnętrz. Są pewne kolory „dedykowane” wybranym stylistkom,

01. Szafka z akcentami czerni, dopasowana do łazienki w stylu kolonialnym, proj. Małgorzata Budzich

np. czarny – loft, złoto – glamour, zieleń, beż – boho, szary – minimalistyczny, nowoczesny.

Można jednak pokusić się o wymienienie kilku kolorów, na które moda nie przemija i które są chętnie wybierane, np. jako kolor obicia lub przemalowania mebla. Będą to tzw. bezpieczne i stonowane kolory, czyli: czarny, granatowy, butelkowa zieleń, odcienie beżu, szary. Kolor nabiera także znaczenia w sytuacji, gdy zmieniamy **mebel zniszczony** lub wykonany z niskiej jakości materiałów, jak na przykład sztuczna okleina. Przemalowanie powierzchni zamaskuje zniszczenia i wprowadzi efekt nowości.

02. Szafa po metamorfozie, dopasowana do wnętrza w stylu *mid century*, proj. Małgorzata Budzich

03. Krzesło ze zniszczoną sklejką

04. Krzesło po pomalowaniu zniszczonego siedziska, wykonanie: uczestnik warsztatów w pracowni Odnawialnia

2. Perły designu i meble antyczne

Klasyczna renowacja mebli ma się bardzo dobrze. Lubimy przywracać blask oryginału, odnowić naturalne drewno lub fornir, zachować oryginalne uchwyty. Jest już nawet widoczny trend zachowywania starych tkanin obiciowych, które po wypraniu ponownie nakłada się na siedzisko lub szyje z nich poduszki. W tym nurcie decydujące znaczenie ma **odcień drewna** – nieustannie trwa moda na jasne drewno, delikatnie bielone lub barwione w beżowej tonacji. Wciąż popularne są odcienie ciepłego dębu, bo to ten materiał dominuje na podłogach w naszych domach.

Klasyczna renowacja dotyczy głównie mebli antycznych, pamiątek rodzinnych, mebli wykonanych z pięknie usłojonego drewna lub forniru, stelaży foteli lub krzeseł. W ostatniej dekadzie obserwujemy jednak duże zainteresowanie meblami wyprodukowanymi w epoce PRL. Nie są to antyki, lecz przedmioty, które wpisały się w modę na tzw. styl *mid century*¹. Do tego dochodzą inne argumenty, jak:

- Łatwość w zdobyciu takiego mebla od rodziny, znajomych czy z wystawek wielkogabarytowych. Przykładowo *Fotel 366* projektu J. Chierowskiego został wyprodukowany w liczbie miliona sztuk w ciągu 8 lat produkcji w fabryce w Świebodzicach², dzięki czemu można go zdobyć niemal bezkosztowo.
- Dobra jakość wykonania – wiele mebli z lat 50 i 60 robiono z drewna lub forniru, można więc stosunkowo niskim kosztem wprowadzić do wnętrza meble wykonane z naturalnych materiałów.
- Gabaryty – w latach powojennych wygląd mebli przeszedł prawdziwą rewolucję. Od ciężkich, dużych mebli do uproszczonych form, prostych nóg, smukłych kształtów i małych gabarytów. Echa tych zmian znajdujemy w naszej rodzimej powojennej produkcji i są one zbieżne z obecnymi metrażami naszych mieszkań.

1. *Mid-century modern* to nazwa stylu projektowania wnętrz i architektury z połowy XX wieku. Przyjmuje się, że dominował od roku 1945 do końca lat 60., a jego źródła należy szukać w Bauhausie. Za: <https://gieradesign.pl/mid-century-modern-styl-ktory-nie-przemija> [dostęp: 22.10.2023].

05. Klasycznie odnowiony stół, wykonanie: uczestnik warsztatów w pracowni Odnawialnia

06. Stary fotel dębowy z początku XX w., wykonanie: uczestnik warsztatów w pracowni Odnawialnia

07. Popularny *Fotel 366* projektu J. Chierowskiego, wykonanie: uczestnik warsztatów w pracowni Odnawialnia

2. J. Lis, *Dolnośląska Fabryka w Świebodzicach*, <https://cotozafotel.pl/fotel-typ-366-jozef-chierowski/> [dostęp:12.10.2023].

3. Stylizowanie mebli

Najbardziej popularne są działania zmieniające styl mebla. Zaczynając od najłatwiejszych, jak dodanie nóg, uchwytów, poprzez naklejanie wypukłych dekoracji, wzorów czy faktur aż po zaawansowane techniki malarskie. Są to najszybsze sposoby, by mebel zyskał na nowoczesności lub zmienił całkowicie swoją stylistykę. Oto kilka przykładów na plus tak przekształconych mebli.

Ciekawą formą dekoracji mebli są doklejane wypukłe formy, które można wykonać z drewna, sklejki lub specjalnej masy szybkoschnącej.

08. Komoda z „wystawki” gabarytów

Zdjęcie nr 8 to popularna komoda z lat 70. XX wieku o bardzo prostej stylistyce, ale ze zniszczonym fornirem. Po przemalowaniu mebla i doklejeniu geometrycznych dekoracji ze sklejki nabrała zupełnie innego charakteru.

Na zdjęciu nr 9 stolik ma zmieniony blat. Jest to stolik projektu Hanny Lachert, wyprodukowany przez spółdzielnię ŁAD w latach 50. XX wieku. W oryginale było tu czarne szkło (tzw. marblit)³, jednak

3. K. Jasiołek, H. Lachert, *Wygoda ważniejsza niż piękno*, Warszawa, 2022, s. 209.

08a. Komoda po metamorfozie z zastosowaniem dekoracji ze sklejki, proj. Małgorzata Budzich

09. Stolik Hanny Lachert, bez oryginalnego blatu; ktoś przemalował go na białe

09a. Stolik po renowacji i dorobieniu blatu z listewek, proj. Małgorzata Budzich

uległo zniszczeniu. Alternatywą jest blat wykonany z miesza-
dek malarskich, które zostały podbarwione i ułożone w mozaikowy wzór.

10. Dekoracje za pomocą szablonów, wykonanie: uczestnik warsztatów
w pracowni Odnawialnia

11. Tapety jako element dekoracyjny szuflad,
wykonanie: uczestnik warsztatów w pracowni
Odnawialnia

13. Wypukły wzór zrobiony masą szpachlową, proj.
Małgorzata Budzich

14. Złote akcenty na dekorach z pyłu drzewnego,
wykonanie: uczestnik warsztatów w pracowni
Odnawialnia

Dekoracje na meblach wprowadzają także szablony malarskie, ta-
pety, plecionki, malowanie strukturalne, złote akcenty. Kilka przy-
kładowych prac na poniższych zdjęciach.

12. Ażurowa dekoracja na komodzie, proj. Małgorzata Budzich

15. Dekoracje z listewek, proj. Małgorzata Budzich

W meblach siedziskowych o zmianie wyglądu decyduje tkanina,
ale można także wprowadzić tapicerkę na krzesło, które jej pier-
wotnie nie miało. Poprawia to znacznie komfort siedzenia, ale też
uowsólnia mebel.

16. Krzesło typu „patyczak” przed
zmianą

16a. Krzesło z dorobionym siedzi-
skiem, wykonanie: uczestnik warszta-
tów w pracowni Odnawialnia

4. Less is more
Zgodnie ze słynną maksymą Ludwiga Miesa van der Rohe usunię-
cie wybranych elementów powoduje, że mebel zyskuje na lekkości,
nabiera prostoty, staje się spokojniejszy w odbiorze i bardziej no-
woczesny. Idąc w tym kierunku pozbywamy się z mebli zbędnych
elementów, jak dekoracje, fronty, półki, płytki lub blaty. Dobrze
obrazują to poniższe prace wykonane w pracowniach stylizacji
mebli. **Taborety** wykonane ze starych sosnowych szafek nabrały
lekkości (zdjęcie 17) – usunięto z nich szuflady, a boki przerobiono
na nóżki. Dekoracje markerami dodają nowoczesności. Taborety
wciąż mogą pełnić funkcję nocnych stoliczków.

Nowoczesny barek, który powstał ze starego sosnowego regału.
Usunięcie górnej szafki, dodanie oświetlenia i dekoracyjnych
lameli, zmiana koloru i uchwytów – te zabiegi bardzo unowocze-
śniły mebel (zdjęcie 18 i 18a).

17 i 17a. Stoliki nocne, proj. Hanna Hirsch

Usunięcie płyt z sosnowej szafki i zastąpienie ich plecionką wie-
deńską to szybki i efektowny sposób na zmianę wyglądu (zdjęcie 19).

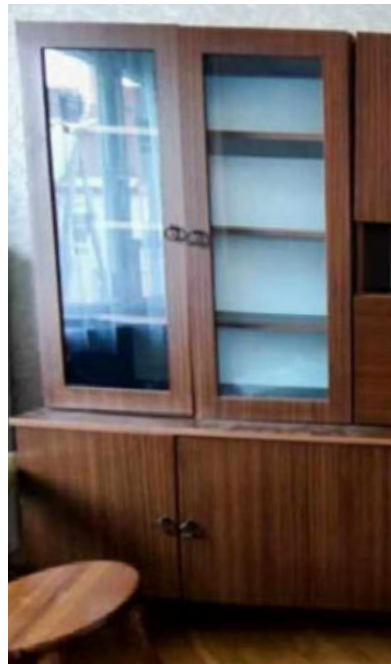
18 i 18a. Sosnowy regał przed i po metamorfozie, proj. Aneta Witkiewicz

19 i 19a. Komoda przed i po transformacji, proj. Małgorzata Budzich

5. Rozbijanie gabarytów

Dzielenie na fragmenty robi szczególnie duże wrażenie w przypadku mebli wielkogabarytowych, np. meblościanek, kredensów, dużych regałów. Rozbicie mebla na mniejsze jednostki całkowicie zmienia jego odbiór. Zamiast masywnej ściany pełnej półek i szafek mamy mniejsze elementy, a całe pomieszczenie zyskuje na przestrzenności. Przykład takiej realizacji można zobaczyć na zdjęciu 20.

20 i 20a. Fragment meblościanki przed i po transformacji, proj. Aneta Witkiewicz

21 i 21a. Komoda z nadstawki z kredensu, proj. Marta Rachwał

Szczególnie popularne jest budowanie komód lub wiszących półek z nadstawek od starych kredensów z epoki PRL (zdjęcie 21). W projektach z lat 50. i 60. popularne były kredensy dwuelementowe, gdzie dół stanowiła masywna komoda, a górę dużo mniejsza nadstawka, często oszklona. Dziś widoczny jest trend demontowania nadstawek, dorabiania im nóżek i tworzenia z nich nowych, mniejszych mebli.

6. Zmiana przeznaczenia

Ciekawe i zaskakujące są te metamorfozy mebli, w których zmienia się ich dotychczasowe zastosowanie. Bardzo często wynika to z dużego zakresu zniszczenia – coś się urwało, zaginęło, nie działa.

Bardzo ciekawe projekty można realizować na bazie... starych obudów od telewizorów. Kiedyś mieściły one okazałych rozmiarów projektory, dziś mogą być barkiem (zdjęcie 22, 22a), akwariarium albo legowiskiem dla zwierząt. Inne popularne transformacje funkcji to wykorzystanie starych ram okiennych lub drzwiowych. Mogą zamienić się np. w zagłówek łóżka, lustro (zdjęcie 23).

22. Stare radio

22a. Stare radio w roli barku, proj. Daria Niezgocka

23. Lustro ze starych drzwi, proj. Małgorzata Budzich

Wiele wariacji powstało z wykorzystaniem komód, krzeseł i stołów. Stare stoły lub komody stają się wyspami kuchennymi (zdjęcie 24 i 25), a krzesła kwietnikami (zdjęcie 26).

24. Wyspa kuchenna ze starej komody, proj. Katarzyna Sojka

26. Kwietniki ze starych hockerów, proj. Hanna Hirsch

25. Wyspa kuchenna ze starego stołu, proj. Beata Łańcuchowska

Co dalej?

Czy dążenie do ratowania starych mebli ma przyszłość? Czy to chwilowa moda, czy może trwały trend, powiązany z ekologią i samoograniczaniem się w zakupach? Obserwując ten rynek od blisko dziesięciu lat widzę bardzo różne motywacje:

- psychologiczne, jak potrzeba tworzenia, chęć pocucia sprawczości, forma manualnej terapii, przywiązanie do rodzinnych pamiątek
- ekonomiczne: urządzenie mieszkania z wykorzystaniem tańszych dobrych mebli z drugiej ręki
- estetyczne: bo jest moda na wzornictwo z tamtych lat
- czy wreszcie ekologiczne: bo nie chcemy marnować, wyrzucać, lepiej więc przerobić niż wyrzucić na śmietnik.

Rośnie grupa osób zainteresowanych warsztatami, podczas których mogą samodzielnie przerobić mebel. Rośnie też liczba obserwatorów kibicujących tym przemianom. Nie trzeba być artystą, by zrobić „coś z niczego”. Okazuje się, że sprawność manualna i odrobina cierpliwości wystarczą, by otrzymać coś unikatowego. Znajomi lub rodzina są zaskoczeni, że finansistka, prawniczka, lekarka czy informatyczka mogą zrobić sobie mebel. Dzięki modzie na meblarskie przeróbki pojawia się nowy rodzaj twórczości (nie) artystycznej, do której nie potrzeba specjalnego wykształcenia lub dużego doświadczenia.

Wszystko to sprawia, że, moim zdaniem, ten trend będzie zyskiwał na znaczeniu. Z pewnością pojawią się mikrotrendy zbudowane wokół określonej stylistyki (np. moda na meble z nowszych dekad – lat 80., 90. XX wieku), materiału (powrót mebli metalowych, plastikowych) lub techniki (moda na *wabi-sabi*, postarzanie), ale sama idea pozostaje ta sama. Wędka została rzucona – motywacje, które wymieniam, nie znikną, toteż spodziewajmy się w kolejnych latach wielu nowych odkryć i pomysłów wokół niepotrzebnych już przedmiotów.

ABSTRACT

Old furniture has stepped into the living spaces of contemporary homes. Creative transformations of items from previous eras, previously reserved for so-called “artistic souls”, have become one of the hottest interior design trends. Within this trend, several decorative and functional directions can be distinguished, influenced by factors such as the condition of the furniture, preferred interior design styles, or the intended room for the piece.

A common phenomenon involves restoring furniture to its original appearance, renovating veneers, wood, or upholstery, just as it was originally. Simultaneously, there's a development in the styling of furniture using various techniques and materials, such as plywood decorations, putty, paint, wallpaper, dowels, or braids. Many of these transformations alter the look and purpose of the furniture. Structural elements like shelves, partitions, or surfaces are removed, and in a more radical approach, large-sized furniture is broken down into separate modules, from which new items emerge. The most extreme intervention involves a complete change in the furniture's purpose, adapting it to a new role in the home.

ROZDZIAŁ II

Edukacja przez doświadczenie: odnawianie mebli w procesie kształcenia

Magdalena Kacprzak-Gagatek

W dzisiejszych czasach niezbędne jest mierzenie się z wyzwaniami i rozwijanie nowych umiejętności w różnych dziedzinach. Tradycyjne metody kształcenia często ograniczają się do dydaktyki opartej na przyswajaniu teoretycznej wiedzy. Jednakże, aby odnieść sukces, nie wystarczy tylko znać teorię – trzeba również móc ją zastosować w praktyce. Dlatego tak ważne jest wprowadzanie nowych metod, technik i narzędzi kształcenia, które wspierają rozwój kreatywności studentów. Doświadczenie pozwala przekształcać abstrakcyjne pojęcia w realne projekty.

Głównym celem wprowadzenia tematu „Mebel – życie po życiu” do programu przedmiotu podstawy projektowania mebli było stworzenie warunków, które umożliwią studentom nie tylko zdobycie

teoretycznej wiedzy na temat projektowania mebli, ale także praktyczne jej zastosowanie. Jednym z kluczowych aspektów tego tematu jest ułatwienie studentom zrozumienia, jak meble wpływają na nasze codzienne życie, a także tego, że meble pełnią znacznie większą rolę niż tylko estetyczną. Stanowią one element, który usprawnia nasze funkcjonowanie w przestrzeni i powinny być dostosowane do potrzeb oraz stylu życia użytkowników.

Podczas tworzenia zadania „Mebel – życie po życiu” główną intencją było zwrócenie uwagi studentów na rosnącą liczbę odrzucanych starych mebli w otoczeniu człowieka – co wynika z różnych powodów. Projekt ma na celu wyeksponowanie ekologicznych problemów z tym związanych, ale również ukazanie nowych możliwości wykorzystania tych odrzuconych obiektów meblowych jako materiału do kreatywnych działań. W efekcie projekt skupia uwagę na kwestiach ekologicznych i otwiera przed studentami Wydziału Architektury Wnętrz nowe możliwości w ich działalności twórczej.

W trakcie realizacji zadania zakres działań był różnorodny, obejmujący zarówno rekonstrukcje, jak i tworzenie skomplikowanych struktur o nowej funkcji użytkowej i nowym walorze estetycznym. Jednym z elementów tego ćwiczenia było zrozumienie przyczyn wycofania poszczególnych mebli z użytku, refleksja nad możliwościami pełnej rewitalizacji tych przedmiotów oraz zastanowienie się nad ich potencjałem jako materiału o unikalnym charakterze w procesie twórczego projektowania.

Przedstawiony proces projektowy to nie tylko zdobywanie wiedzy, ale także niezwykle zabawa. Rozwijanie pasji i umiejętności manualnych, spędzanie czasu z zespołem, w grupie, praca w stolarni oraz w pracowniach warsztatowych w celu wykonania pierwszego prototypu mebla – to wszystko dostarcza ogromnej satysfakcji i radości. Te pozytywne emocje przekładają się na większe zaangażowanie studentów przy realizacji tematu i sprzyjają jego lepszemu zrozumieniu oraz realizacji.

Rola dydaktyka

Podczas realizacji projektu „Mebel – życie po życiu” rola dydaktyka jest bardzo istotna i polega na moderowaniu projektów przy wykorzystaniu różnorodnych metod dydaktycznych w celu stymulowania kreatywnej strony pracy studentów. Aktywne słuchanie pomysłów studentów, a także dokonywanie konstruktywnej oceny, argumentowanie oraz analiza koncepcji mają na celu rozwijanie merytorycznych aspektów ich propozycji. Dla zachęcenia ich do pogłębienia wiedzy w badanym obszarze studenci są kierowani do różnych źródeł – przede wszystkim do odpowiedniej literatury.

Przy rozważaniu metod kształcenia dążono do znalezienia rozwiązań, które wspomagają proces dydaktyczny, takich jak zdobywanie przez studentów konkretnej wiedzy i umiejętności – ogólnie kompetencji – z zakresu projektowania mebli. Proces nauczania nie musi przyjmować jednolitego i rutynowego charakteru kontynuowanego z roku na rok. Istnieje możliwość, aby był on twórczy, intrygujący i sprzyjający rozwojowi zarówno studentów, jak i dydaktyków. Ważny staje się temat zadania i sposób jego poprowadzenia.

W trakcie formowania zadania inspiracją stała się publikacja Erica Weinera *Genialni. W pogoni za tajemnicą geniuszu*, w której analizowane są czynniki wpływające na rozwój człowieka i jego kreatywność. Wnioski przynoszą interesującą perspektywę, sugerując, że kluczowym elementem nie jest jedynie znalezienie odpowiedzi, lecz umiejętność stawiania właściwych pytań.

Zauważono, że osoby, które skupiają się na rozwiązywaniu problemów, odpowiadają jedynie na pytania, które już istnieją. Natomiast kreatywność przejawia się w zdolności do identyfikowania

1. E. Weiner, *Genialni. W pogoni za tajemnicą geniuszu*, PWN, Warszawa 2016, s. 138.
2. Tamże.
3. K.J. Szmidt, E. Płóciennik, *Myślenie pytajne. Teoria i kształcenie*, Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2020, s. 12–13.
4. Tamże, s. 12.
5. B. Łukasik, *Twórczość w edukacji akademickiej – zasady, metody i techniki*

i definiowania nowych problemów. Aktywne poszukiwanie nowych zagadnień do rozwiązania jest charakterystyczne dla twórczych jednostek¹. „To właśnie te nowe pytania, a nie tylko odpowiedzi na nie, wyróżniają geniuszy”² i kształtują proces twórczy.

Właściwe zadawanie pytań pełni kluczową rolę w akademickiej nauce i projektach studenckich, wspomagając studentów w badaniu, analizowaniu i rozwijaniu swoich projektów. To narzędzie kształtuje ich zdolność do identyfikowania problemów, poszukiwania innowacyjnych rozwiązań i tworzenia nowych koncepcji. W procesie twórczym pytania stanowią motywację, inspirują do odkryć i koncentrują uwagę na rozwiązywaniu zadań³.

W myśl założenia „kto pyta, ten tworzy”⁴ w projekcie promowana jest idea inspiracji studentów do poszukiwania różnorodnych rozwiązań i zadawania pytań. Praktyka skupia się na ukierunkowaniu myślenia na generowanie wielu pomysłów, zamiast skupiania się wyłącznie na jednym rozwiązaniu problemu. Taka metoda stymuluje ciekawość, przyczynia się do satysfakcji z twórczej pracy oraz sprzyja procesowi twórczemu i myśleniu dywergencyjnemu⁵, a także rozwijaniu trzech istotnych kompetencji związanych z twórczym myśleniem. Jest to płynność myślenia, czyli generowanie różnorodnych rozwiązań dla danego problemu; giętkość myślenia, polegająca na przekształcaniu i modyfikowaniu pomysłów w poszukiwaniu lepszych rozwiązań – często poza utartymi schematami – oraz oryginalność myślenia, pozwalająca na tworzenie unikatowych i nietypowych rozwiązań. Te kluczowe kompetencje znacząco przyczyniają się do rozwijania innowacyjnego myślenia i stanowią integralną część procesu nauczania twórczości⁶.

stymulowania twórczego myślenia studentów, <http://dlibra.bg.ajd.czyst.pl:8080/Content/3482/15.pdf> s. 204–206 [dostęp: 25.09.2023].

6. K.J. Szmidt, *Edukacyjne uwarunkowania rozwoju kreatywności*. „Twórczość i Edukacja”, https://dspace.uni.lodz.pl/bitstream/handle/11089/36071/Szmidt_Edukacyjne%20uwarunkowania.pdf?sequence=1&isAllowed=y, s. 23–25. [dostęp: 10.08.2023].

Kolejną wykorzystywaną techniką jest „metoda bisocjacji”, co oznacza zestawianie idei i pomysłów w rodzaju „kolażu myśli”⁷. Przykładem jej zastosowania jest coroczne wprowadzanie abstrakcyjnych tematów. Na przykład, w pierwszej edycji projektu postawiono przed studentami zadanie „Mebel, który nie jest tym, czym był”, a w kolejnym roku – „Mebel inspirowany postacią z bajki”. Studenci zostali zobligowani do świadomego łączenia koncepcji mebli z obrazami, słowami i skojarzeniami, a w przypadku drugiego zadania z postaciami bajkowymi⁸. Ta technika promuje swobodny przepływ inspiracji, co stymuluje kreatywną stronę młodych projektantów. Głównym celem tej metody jest wprowadzanie nieoczekiwanych i często początkowo niespójnych połączeń, które ostatecznie prowadzą do tworzenia innowacyjnych propozycji, wpływając zarówno na aspekty estetyczne, jak i funkcjonalne projektowanych mebli⁹.

W procesie projektowania samo wykazanie kreatywności jest niewystarczające. Kluczowym aspektem jest zawsze zdobycie głębszego zrozumienia problemu projektowego i znalezienie adekwatnego rozwiązania. W tym kontekście uwaga skupia się na odbiorcy, potencjalnym użytkowniku, stanowiąc punkt wyjścia w procesie twórczym. Podczas realizacji zadania wykorzystuje się myślenia projektowe – *design thinking*, które pełni kluczową rolę w analizie mającej na celu pełne zrozumienie problemu projektowego oraz uwzględnienie kontekstu społecznego, ekonomicznego i kulturowego, a także dostarczenie efektywnego rozwiązania. Istotnym aspektem tego podejścia jest także stymulowanie kreatywności poprzez prototypowanie potencjalnych rozwiązań¹⁰.

Realizacja zadania i praca w grupie

W trakcie studiów na Wydziale Architektury Wnętrz studenci zazwyczaj realizują zadania indywidualnie. Jednak w praktyce

01. Tworzenie szkiców koncepcyjnych, praca w grupie

02. Rozwijanie pomysłów, praca w grupie

7. A. Głowacki, *W kręgu 10 Design*, Studio 10 Design, Kraków, 1994, s. 17.
8. Szerzej na temat stosowania bisocjacji na przykładach w: V. Papanek, *Dizajn dla realnego świata*, Recto Verso, Łódź 2012, s. 176–178.

9. E. Nęcka, *Psychologia twórczości*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005, s. 98–99.

10. Z. Okraj, *Design Thinking. Inspiracje dla dydaktyki*, Difin, Warszawa 2020, s. 69–73.

11. V. Papanek, *Dizajn....*, s. 285.

zawodowej często projektowanie jest efektem pracy zespołowej. W przypadku tematu „Mebel – życie po życiu” głównym założeniem było wykonywanie zadania w grupie. Praca w zespole pozwala na rozwijanie szerokiego zakresu kompetencji, które są istotne w zawodzie projektanta wnętrz i mebli. Te założenia znajdują potwierdzenie w słowach Viktora Papanka: „praca w zespołach interdyscyplinarnych jest kluczowa [...], gdyż większość aktywnych projektantów działa dzisiaj w grupach”¹¹.

Studenci pracują w grupach składających się z dwóch do trzech osób. Współpracują ze sobą, dzieląc się wiedzą i doświadczeniami, co prowadzi do rozwijania różnorodnych koncepcji projektów. Praca w grupach promuje zintegrowane podejście do projektowania, co z kolei zachęca do analizy aspektów społecznych i ludzkich w każdym projekcie. Otwarte dyskusje stymulują kreatywne myślenie i prowadzą do modyfikacji koncepcji projektowych¹².

Przed rozpoczęciem prac studenci przeprowadzają staranną inwentaryzację wybranego mebla, analizując jego wady, zalety oraz przyczyny wycofania go z użytku. Ta analiza jest nieodzownym etapem procesu projektowego, ponieważ umożliwia ocenę funkcjonalności mebla, trwałości materiałów i możliwości przekształcenia go w nowy, unikalny przedmiot.

Proces dekonstrukcji i analizy materiałów jest kluczowym elementem projektu, ponieważ pozwala na zdobycie wiedzy na temat wytrzymałości i trwałości mebli oraz materiałów, z których są wykonane. Warto zaznaczyć, że to doświadczenie daje studentom możliwość podejmowania decyzji dotyczących ewentualnej rekonstrukcji mebli.

Podczas procesu dekonstrukcji studenci wraz z prowadzącym i wykonawcami dokładnie analizują różne materiały stosowane w meblach, takie jak drewno i różne rodzaje płyt drewnopochodnych. Ta szczegółowa analiza obejmuje trwałość materiałów, ro-

12. Zgodność tych założeń potwierdzana jest także przez Victora Papanka w cytowanym dziele *Dizajn...*

dzaje połączeń i wytrzymałość różnych elementów mebli. Stawiają sobie również pytania odnoszące się do sposobów przeprojektowania mebli, ich przyszłych odbiorców i zamierzonych funkcji. Tworzą różnorodne warianty i opracowują koncepcje projektów.

Jednym z elementów zadania jest zrozumienie powodów wycofania przedmiotów z użytku. Podczas dekonstrukcji mebli pytania, które studenci zadają, koncentrują się na przyczynach ostatecznego odrzucenia mebli, czy to z powodu uszkodzeń, zużycia, czy zaprzestania spełniania ich pierwotnej funkcji. To zagadnienia, które prowadzą do docieklivego badania konstrukcji mebli w celu zrozumienia, które elementy podlegają degradacji i dlaczego meble z biegiem czasu tracą swoją trwałość i stabilność.

Należy również podkreślić, że studenci pracują w niezwykłych warunkach, których charakter jest inny niż w typowych ćwiczeniach akademickich. W tym przypadku forma nie jest tworzona od podstaw, jak to zazwyczaj ma miejsce. Wybrany stary mebel stanowi punkt wyjścia dla ich pracy, bazę projektu. Studenci nie mają możliwości stworzenia projektu od zera, ale raczej opierają swoje działania na istniejącym już obiekcie. To stanowi dodatkowe wyzwanie, ale jednocześnie nadaje zadaniu wyjątkowy charakter.

Proces prototypowania

Praca w grupach, oprócz wcześniej wspomnianych korzyści, skutkuje zmuszeniem studentów do wykonywania rysunków. Rysunek odręczny jest narzędziem komunikacji umożliwiającym wyrażenie i przekazanie pomysłów. Te praktyki znajdują potwierdzenie w książce Tima Browna, który podkreśla, że „tylko rysunek może jednocześnie ujawniać cechy funkcjonalne pomysłu oraz jego emocjonalną zawartość. Żeby właściwie narysować pomysł, konieczne jest podjęcie decyzji, których udaje się uniknąć nawet w najbardziej precyzyjnym języku” – rysowanie zmusza do decydowania¹³.

13. T. Brown, *Zmiana przez design: jak design thinking zmienia organizacje i pobudza innowacyjność*, Libron, Wrocław 2013, s. 79.

Na etapie kształtowania pomysłu wymagane są drobne szkice, czasami makiety, a także wizualizacje 3D, które pozwalają na lepsze zrozumienie koncepcji. Podczas rozmów z zespołem projektowym opracowany jest tzw. *brief*, czyli wytyczne, które są kluczowe przy nadawaniu meblowi nowej funkcji.

Przydzielając meblowi nową funkcję studenci analizują go pod kątem użytkowym i ergonomicznym. Określane są potrzeby potencjalnego użytkownika, uwzględniane jego wymagania, przyzwyczajenia oraz tryb życia. Dopiero po uwzględnieniu tych aspektów można przystąpić do nakreślenia ostatecznego szkicu projektu.

W pracy nad projektami mebli istotna jest rola rysunków technicznych. Proces ten obejmuje omówienie rysunków technicznych z prowadzącym przedmiot, ich rzetelne przygotowanie oraz dyskusję z wykonawcami. W trakcie praktycznej pracy studenci dostrzegają związek między treścią rysunku technicznego a pytaniami, które zadaje im np. stolarz. Dokumentacja techniczna pełni tutaj kluczową rolę, umożliwiając projektantowi komunikację z wykonawcą mebla. Dzięki tej szczegółowej dokumentacji

możliwe jest precyzyjne określenie wymagań oraz uniknięcie nieporozumień podczas produkcji. Rysunek techniczny nabiera w ich oczach znaczenia, uświadamiając im, jak istotnym źródłem informacji jest dla wykonawców.

Planowanie kolejności działań w procesie tworzenia mebla odgrywa kluczową rolę, ponieważ uwydatnia, że pewne etapy nie mogą być zignorowane. Często rozpoczyna się od prac przygotowawczych, takich jak usuwanie farby lub demontaż starej tapicerki. Następnie studenci dokonują wszelkich niezbędnych napraw i przystępują do zakupu lub wytworzenia brakujących elementów niezbędnych do montażu prototypu.

Ważnym etapem jest również określenie materiałów oraz sposobu wykończenia powierzchni i detali. Dokładne opracowanie tych elementów umożliwia osiągnięcie pożądanego efektu wizualnego i funkcjonalnego. Zdobycie niezbędnych materiałów wymaga odwiedzenia różnych sklepów budowlanych, hurtowni stali i skupów złomu. W ten sposób studenci zdobywają praktyczną wiedzę na temat dostępności materiałów na lokalnym rynku.

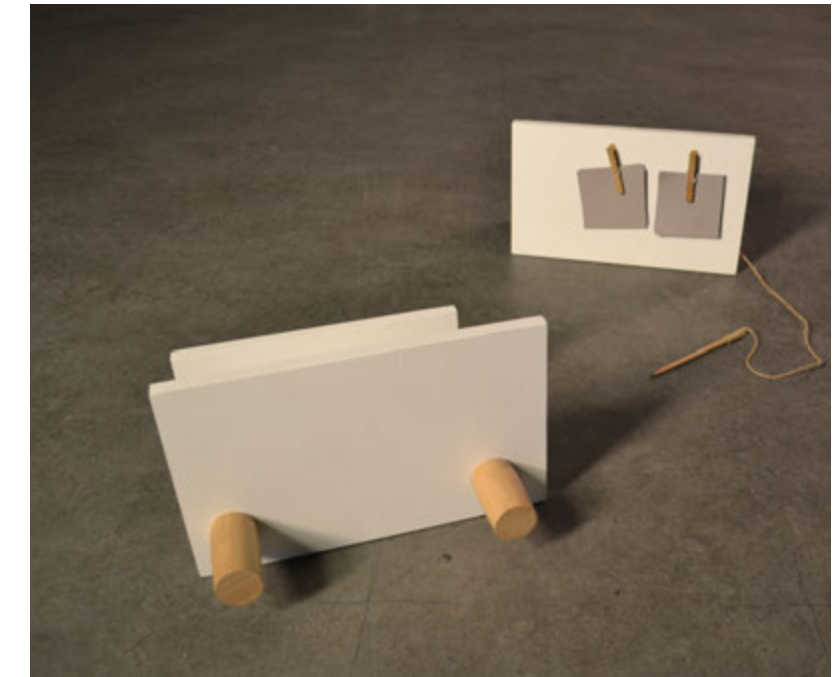
03. Praca w stolarni

04. Praca w stolarni

05. Szafka przed transformacją

06. Szafka po transformacji – półki, proj. Partycja Kryszczuk, Karolina Leciej

07. Taboret przed transformacją

08. Taboret po transformacji – stoliczek, proj. Paulina Burzyńska, Karolina Denkiewicz

Meble z odzysku - nieskończone możliwości kreacji

Zadanie „Meble – życie po życiu” doczekało się już siedmiu edycji, w których uczestniczyli studenci Wydziału Architektury Wnętrz. W tym czasie powstało tak wiele fascynujących przekształceń mebli oraz obiektów, że niemożliwym jest opisanie ich wszystkich. To zadanie ilustruje szeroki zakres możliwości przedłużania życia i nadawania nowych funkcji meblom wycofanym z użytku. Działania studentów były zróżnicowane, obejmując zarówno rekonstrukcje, jak i tworzenie skomplikowanych kompozycji, mające na celu stworzenie mebli o nowej jakości użytkowej i wizualnej. Niestety, nie wszystkie obiekty udało się zachować lub udokumentować fotograficznie. Poniżej przedstawiono te, które przetrwały.

Projekty realizowane do tematu

„Mebel, który nie jest tym, czym był”

Rok akademicki 2012–2013

Przyniesiona przez studentki Partycję Kryszczuk i Karolinę Leceiej szafka nocna z okresu PRL została gruntownie przebudowana, zmieniając swoją pierwotną funkcję. Zgodnie z założeniami projektowymi, szafka nocna została przekształcona w dwie półki

09. Realizacja zadania

przeznaczone do przechowywania damskich torebek. Dodatkowo do czoła półek zamocowano duże płyty, które pełnią rolę wiszaków na szale i parasole, a także miejsca na notatki. W późniejszym etapie rozwoju projektu wprowadzono również filcową kieszeń na drobiazgi.

Meblem, który zrodził się z wymiany myśli, ciekawości i kreatywnego tworzenia jest taboret-stoliczek. Projekt autorstwa Pauliny Burzyńskiej i Karoliny Denkiewicz stanowił najbardziej intrygujący pomysł pierwszej edycji zadania. Koncepcja zakładała przekształcenie starego taboretu w stoliczek. Istniejący otwór w siedzisku został wykorzystany jako miejsce do wyciągania chusteczek higienicznych. Poprzez przechylenie stolika i przełamanie jednej nogi wniesiono w formę żywiołową energię, nadając jej wyjątkowy charakter.

Projekty realizowane do tematu

„Mebel inspirowany postacią z bajki”

Rok akademicki 2013–2014

Projekt, który przeszedł znaczną przebudowę, to stół do pracy przy laptopie autorstwa Kornelii Michoń i Moniki Tyszeckiej. Inspiracją do jego stworzenia stała się kultowa bajka *Piękna i Bestia*, która stanowiła główne źródło koncepcji. Projekt opiera się na kontraście między obłymi i kwadratowymi formami oraz kolorami. Dwa główne blaty, symbolizujące postacie Pięknej i Bestii, uzupełniają się wzajemnie. Oba położone są na trzecim blacie, co wzmacnia koncepcję kontrastu. Wnęka między blatami ma wartość nie tylko estetyczną, ale także funkcjonalną, umożliwiając ukrycie kabli od laptopa. Niższe blaty pełnią funkcję półek i powtarzają kształt oraz barwę głównego blatu.

Innym przykładem interpretacji tematu jest metamorfoza znalezionej starego fotela. W trakcie procesu transformacji projektantki Kamila Potocka, Karolina Koryniowska i Klaudia Heinze postanowiły zachować jak najwięcej oryginalnych elementów. Za inspiracją posłużyła bajka o „Księżniczce na ziarnku grochu”.

10. Stół przed transformacją

11. Po transformacji – stół do pracy, proj. Kornelia Michoń, Monika Tyszecka

12. *Fotel 366* przed transformacją

13. *Fotel 366* po transformacji, proj. Anna Kuśmierczyk, Barbara Dubel, Paulina Jabłońska

14. Samodzielna praca w stolarni

15. Fotel przed transformacją

Usunięto podłokietniki, oczyszczono drewnianą konstrukcję. Wymieniono również tapicerkę, a nogi odwrócono, aby przód stał się tyłem. Siedzisko podniesiono, tworząc dodatkową przestrzeń, która została zamknięta od dołu, tworząc praktyczny schowek na książki, koc i inne drobiazgi.

W ramach tematu „Mebel – życie po życiu” przeprowadzana jest selekcja mebli. W projekcie nie uwzględnia się antyków ani mebli uważanych za klasyki i ikony polskiego designu. Takie meble wymagają specjalnego podejścia i profesjonalnej renowacji, podczas gdy nasze działania koncentrują się na eksperymentach i kreatywności. Wyjątek stanowił *Fotel 366* Chierowskiego, często uważany za klasyczny mebel z okresu PRL-u. Studentki Anna Kuśmierczyk, Barbara Dubel i Paulina Jabłońska postanowiły nie ingerować w jego strukturę, a jedynie odnowić mebel i wymienić tapicerkę. Element, który dodały, to osłona w postaci składanego kaptura, nawiązującego do bajki o „Czerwonym Kapturku”.

16. Po transformacji – fotel z pojemnikiem, proj. Kamila Potocka, Karolina Koryniowska i Klaudia Heinze

17. Wystawa w Galerii Wnętrz Domar we Wrocławiu, w ramach Nocy z Designem, 2012

18. Wystawa „Mebel – życie po życiu”, ASP we Wrocławiu – Centrum Sztuk Użytkowych. Centrum Innowacyjności

Projekty realizowane do tematu

„Między funkcją a zabawą”

Rok akademicki 2015–2016

W roku akademickim 2015–2016 powstało kilka projektów, z których na szczególną uwagę zasługuje taboret *Chmurka*, autorstwa Małgorzaty Janus i Agnieszki Zawiszewskiej. Taboret wyróżniał się nie tylko oryginalną formą, ale także tym, że został wykonany w stolarni należącej do taty jednej ze studentek. To wyjątkowa sytuacja, ponieważ wszystkie prototypy powstają na terenie Akademii, która jest wyposażona w stolarnię, ślusarnię i modelarnię. Ze względu na zły stan taboretu, projekt został od podstaw wykonany z nowego materiału, jakim było drewno bukowe. Zachowano pierwotną konstrukcję, wprowadzając jedynie niewielkie zmiany, takie jak zwężenie nóg oraz dodając zabawne siedzisko w formie tapicerowanych wałków, które miały przypominać chmurkę.

19. Tapicerowanie siedziska

20. Taboret przed transformacją

21. Po transformacji: taboret *Chmurka*, proj. Małgorzata Janus, Agnieszka Zawiszewska

22. Praca w stolarni

23. Przed transformacją

24. Po transformacji – wieszak, proj. Klaudia Cegieła

Znalezione nóżki od stołu, który już nie istniał, posłużyły studentce Klaudii Cegiełe jako podstawa do stworzenia oryginalnego rozwiązania. Po rozmontowaniu drewnianej konstrukcji uzyskano grube wałki, które wykorzystano do budowy wieszaka. Gdy zostały one ułożone poziomo, umożliwiły zawieszenie kurtki lub płaszcza, działając na zasadzie standardowego wieszaka na ubrania. Natomiast czarne rurki, ustawione pionowo, pełniły funkcję podstawy do zamocowania drewnianych elementów. Dawne nogi stołu zostały przekształcone w wyjątkowo funkcjonalny wieszak.

25. Przed transformacją: krzesło

Projekty realizowane do tematu „Mebel, który nie jest tym, czym był”

Rok akademicki 2016–2017

Znalezione stare krzesło z niezwykle interesującą stalową ramą stało się punktem wyjścia do zaprojektowania wieszaka na codzienną odzież. W projekcie wyzwanie stanowiło odpowiednie wykorzystanie stalowych elementów konstrukcji oparcia oraz połączenie brakujących elementów drewnianymi, toczonymi wstawkami. Realizacja projektu, której podjęły się Ina Aszkiełowicz, Ada Jasiewicz

26. Po transformacji: mały wieszak, proj. Ina Aszkiełowicz, Ada Jasiewicz, Kaja Onichimowska

oraz Kaja Onichimowska, wymagała niezwyklej precyzji w opracowaniu rysunku technicznego oraz wyjaśnienia założeń wykonawcy. Istotne było także zweryfikowanie zgodności z założeniami ergonomicznymi, aby projekt w pełni spełnił swoje funkcje użytkowe.

Projekty realizowane do tematu
„Mebel, który nie jest tym, czym był”
Rok akademicki 2017–2018

Podczas realizacji zadania zdarzały się przypadki, kiedy znaleziony mebel był zbyt zniszczony, aby nadal nadawał się do użytku. Taka sytuacja wystąpiła w przypadku kwietnika. Studentki Adrianna Duda oraz Anna Gardziejewska, zainspirowane oryginalnym projektem, oparły pomysł głównie na jego pierwotnej formie,

27. Przed transformacją: kwietnik

28. Po transformacji: Wieszak, proj. Adrianna Duda, Anna Gardziejewska

29. Malowanie prototypu

30. Przed transformacją: stelaż krzesła

tworząc mebel z nowych materiałów. Zmienione zostały proporcje, pogrubione elementy i dokonano niewielkich modyfikacji. Doda-ne cztery stalowe profile przeszły formę mebla, tworząc miejsce do zawieszania ubrań. Kwietnik przekształcił się w wieszak, zachowując oryginalną koncepcję poprzedniego projektanta, jednak w nowej roli i z pewnymi modyfikacjami.

Fotel bujany, zaprojektowany przez Katarzynę Jakubiak i Magda-lenę Kolbusz, to oryginalny projekt siedziska, który powstał na ba-zie stalowej ramy znalezionego krzesła. Jego niezwykłość wynika z nietypowego siedziska, wykonanego z wielu rodzajów i kolorów wełny, wykorzystującego różnorodne techniki tkania. Wyjątkowe metody wiązania wełny tworzą trójwymiarową strukturę siedziska. Drewniane płozy i podłokietniki zostały funkcjonalnie wkompo-nowane, co doskonale wpasowało się w ogólną koncepcję projektu.

31. Po transformacji: fotel bujany, proj. Katarzyna Jakubiak, Magdalena Kolbusz

Zniszczony stary taboret, pokryty grubą warstwą farby, uległ transformacji i stał się minimalistycznym wieszakiem na ubrania. Proces obejmował demontaż, usunięcie starej farby, przekształcenie blatu w dwa trójkątne elementy oraz zamianę krótkich nóg na długie klinowate, solidnie przymocowane do blatu metalowym łącznikiem. Kluczowym elementem projektu jest stalowa rurka, pełniąca rolę wieszaka na odzież i przechodząca przez dwa blaty umieszczone na różnych wysokościach. W ten sposób stary taboret przekształcony został w nowoczesny wieszak. Autorkami projektu są Kamila Bak, Zofia Ptak i Monika Szeląg.

Na uwagę zasługuje również stół kuchenny przyniesiony przez studentki Kingę Białorusow oraz Justynę Czop. Stół posiadał drewnianą oskrzynię, uszkodzone nogi oraz znacznie zniszczony,

32. Przed transformacją: stołek

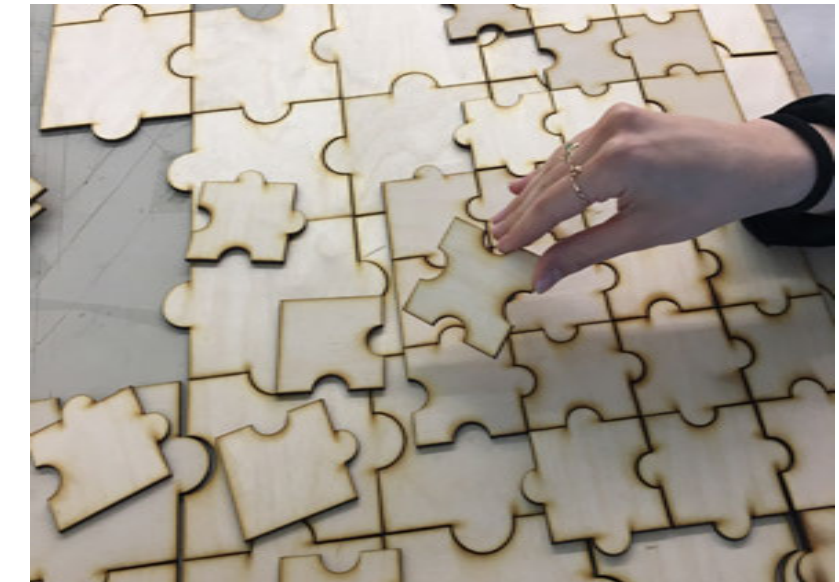
33. Po transformacji: wieszak, proj. Kamila Bak, Zofia Ptak, Monika Szeląg

laminowany blat. Inspiracją stała się pasja do układania puzzli, która często kolidowała z potrzebą korzystania ze stołu. Rozwiązaniem było dodanie wysuwanej szuflady pod szklanym blatem roboczym, umożliwiającej układanie puzzli i schowanie jej po zakończeniu zabawy. Dzięki szklanemu blatowi można było podziwiać efekty pracy i jednocześnie cieszyć się posiłkiem, kontynuując zabawę z układanką.

W trakcie realizacji projektów studenci napotykają na różne trudności wynikające z braku doświadczenia oraz specyfiki mebli pochodzących z odzysku. Ich liczne próby i czasem niepowodzenia dostarczają niezbędnego doświadczenia, umożliwiającego podejmowanie właściwych decyzji w przyszłości. Zgodnie z koncepcją Roberta Weisenberga, skuteczne rozwiązywanie problemów opiera

35. Przed transformacją: stół kuchenny

34. Prace realizacyjne w stolarni

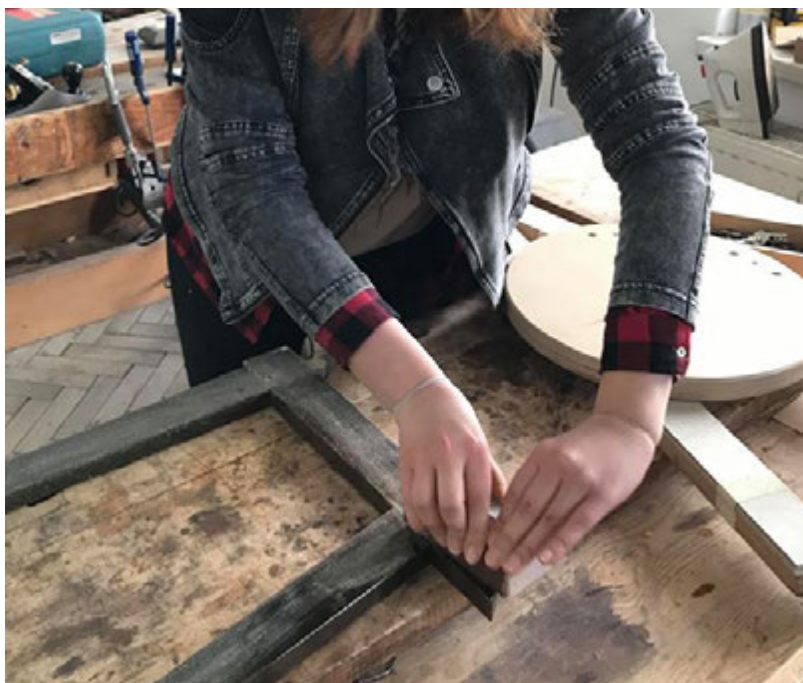
36. Po transformacji: stół z szufladą, proj. Kinga Białorusow, Justyna Czop

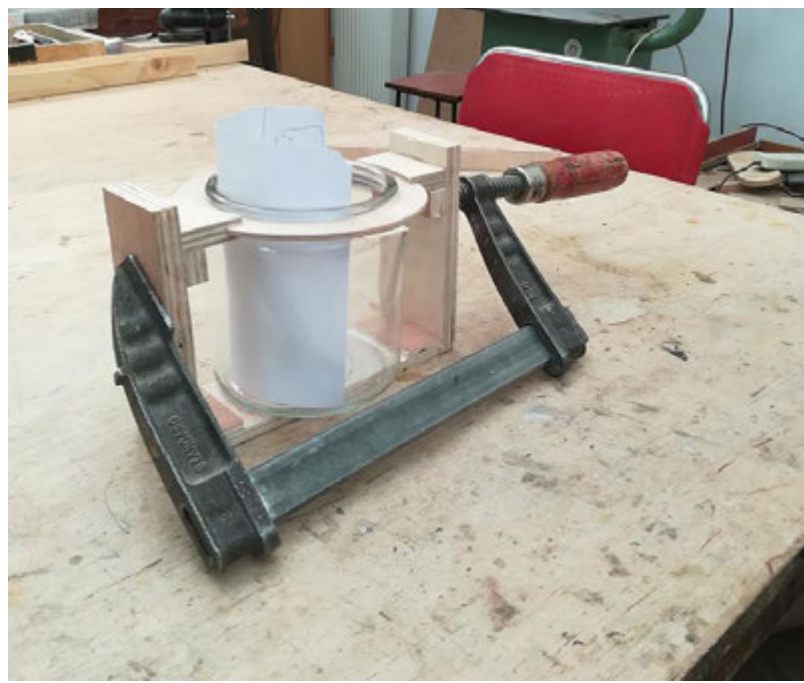
37. Stół kuchenny, przyklejanie forniru

38. *Herbarium*, praca w zespole

39. *Herbarium*, praca w stolarni

40. *Herbarium*, realizacja prototypu

się na aktywacji odpowiednich fragmentów wiedzy z pamięci. Autor opisuje to jako teorię „stopniowego przyrostu”, co oznacza, że proces twórczego rozwiązywania problemów polega na stopniowym gromadzeniu niezbędnej wiedzy i umiejętności¹⁴.

Podczas wykonywania prototypów na stolarni studenci zdobywają umiejętności związane z poszczególnymi etapami pracy stolarskiej i poznają kolejność działań w odnawianiu mebli. Projekt o nazwie *Herbarium*, stworzony przez Martynę Kowalik, Jagodę Sergiel oraz Arkadiusza Ujmę, stanowi przykład takiego doświadczenia. Bazując na odnalezionym stole pod telewizor, studenci w pełni zrealizowali swoje założenia funkcjonalne, m.in. zaprojektowali nadstawkę i zamocowali stalowe kosze. Jest to doskonała propozycja dla miłośników ziół, którzy pragną takiej meblarskiej ozdoby w swojej kuchni.

14. E. Nęcka, *Psychologia twórczości....* s. 47.

41. Przed transformacją: stół pod telewizor

42. Po transformacji: *Herbarium*, proj. Martyna Kowalik, Jagoda Sergiel, Arkadiusz Ujma

43. Przed transformacją: „obiekt meblowy”

44. Po transformacji: barek, proj. Paulina Dudziak, Aleksandra Gaca

45. Przed transformacją: krzesło

46. Po transformacji: stolik, proj. Agata Chaś, Jacek Gonera

Czasami studenci przynoszą meble w tak zaawansowanym stanie zniszczenia, że trudno jest określić, jaką wcześniej pełniły funkcję. Taka sytuacja miała miejsce w przypadku projektu, nad którym pracowały Paulina Dudziak i Aleksandra Gaca. Niezidentyfikowany obiekt meblarski został przekształcony w przenośny barek na kółkach. Elementy tego mebla posłużyły do stworzenia zupełnie nowej konstrukcji.

Szkolne krzesło przeszło interesującą przemianę, w wyniku której jego pierwotna funkcja uległa przekształceniu w stolik. Projekt Agaty Chaś i Jacka Gonery uzyskał dodatkową funkcję dzięki kieszeni wykonanej z jutowej tkaniny. Kieszeń służy do przechowywania czasopism i stanowi zarazem interesujący element mebla. Ponadto, wprowadzenie drewnianych nakładek na stalowe nóżki pozwoliło podnieść mebel, tworząc funkcjonalny mały stolik. Ostatecznie, zamiana starego siedziska na nowy drewniany blat doskonale uzupełniła całą koncepcję projektu.

47. Stolik, praca w stolarni

48. Przed transformacją: mały stolik rozkładany

49. Po transformacji: stolik do pracy, proj. Kristina Busko

50. Wystawa w Galerii Wnętrz Domar we Wrocławiu, w ramach Nocy z Designem, 2018

Rozkładany stolik do serwowania śniadań w łóżku uległ uszkodzeniu w trakcie użytkowania, ale dostał nową szansę na życie dzięki działaniom studentki Kristiny Busko. Teraz pełni funkcję stolika do pracy przy komputerze. W projekcie dodano stalowe nóżki, które zostały wygięte w taki sposób, że blat można podsunąć do sofy, umożliwiając wygodne korzystanie z laptopa. Przedmiot, który mógł trafić na śmietnik, znalazł nowe zastosowanie i stał się przydatnym elementem wyposażenia wnętrza.

Rok akademicki **2017–2018** przyniósł wiele wyjątkowych obiektów. Proces ten został udokumentowany podczas sesji fotograficznej, przedstawiającej meble przed i po ich odnowieniu. Pomysły na styl sesji były inicjatywą studentów, co stanowiło ważny element promocji ich prac i umożliwiło kreację treści do mediów społecznościowych, dając studentom okazję do prezentowania swojego procesu twórczego. Projekty były również eksponowane na wystawach, zarówno na terenie uczelni, jak i poza nią.

Projekty realizowane do tematu

„Mebel – funkcja – forma”

Rok akademicki 2021–2022

W procesie projektowania mebli istotne jest utrzymanie równowagi między funkcjonalnością a estetyką. Funkcja mebla odgrywa fundamentalną rolę, zgodnie z zasadą „forma podąża za funkcją”, początkowo sformułowaną przez Horatia Greenougha i później przekształconą przez Louisa Sullivana i Franka Lloyd Wrighta, twierdzącego, że „forma i funkcja to jedno”¹⁵.

Mimo pozornej separacji między funkcją a estetyką oba te aspekty, zdaniem Victora Papanka, stanowią jedynie fragment szerszego kontekstu funkcji mebli, obejmując dynamiczne działania i powiązane z nimi interakcje. Proces projektowania mebli uwzględnia różnorodne elementy, takie jak inspiracja, analiza, ocena użyteczności, narzędzia analityczne, w tym ankiety kierowane do potencjalnych użytkowników, ocena dostępnych rozwiązań,

15. V. Papanek, *Dizajn...*, s. 26.

51. Przed transformacją: ławka

52. Po transformacji: ławka *Lawista*, proj. Natalia Kuyan

53. Ławka *Lawista*, praca w stolarni – malowanie

szczegółowa analiza potrzeb i ich ewolucja, określenie celów, ergonomia, identyfikacja grupy docelowej oraz uwzględnienie kontekstu społecznego i społecznych potrzeb.

Ostatni etap to uwzględnienie estetyki, co wymaga zrozumienia obecnych standardów estetycznych, analizy bieżących trendów oraz identyfikacji elementów nadających projektowanemu meblowi ponadczasowy charakter. Projektanci korzystają z różnorodnych metod i narzędzi w celu osiągnięcia pożądaných efektów w procesie projektowania¹⁶.

Przykładem eksploracji relacji między formą a funkcją jest projekt *Lawitsa*. Początkowo mebel, znaleziony przy kontenerze, prezentował się jako prymitywna ławka, samodzielnie wykonana wiele lat wcześniej. Po dokładnej analizie jedyną częścią nadającą się do odzyskania okazały się toczące nóżki. To właśnie one stały się

16. Tamże, s. 26 i 27.

centralnym elementem projektu, ostatecznie połączonym z nowym siedziskiem wykonanym z drewna. Studentka Natalia Kuyan skupiła się na wyodrębnieniu dominującej formy, rozbudowując mebel o funkcję stolika. Wykorzystanie kształtu prostokąta i okręgu, wywodzących się z nóżek, stało się efektywnym sposobem na idealne połączenie starej części mebla z nową. Kolejnym etapem projektu było pokrycie nóżek i stolika wyrazistym kolorem farby, co nadało meblowi unikalny charakter.

Innym przykładem, w którym rozbudowana została funkcja mebla, jest żółta szafka z okresu PRL. Kiedy trafiła do pracowni, była bardzo zniszczona i pokryta wieloma warstwami farby. Inspiracją do stworzenia nowego obiektu stała się historia mebla oraz jego potencjał estetyczny. W procesie odnawiania Karolina Parys i Aleksandra Eidorowicz poświęciły wiele godzin na szlifowanie, szpachlowanie i przeprojektowanie nóżek, przywracając meblowi jego pierwotny blask. Koncepcja rozszerzenia funkcjonalności

54. Szafka *Na dobranoc* – praca w stolarni

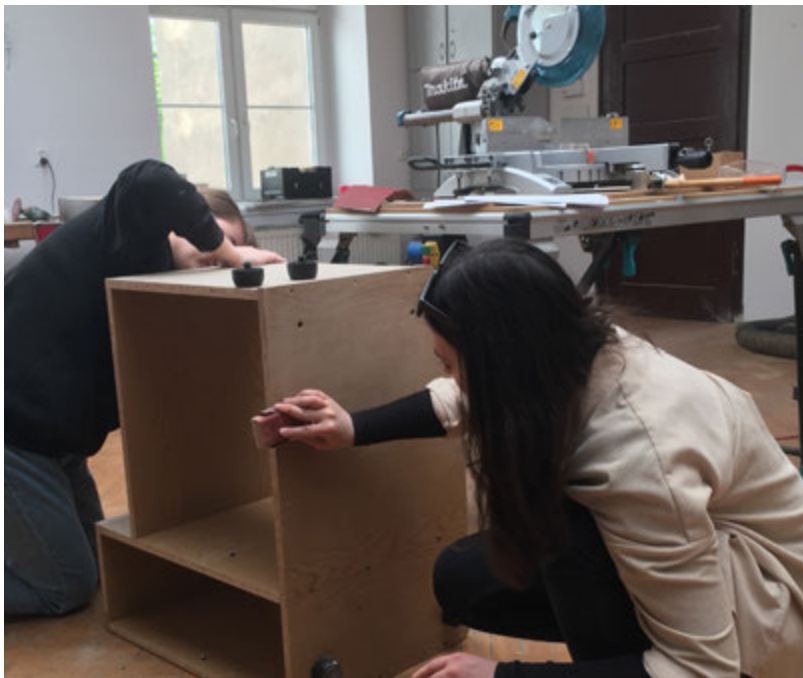
55. Szafka *Na dobranoc*, praca w stolarni – demontaż

56. Szafka nocna przed transformacją

57. Szafka *Na dobranoc* – po transformacji, proj. Karolina Parys, Aleksandra Eidorowicz

58. Szafka *Na dzień dobry* – proces realizacji

oraz starannie dobrana paleta kolorów stanowią fundament dla nowego stolika nocnego o nazwie „Na dobranoc”.

W duchu nadania nowej formy i funkcji studentki Julia Franas, Jagoda Barnak i Kamila Samołyk zdecydowały się na przeprojektowanie starej szafki pod telewizor kineskopowy. Opracowany projekt, zatytułowany Szafka *Na dzień dobry*, ma na celu przywitanie właściciela już w przedpokoju, zapewniając miejsce do przechowywania obuwia oraz możliwość odłożenia torby. Mebel posiada również wygodne siedzisko.

Realizowane co roku zadanie „Mebel – życie po życiu” oferuje nie tylko cenne doświadczenia i korzyści edukacyjne, ale także dostarcza radości i satysfakcji z tworzenia. Prace twórcze generują wiele wyzwań, jednak równocześnie przynoszą ogromną satysfakcję z samodzielnego stworzenia mebli. Coroczne projekty zaskakują swoją świeżością, dowcipem i kreatywnością.

59. Przed transformacją: szafka RTV

60. Po transformacji: Szafka *Na dzień dobry*, proj. Julia Franas, Jagoda Barnak, Kamila Samołyk

Przykładem takiego podejścia jest odnaleziony zniszczony stołek po babci, który stał się źródłem inspiracji do stworzenia narracji podkreślającej rolę i znaczenie kobiet w rodzinie. W rezultacie narodził się „stołek pokoleniowy” do toaletki, łączący potrzeby córki, mamy i babci. Stołek, dzięki innowacyjnym rozwiązaniom i oryginalnej formie, nabrał indywidualnego charakteru. Wykonane zostały trzy różne nakładki na siedzisko. Dla najmłodszych stworzono sensoryczną ośmiornicę z mackami, oferującą różne wypełniacze do zabawy. Dla mamy zaprojektowano miękkie, wygodne siedzisko, a dla babci – zdrowotną poduszkę terapeutyczną. Wszystko to po to, aby mebel, będący rodzinną pamiątką, mógł być przekazywany z pokolenia na pokolenie i służyć użytkownikom w każdym wieku. Autorkami projektu są Weronika Mądry, Maja Bylak i Julia Solnica.

W kolejnych artykułach omówione zostaną meble z rocznika 2022–2023, a także proces projektowy, zdjęcia oraz wartościowe wnioski wynikające z indywidualnych doświadczeń studentów.

61. *Stołek pokoleniowy* – praca w stolarni

62. Stołek przed transformacją

63. Po transformacji: *Stołek pokoleniowy* (siedzisko dla córki, mamy i dla babci), proj. Weronika Mądry, Maja Bylak, Julia Solnica

Rola sztucznej inteligencji w procesie kreatywnego tworzenia – perspektywa projektantów

W dzisiejszych czasach, w miarę jak sztuczna inteligencja staje się coraz bardziej istotna, jej wpływ na proces projektowy jest nie do przecenienia. Po zamknięciu siódmej edycji projektu „Mebel – życie po życiu”, można dostrzec wyraźne zmiany, które wprowadziły nowe i fascynujące możliwości. Niemniej jednak, mimo postępu technologicznego, warto zastanowić się nad rolą pracowników naukowo-dydaktycznych w dziedzinie projektowania oraz nad kształceniem przyszłych pokoleń twórców.

Nowoczesne aplikacje oparte na sztucznej inteligencji stają się powoli integralną częścią procesu projektowego. Pomagają w generowaniu koncepcji, tworzeniu pomysłów i doskonaleniu estetyki. Dają projektantom nowe narzędzia, które znacząco przyspieszają działania. Niemniej jednak warto podkreślić, że mimo wsparcia technologicznego, zdobywanie praktycznych umiejętności nadal pozostaje niezwykle ważne. Żadne oprogramowanie ani algorytm nie zastąpi umiejętności projektanta.

Projektowanie to proces kompleksowy. Aby stać się wykwalifikowanym projektantem, trzeba opanować wiele umiejętności, takich jak rozumienie rysunku technicznego, dobór odpowiednich materiałów, techniki konstrukcyjne oraz wiedza z zakresu ergonomii. Nowe technologie nie nauczą nas współpracy zespołowej, komunikacji z klientami, rzemieślnikami ani producentami. To właśnie te zdolności niosą ze sobą największą wartość, która jest niezbędna dla sukcesu twórców.

To jest szczególnie istotne w kontekście przyszłości zawodu projektanta. Nowe technologie, choć przynoszą korzyści, powinny służyć jako narzędzie ułatwiające pracę, a nie zastępujące ją. Dlatego kontynuacja działań polegających na wykorzystywaniu „niepotrzebnych” mebli do tworzenia nowych form pozostaje nadal istotna i inspirująca dla innych dziedzin projektowych.

17 W. Isaacson, *Leonardo Da Vinci*, Insignis Media, Kraków 2019, 2020, s. 46.

Zakończenie

„[...] wiedza o rzeczach, którymi się zajmujemy, musi być oparta na doświadczeniu, a nie na tym, co ktoś inny na ten temat napisał”¹⁷.

Leonardo da Vinci

Leonardo da Vinci słusznie uważał, że wiedza o rzeczach, którymi się zajmujemy, powinna opierać się na doświadczeniu, a nie jedynie na teoretycznej wiedzy innych. Dlatego zdobywanie praktycznej wiedzy i doświadczenia jest kluczowym aspektem edukowania nowego pokolenia projektantów. Praktyka pozwala osiągnąć głębsze zrozumienie materiałów, technik i procesów produkcji mebli, co z kolei umożliwia tworzenie innowacyjnych i funkcjonalnych rozwiązań.

ABSTRACT

The project “Furniture – Life After Life” is an innovative educational program at the Interior Architecture Department of the Academy of Fine Arts in Wrocław, changing the approach to furniture design. Led by second-year students in the Interior Architecture Department, this project focuses on sustainable design, reclaiming unused furniture, and practical experience. It promotes interdisciplinary approaches in furniture design, emphasizing the role of hands-on practice and diverse teaching methods in educating future furniture designers.

The analysis of old furniture provides practical knowledge concerning furniture materials and construction, while the design process cultivates students' skills in ergonomics, functionality, and aesthetics. This extends beyond practical skills to include the implementation of projects in public spaces.

The article features the most compelling projects, accompanied by photographs, showcasing the diverse creative possibilities potentially inherent in designing using discarded furniture.

ROZDZIAŁ III

Jedenaście przemian: studenckie spojrzenie na „Mebel – życie po życiu”

Ta część opracowania stanowi kompilację jedenastu osobistych relacji, które opisują proces realizacji tematu „Mebel – życie po życiu”.

Wybrane grupy studentów z lat 2012–2023 w indywidualny sposób prezentują swoje doświadczenia, wnikliwie opisując przebieg zadania, procesy twórcze oraz referując własne wnioski i obserwacje odnoszące się do wykonywania prototypów mebli w pracowniach realizacyjnych. Przez siedem edycji projektu zauważalne były stopniowe zmiany i rozwój, który sprawił, że efekty z roku na rok były coraz lepsze pod każdym względem. To dowód na zaangażowanie studentów i pełniejsze zrozumienie korzyści wynikających z takich działań. Nieoceniona pomoc ze strony wykonawców oraz dostępne zaplecze techniczne odegrały kluczową rolę, umożliwiając realizację pomysłów studentów bez ograniczeń.

Celem artykułów jest podzielenie się różnorodnymi perspektywami i ścieżkami rozwoju, jakie wyłoniły się podczas realizacji tego interesującego i wymagającego zadania projektowego.

Niezależnie od dziedziny, w której znajdujemy się, budowanie mostu między teorią a praktyką jest kluczowym etapem rozwoju kompetencji. Osiągnięcie tego celu wymaga zarówno zaangażowania, jak i odwagi, aby wyjść poza „strefę komfortu”. Studentom, którzy przyjęli to wyzwanie, nie tylko udało się stworzyć niepowtarzalne meble, ale również rozwinąć swoje umiejętności projektowania, zdobywając doświadczenie, które z pewnością przyda się im w przyszłości.

To wyjątkowa okazja do przyjrzenia się projektowaniu mebli z perspektywy przyszłych i obecnych projektantów oraz zrozumienia,

jak istotne jest połączenie nauki z praktyką. Z doświadczeń zdobytych w trakcie realizacji zadania „Mebel – życie po życiu” jasno wynika, że porzucone, pozornie niechciane meble kryją w sobie ogromny potencjał, co doskonale widać na zdjęciach włączonych do publikacji. Możemy sięgać po te opuszczone przedmioty i ofiarować im nowe życie, nadając nową funkcję, dzięki czemu znów staną się przydatne i spełnią swoje zadanie, wzbogacając wnętrza naszych mieszkań.

Magdalena Kacprzak-Gagatek

01. Wieszak po transformacji

ŻYCIE PO ŻYCIU, czyli reinkarnacja z kwietnika na wieszak

Zespół projektowy: Agnieszka Ciesielska, Marcin Cibor,
rok 2012–2013

Temat: „Mebel – życie po życiu”

Podstawy Projektowania Mebli,

prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek

Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Nie od dziś wiadomo, że wykorzystywanie starych mebli jest wartościowym działaniem idącym za głosem trendów typu *upcycling design*. Studenci architektury wnętrz I stopnia mają możliwość zetknąć się z materiałem realnego mebla podczas zajęć z podstaw projektowania mebli – a „Życie po życiu” to hasło jednego z zadań realizowanych w ramach programu studiów. Studenci dobrani w pary wyszukują na własną rękę stary mebel, któremu nadadzą nowe znaczenie, nowe życie. Jako student miałem przyjemność zrealizować ten projekt przy współpracy z koleżanką – Agnieszką Ciesielską.

02. Kwietnik przed transformacją

Przedmiotem naszego projektu stał się stary, niewielki drewniany kwietnik. W pierwszym punkcie należało dokładnie przeanalizować strukturę i formę mebla, aby móc zdefiniować jego nową funkcję. Innymi słowy – staraliśmy się odpowiedzieć na pytanie: w jaki sposób udoskonalić i przekształcić jego formę, aby uzyskać nową funkcję i nową jakość? W tym myślowym i szkicowym procesie wspólnie doszliśmy do wniosku, że uproszczenie i zmiana gabarytu mebla pozwoli na stworzenie prostego i efektownego wieszaka przeznaczonego do nowoczesnych wnętrz. Projekt wymagał usunięcia podstawy mebla, podstawek na donice, przedłużenia trzonu w taki sposób, aby wieszak był stabilny oraz dołożenia dodatkowego ramienia, aby ogólna forma była symetryczna.

Najważniejszym i najbardziej wartościowym etapem dla nas – studentów – była realizacja założeń projektowych. Pierwsza styczność z pracą nad realnym meblem – w warsztacie stolarskim przy pomocy specjalistów. Takie doświadczenie na wczesnym etapie studiów bardzo dobrze przełożyło się na myślenie projektowe, rozumienie struktury mebla, właściwości materiału, a przede wszystkim organizacji pracy i warsztatu. Tego typu działania budują wrażliwość i świadomość projektanta, który później przekłada swoją nową wiedzę na pierwsze kroki przy następnym projekcie.

Podkreślę, że wartość płynąca z tego zadania jest złożona – oprócz doskonalenia umiejętności designu, kreatywności, mamy tu również aspekt poznawczy – metody obróbki i pracy z materiałami, wykorzystanie odpowiednich narzędzi, etos pracy stolarskiej, współpraca w grupie na poziomie zarówno projektowym, jak i wykonawczym. Ponadto pierwsze takie wyzwanie podejmowane jest

03. Kwiatnik po transformacji: wieszak (detal), proj. Agnieszka Ciesielska, Marcin Cibor, 2013

z dużym entuzjazmem i realizowane z ogromnym zaangażowaniem, dzięki czemu powstają wdzięczne i napawające optymizmem meble – które nie tylko są nowe i oryginalne, ale odratowane, z zachowanym echem przeszłości i wykorzystane na nowo.

To wspomnienie i refleksję piszę jako nauczyciel akademicki – bardziej świadomy istoty procesów dydaktycznych oraz tego, jaki mają one wpływ nie tylko na studentów, ale również na samych dydaktyków. Olga Wyżga w swoim opracowaniu *Metody nauczania stosowane na wyższej uczelni* podkreśla, że nauczyciel stosując polimetodyczność przyczynia się do pełnego rozwoju studenta: „pobudza jego aktywność własną, ułatwia mu lepsze zapamiętanie i zrozumienie nawet najtrudniejszych treści oraz wyposaża go w wiedzę praktyczną na temat różnych strategii i metod nauczania”¹. Im więcej ciekawych metod dydaktycznych, tym bardziej przyczyniamy się do wprowadzania lepszych efektów kształcenia.

Dr Marcin Cibor

1. Olga Wyżga, *Metody nauczania stosowane na wyższej uczelni*, Repozytorium Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2019.

04. Praca nad wieszakiem w stolarni

05. 06. Praca nad wieszakiem

Ławka „JAMNIK”

Zespół projektowy: Maja Górowska, Karolina Płęcha,
rok 2013–2014

Temat: „Mebel – życie po życiu”

Podstawy Projektowania Mebli,
prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Mebel wyjściowy: drewniany stół kuchenny

Temat: mebel inspirowany bajką *Toy Story*,

reż. John Lasseter, 1995

Mebel docelowy: *Cienki*, sprężynowa ławka „jamnik”

Praca projektanta jest nierozzerwalnie związana z wytwarzaniem nowych rzeczy. Jednocześnie wszyscy mamy świadomość, że żyjemy w kulturze nadmiaru. Wszystkiego jest za dużo. Mało jest za to w tym wszystkim jakości i wartości, które przyczyniłyby się do tworzenia bardziej długotrwałych relacji pomiędzy użytkownikiem

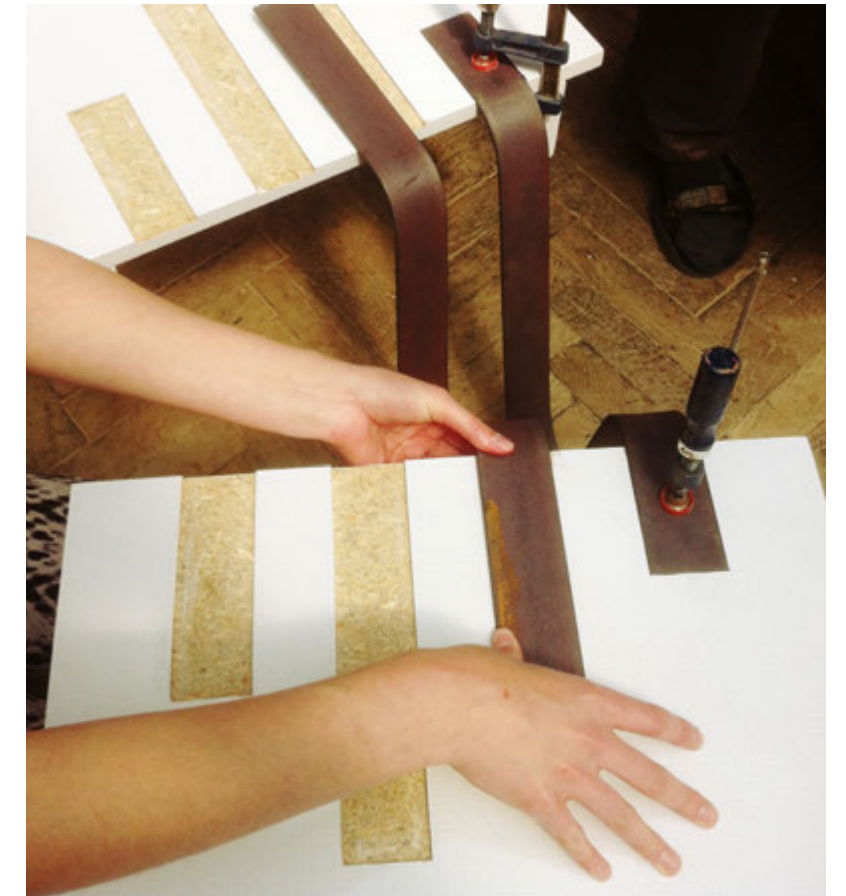
07. Po transformacji: *Cienki*, ławka „jamnik” (detal)

08. Ławka „jamnik” – praca w stolarni

a przedmiotem. Projektujemy i wytwarzamy rzeczy nowe, próbując jakość i wartość uzyskać za pomocą nowych form, funkcji, materiałów czy technologii. Z drugiej strony z sentymentem spoglądamy na rzeczy stare. Te powszechnie uznane za wartościowe przekazujemy z pokolenia na pokolenie. Nawet jeśli nie korzystamy z nich na co dzień, jak z porcelany czy kryształów „po Dziadkach”, to zostawiamy je zamknięte za szkłem jako rodową pamiątkę.

Wśród rzeczy starych są też, niestety, takie, których wartości nie dostrzegamy, bo w powszechnej świadomości są bezwartościowe. To stosy meblöścianek zalegające na osiedlowych śmietnikach. Krzesła i fotele wystające z kontenera spomiędzy gruzu i skrzydeł drewnianych drzwi. Ich historia jednak nie zawsze dobiega końca w tym punkcie. Przedmioty, które dla jednego są oczywistym

09. Składanie elementów prototypu

odpadem, dla drugiego mogą być skarbem. I tak wśród kontenerów pojawiają się łowcy okazji. Popularne grupy w social mediach rozprzestrzeniają informacje – gdzie i co pojawiło się na śmietniku. Niekiedy okazuje się, że ten niechciany przedmiot uruchamia wyścig chętnych, w którym naprawdę trudno zwyciężyć. Zdarzają się przedmioty, które nie wymagają ani żadnych napraw, ani redefiniowania. Zdarzają się też takie, które lata świetności mają dawno za sobą. A jednak ktoś dostrzeże w nich potencjał – formę czy materiał. Wystarczy niewiele, by uruchomić wyobraźnię znalazcy.

Karolina Izdebska, socjolog z Uniwersytetu Szczecińskiego, podejmuje temat życia śmieci na łamach „Kultury Popularnej”, wnioskując: „Zatem w czasach nadmiaru ostatecznym kresem życia rzeczy nie musi być śmietnik. Chociaż wszystkie artefakty balansują

na granicy istnienia i nieistnienia i w każdej chwili mogą zostać zużyte, stać się odpadem, ulec destrukcji, to mogą też zostać wtórnie wykorzystane w procesie *upcyklingu* i zostać przez nas na nowo przyswojone. Dostają wówczas kolejne życie”¹. O *upcyklingu* możemy mówić wtedy, kiedy przedmiot bazowy poddajemy działaniom mającym na celu nadanie mu nowej funkcji, ale też nowego znaczenia, które podniesie jego wartość. Nowe życie starych rzeczy to temat, który stanowi nie tylko szerokie pole do działań twórczych, ale także dotyka kwestii zrównoważonego rozwoju i wpływu na środowisko.

Zadanie „Mebel – życie po życiu” realizowane niezmiennie od lat przez studentów pod kierownictwem dr Magdaleny Kacprzak-Gagatek dotyka wszystkich opisanych powyżej zagadnień w wymiarze

nie tylko teoretycznym, ale też praktycznym. W wymiarze użytkowym realizuje założenia nurtu „trash art”, w którym „działanie artystyczne polega na zmianie statusu przedmiotu – zostaje on wyłączony z dotychczasowego kontekstu i włączony do nowego, w którym nadaje mu się inne znaczenie, do tej pory niezauważone”².

Cofnę się teraz w czasie do drugiego roku studiów licencjackich. Pracę w ramach zadania „Mebel – życie po życiu” realizowałam w parze ze studentką Karoliną Płechą. Pierwszy krok w procesie realizacji zadania polegał na poszukiwaniu niechcianego, zapomnianego przedmiotu. Znalazłyśmy kuchenny stół. O ile dobrze pamiętam, był biały, nogi i oskrzynia z szufladą z litego drewna. Błat z okleinowanej płyty meblowej, spuchnięty od wilgoci, jako jedyny trafił z powrotem na śmietnik.

1. K. Izdebska, *Lepsze życie śmieci? Design i upcykling*, „Kultura Popularna” nr 2(52), Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Warszawa 2017, s. 37.
2. M. Kreis, *Trash art, czyli życie po życiu śmieci. Do rzeczy! Szkice*

kulturoznawcze, Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, Wrocław 2011, s. 21.

10. Po transformacji: *Cienki*, ławka „jamnik”, proj. Maja Górowska, Karolina Płecha, 2014

Kolejny krok – inspiracja. Tematem były filmy animowane. Znalazł się bohater: Cienki, sprężynowy jamnik z *Toy Story* w reżyserii Johna Lassetera z 1995 roku. Podzielony na dwie części, połączony sprężyną, wydłużał się, skracał i zginał. Jego postać zainspirowała nas do przekształcenia stołu w dwuczęściową ławkę.

Poza zmianą proporcji, wynikającą ze zmiany przeznaczenia obiektu, zachowana została pierwotna konstrukcja stołu. Stara forma meblowa wyraźnie wybrzmiała w nowej, nie tracąc dawnego charakteru. Została przepołowiona, rozdzielona na dwie identyczne części połączone nową strukturą. Po takiej ingerencji konstrukcja wymagała dodatkowej podpory. Stalowe elementy również stanowiły nawiązanie do pierwotnej inspiracji, forma sprężyny przekształcona została w wyniku poszukiwań w kaskadowo schodzące ku dołowi płaskowniki, które sprawiają wrażenie roztopionych. Pomysł na nową formę uwzględniał też kwestie funkcjonalne. Zastosowany kąt pomiędzy dwiema częściami wpływa na relację dwójki użytkowników korzystających z mebla.

11. Stół kuchenny przed transformacją

Użytkownicy usiądą w bliskiej relacji, kierując się wzajemnie w swoją stronę. Użytkownicy, którzy nie będą poszukiwali wzajemnego kontaktu, mogą skierować się w strony przeciwne.

Proces kreacji projektu nie był tutaj jednak największym wyzwaniem. Po jego zakończeniu mebel trafia do pracowni realizacyjnej. Ta część zadania wymagała od nas wiele samodzielnej pracy. Działaliśmy pod okiem specjalistów, ale warstwa po warstwie, element po elemencie własną pracą dochodziłyśmy do efektu finalnego. Możliwość przełożenia pracy projektowej na realny obiekt była wtedy dla mnie największą wartością tego zadania. Sam projekt, tak wtedy jak i dziś, nie wydawał mi się wyjątkowo udany. Jednak proces, zarówno ten polegający na zrealizowaniu wszystkich założeń, jak i proces powstawania obiektu – już tak. Są takie projekty, w których to proces stanowi znacznie większą wartość niż efekt finalny i to był jeden z tych przypadków. Szczególnie z perspektywy studenta, dla którego było to pierwsze zetknięcie z pracą na stolarni. Dzisiaj, z perspektywy dydaktyka, doceniam nie tylko sam proces, ale też wartości, które to zadanie przemycą „między wersami” – szacunek do rzeczy, również tych niechcianych i świadomość wpływu naszych działań na środowisko.

Dr Maja Górowska

12. Krzesło *Hałas* '22 po transformacji

HAŁAS '22 jako zestawienie wizji przeszłości z panoramą teraźniejszości

Zespół projektowy: Adrianna Liskowicz i Tomasz Ziółkowski,
rok 2021–2022

Temat: „Mebel – życie po życiu”

Podstawy Projektowania Mebli,

prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek

Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Człowiek od zarania dziejów robił wszystko, aby poprawić swój komfort życia. Każde działanie rozwijał i dążył do osiągnięcia zadowalającego efektu. Wprowadzenie mebli do naszego otoczenia miało istotne znaczenie dla komfortu życia oraz sposobu, w jaki organizujemy przestrzeń. Meble to nie tylko przedmioty codziennego użytku, ale także elementy, które odzwierciedlają nasze preferencje estetyczne oraz tło kulturowe. Często stają się nośnikami emocji i wspomnień, dzięki czemu jako ludzie nadajemy im wartość symboliczną i sentymentalną. Wśród mebli możemy wskazać te, które stały się głosem danej epoki, których forma czy funkcja przemawiają do dzisiaj. Podczas gdy design staje się ponadczasowy, poszczególne jednostki – jak każda materia – narażone są na przemijanie. Nic nie trwa wiecznie, dlatego zdarza się, że blask prawdziwych „meblowych perełek” zostaje przykryty grubą

13. Krzesło *Hałas* '22 przed transformacją

warstwą kurzu. Okazuje się jednak, że idąc z duchem czasu i ideą *zero-waste* możemy uczynić meble dobrym materiałem do urzeczywistnienia swoich pomysłów, nadając im tym samym drugie życie.

Projekt krzesła Rajmunda Teofila Hałasa stworzył możliwość wykreowania opowieści zderzającej wizję przeszłości z panoramą teraźniejszości. Zanim jednak powstała główna narracja, mebel wizualnie nie prezentował sobą niczego szczególnego. Przy poddaniu obiektu wstępnej analizie wyłoniła się idea stanowiąca wyrazisty komentarz na temat dwoistości czasu i dialogu między pokoleniami. *Krzesło A5908*, będące bliźniaczym odpowiednikiem ikonicznego modelu 200-190, do którego przywarło określenie *koziółek*¹ lub *grzybek*² z powodzeniem ukazuje esencję projektowego myślenia. Projekt Hałasa, podobnie jak *Fotel 366* Józefa Chierowskiego, wyróżnia się stylem, który bezsprzecznie odzwierciedla ducha tamtych czasów. Wyważona forma jest owocem dostosowania projektanta do ograniczeń epoki, dostępnych technologii oraz wymogów związanych z produkcją na skalę masową³.

Znalezione na portalu internetowym krzesło prezentowało się nie specjalnie dobrze. Materiał pokryciowy z grupy *épinglé* był wyraźnie zniszczony. W jeszcze gorszym stanie była pianka, która ze starości doszczętnie skruszała. Szkielet stworzony z polakierowanego

1. *Notes kolekcjonera*, cz. 1: *Krzesła. Fotele Vintage*, Warszawa 2019, s. 90.

2. M. Budzich, 2021, *Wiem, co odnawiam. Krzesło Hałasa – typ 200-190*, <https://odnawialnia.pl/2021/11/wiem-co-odnawiam-krzeslo-halasa-typ-200-190.html> [dostęp: 02.08.2023].

3. A. Maga, *Rajmund Teofil Hałas. Historia polskiego meblarstwa*, 01.04.2021, <https://formy.xyz/arttykul/rajmund-teofil-halas-historia-polskiego-meblarstwa/> [dostęp 22.07.2023].

drewna bukowego był powierzchnie poobijany. Pomimo złego stanu krzesła, jego forma dzięki zastosowaniu podwójnych płóz, które łączą przód i tył stelażu, przyciągała wzrok. Model wyróżnia również drobna i okrągła listwa przednia, która w modelu 200-190 jest masywna i spłaszczona. Lekkości i miękkości nadaje tapicerowane, dopasowane do kształtu ciała oparcie, które w „bliźniaku” jest w całości drewniane. Mebel stał się punktem wyjścia do autorskiej wypowiedzi pod hasłem „Mebel – życie po życiu”. Oryginalna, wpisująca się w nawracające trendy zgrabna forma szkieletu przyniosła wyobraźni intensywnie bodźce. Atrakcyjność formy podkreśla wysunięcie siedziska do przodu.

Główny pomysł na projekt krzesła zrodził się podczas dyskusji o kolorach, a dokładniej – o rozwoju abstrakcyjnego malarstwa amerykańskiego na początku lat czterdziestych dwudziestego wieku. Czas ten przypadał na okres II wojny światowej, kiedy to do Stanów Zjednoczonych napływały setki tysięcy ludzi. Wśród nich byli m.in. europejscy artyści – malarze surrealiści, którzy przyczynili się do powstania nowego ruchu malarskiego poprzez upowszechnienie automatyzmu jako techniki twórczej⁴. Kierunek ten krytyk Harold Rosenberg nazywał mianem *action painting*⁵. Opisał go jako związany ze swobodnie wykształconą abstrakcyjną plamą koloru, nadal zachowującą w pełni żywiołowość twórczego gestu artysty⁶. Analiza malarstwa abstrakcyjnego umożliwiła nam świadomy wybór koloru jako głównego środka wyrazu. Wykreowany tym samym „twórczy hałas” stał się główną ideą projektu.

Chcieliśmy uszanować ikoniczne wzornictwo, a równocześnie dać wyraz ekspresji i autorskiej wizji, toteż krzesło zostało podzielone na dwie części (nazwane na cześć autora) – „Hałas ’63” i „Hałas ’22”. „Hałas ’63” podkreślać ma pierwotny charakter kultowego projektu krzesła. Część ta jest ukłonem w kierunku Rajmunda Hałasa, pokolenia lat sześćdziesiątych oraz osób ceniących sobie tradycyjne spojrzenie na świat.

4. E. Chabińska-Ilchanka, L. Ristujczina, *Wielka księga malarstwa*, Bielsko-Biała 2012, 2015, s. 428.

5. M. Porębski, *Dzieje sztuki w zarysie. Wiek XIX i XX*, Warszawa 1988, s. 365.

6. Tamże.

14. 15. 16. Demontaż siedziska krzesła

Celem było podkreślenie wartości, jaka płynie z samej formy i wyrazu mebla, bez stosowania dodatkowych środków wyrazu – które z kolei prezentuje druga część *Hałasa*. *Hałas ’22* jest manifestem rozpędanego świata oraz artystyczną wizją młodych projektantów. Ekspresyjne, różnokolorowe plamy, zarówno na tapicerce, jak i na nogach, mają oddawać młodzieżowy charakter. Idea, która przyświeca tej części krzesła, zrodziła się z rozmów o sposobie i różnicy w wyrażaniu emocji wśród różnych pokoleń. Młodzi zdecydowanie bardziej stawiają na rozmowę w budowaniu relacji i prawdziwość w przekazywaniu emocji. Wśród pokolenia starszego można zauważyć tendencje do mniejszej swobody w ich wyrażaniu. Projekt ma na celu połączyć te dwa światy, odnosząc się do konfliktu międzypokoleniowego. W kontekście projektu krzesła odbiorca ma stać się częścią manifestu, by jego przemyślenia wzbogaciły wartość i dopełniły wypowiedź artystyczną.

Określenie założeń i wyznaczenie celu umożliwiło rozpoczęcie pracy nad prototypem w pracowni realizacyjnej. Zaczęły się one od rozkręcenia krzesła na części pierwsze, co dało możliwość dokładnego oczyszczenia każdego elementu. Rozkręcenie mebla pozwoliło empirycznie zrozumieć konstrukcję krzesła oraz jego ogólną wartość estetyczną. Drugi etap skoncentrowany był na usunięciu zniszczonej tkaniny obiciowej oraz na dokładnym oczyszczeniu siedziska i oparcia. Użyte formatki szczecinowe były pokryte pożyłką pianką, którą trzeba było w całości usunąć. Kolejny etap wiązał się z manualnym usunięciem warstwy lakieru przy użyciu dłut snycerskich. Odsłoniło to naturalny kolor i usłojenie bukowego drewna, co umożliwiło sklejenie krzesła w całość. Istotne było użycie ścisków stolarskich, które pozwoliły na trwałe połączenie szkieletu. Następnym etapem było tapicerowanie siedziska i oparcia. W tym celu została zakupiona pianka tapicerska oraz tkanina obiciowa. Zgodnie z duchem idei *zero-waste*, poszukiwanie materiału odbyło się w *second-handzie*. Tkanina o drobnej strukturze typu *bouclé* w odcieniu *écru* wpisała się w założenia projektowe niezwykle trafnie. Proces tapicerowania rozpoczął się od przycięcia i przyklejenia pianki do kształtów formatek. Po upewnieniu się, że klej związał, można było przystąpić do tapicerowania. Tkanina obiciowa mocowana była do formatek przy użyciu elektrycznego zszywacza tapicerskiego

17. 18. 19. Montaż elementów, tapicerowanie

20. Malowanie krzesła

(takera). Po zakończeniu procesu tapicerowania przyszła pora na scalenie szkieletu krzesła z pozostałymi elementami składowymi.

Gotowy i odnowiony model *Krzesła A5908* stał się podstawą dla zrealizowania idei płynącej z abstrakcyjnego ekspresjonizmu. Skrawki tkaniny obiciowej posłużyły jako materiał do wykonania testów (w tym: chlapanie, wylewanie, bryzganie). Wykonane próby pozwoliły zrozumieć, że moment nanoszenia kolorów będzie miał charakter happeningu, podczas którego za środek wyrazu posłuży technika *drippingu*. Przy poszukiwaniu informacji z zakresu

7. E. Chabińska-Ilchanka, L. Ristujczina, *Wielka księga malarstwa*, dz. cyt., s. 428.

8. *Klasycy sztuki. Wielki słownik malarzy*, t. III, Warszawa 2006, s. 111.

9. *Informel i malarstwo akcji – abstrakcja w Europie i Stanach Zjednoczonych*.

21. Malowanie krzesła metoda drippingu

historii sztuki uwagę naszą zwróciła artystyczna twórczość Jacksona Pollocka, którego malarstwo charakteryzuje się typowym dla abstrakcjonizmu ekspresyjnego odrzuceniem sztuki figuratywnej i dążeniem do stosowania swobodnych form wyrazu własnych emocji⁷. Dokładna analiza ukazała analogię między działaniami Pollocka a projektem *Hałas '22*. Krzesło na czas happeningu zostało okrzyknięte mianem płótna. Malarska technika Pollocka dawała możliwość tworzenia dynamicznych kompozycji. Autor w momencie tworzenia nie respektował żadnych formalnych granic, dając tym samym wyraz artystycznej wypowiedzi⁸. Sam

Znaczenie twórczości Pollocka, Platforma Edukacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki, <https://zpe.gov.pl/a/informel-i-malarstwo-akcji---abstrakcja-w-europie-i-stanach-zjednoczonych-znaczenie-tworczosci-pollocka/DkKz9SBra> [dostęp: 20.08.2023].

Pollock twierdził, że *dripping* nie był techniką malarską zdaną na przypadek. Uważał, że istotą tej techniki jest w pełni kontrolowany rysunek oparty na całkowicie świadomym wyborze konkretnych kolorów. Tworzone na płótnie linie mają budować jednolity wzór i odwzorowywać linie gestów oraz ruchu dłoni, co powoduje, że wzrok przenosi się z jednego fragmentu na drugi – w myśl idei kompozycji otwartej – *all over*⁹. Happening został zrealizowany podczas warsztatów zorganizowanych z firmą Jeger, która zapewniła wszystkie wcześniej wybrane kolory farb. Prawa strona szkieletu krzesła została pokryta białą farbą. W ten sposób wspólnie z jasną tapicerką miały stworzyć ujednoliconą i skonsolidowaną bazę dla ekspresyjnych form nadanych przez rozbryzganą farbę.

Kontrolowany przypadek, określona wizja oraz poddanie się emocjom pozwoliły zrealizować idee, które wyklarowały się w trakcie całego procesu projektowego. Począwszy od wyboru krzesła, przez określenie pierwszych założeń i inspiracji, możliwym stało się rozbudzenie wyobraźni. Sporządzenie dokładnego briefu projektowego umożliwiło usystematyzowanie myśli oraz wskazało konkretny plan działania. Podparcie się wiedzą z zakresu historii sztuki i designu umocniło założenia oraz wyklarowało finalną wizję *Hałasa '22*. Realizacja jest zwieńczeniem i dopełnieniem poruszonych wątków, w tym subiektywnie odczuwalnych emocji. Ostatnim elementem dopełniającym powstały projekt krzesła ma być kontakt z człowiekiem. To właśnie dzięki interakcji z nim, jego percepcji i umiejętności konkludowania, *Hałas* – jako projekt – będzie w stanie osiągnąć swoje apogeum.

Tomasz Ziółkowski

22. Krzesło *Hałas '22*, proj. Adrianna Liskowicz, Tomasz Ziółkowski, 2022

23. Po transformacji: szafka Sen o safari, proj. Aleksandra Slavetskaya, Julia Wywił, 2022

SEN O SAFARI – szafka nocna ze stoliczkiem śniadaniowym

Zespół projektowy: Aleksandra Slavetskaya, Julia Wywił, rok 2021–2022

Temat: „Mebel – życie po życiu”

Podstawy Projektowania Mebli,

prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek

Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu

Wstęp

Proces projektowania mebli jest pełen fascynujących wyzwań, które prowadzą do powstania unikalnych i funkcjonalnych przedmiotów. Pragniemy opowiedzieć o szafce nocnej ze stoliczkiem śniadaniowym o nazwie *Sen o safari*, która łączy w sobie funkcjonalność, estetykę oraz wyjątkowe doświadczenia dla użytkownika.

Charakterystyka początkowego mebla

Stary nieużywany mebel, znaleziony w piwnicy Dziadków, stanowił punkt wyjścia dla naszego autorskiego działania. Była to klasyczna szafka o prostej formie. Korpus mebla oraz fronty szuflad były wykonane z fornirowanej płyty wiórowej. Niestety, wierzchnia warstwa odchodziła od rogów, a jej powierzchnia była porysowana. Ponadto korpusy szuflad były wykonane z plastiku, wysuwane za pomocą drewnianych prowadnic. Pierwotny system ich otwierania był trudny w użytkowaniu i nieco hałaśliwy.

24. Malowanie elementów prototypu

Zauważyliśmy również, że niektóre elementy mebla były uszkodzone, a brak uchwytów dodatkowo wpływał na jego funkcjonalność. Pragnęliśmy przekształcić ten mebel w coś bardziej wyjątkowego i inspirującego, nawiązując do naszej wspólnej pasji do podróży oraz fascynacji dzikimi zwierzętami.

Cele projektu i ukierunkowanie na użytkownika

Głównym celem projektu było stworzenie mebla, który nie tylko pełniłby tradycyjne funkcje szafki nocnej, ale również wprowadzałby do przestrzeni sypialni elementy emocji i podróży. Chcieliśmy, aby użytkownik mebla mógł przenieść się w myślach na afrykańską sawannę i doświadczyć czarów safari, nawet będąc w zaciszu własnego domu podczas zasypiania, budzenia się z głębokiego snu czy spożywania śniadania w łóżku.

Praca nad formą

Proces tworzenia formy mebla był fascynującym etapem projektu. Przed przystąpieniem do szkiców nie mieliśmy pojęcia, jak będzie wyglądał finalny efekt. Początkowo nasze pomysły były skromne i mało wyszukane. Uwagę skupiliśmy bardziej na funkcji produktu niż na jego unikatowym wyglądzie. Z tygodnia na tydzień

nasze propozycje były bardziej odważne. Odeszliśmy od pomysłu projektowania tradycyjnej szafki nocnej o klasycznych kolorach. Przestałyśmy traktować zadanie jako obowiązkowy projekt na zaliczenie, zaczęłyśmy się po prostu dobrze bawić. Sięgnęłyśmy do wspomnień z egzotycznej podróży, a dokładniej do poznanego świata zwierząt żyjących na sawannie. Motywem przewodnim

25. Szafka przed transformacją

został nasz ulubiony czworonóg – zebra – dosłownie i w przenośni. Forma zewnętrzna mebla została pokryta autorskim, ręcznie malowanym wzorem, odnoszącym się do ubarwienia zwierzęcia. Ciemniejsze fragmenty płaskiej grafiki zostały wyciągnięte w przestrzeń, tworząc iluzyjne nogi. Ich główną funkcją jest uniesienie mebla nad podłogę, a dodatkową – stworzenie miejsca na odkładanie stoliczka śniadaniowego, którego pomysł pojawił się dopiero na etapie realizacji.

Znaleziona na półce w markecie dziecięca zabawka okazała się fenomenalnym sposobem na wprowadzenie intrygującego uchwytu jednej z czterech szuflad. Gra on rolę przynęty do wkroczenia w wykreowany przez nas świat, zachęcając do odkrycia wnętrza szuflad. W środku na użytkownika czeka wiele niespodzianek. Nie bałyśmy się użyć jaskrawych kolorów

26. 27. 28. Praca nad szafką w stolarni

czy nadruków o zwierzęcych kształtach w celu dodania barwnego akcentu do projektu. Chciałyśmy odróżnić każdą z szuflad, nadając im charakter kojarzący się z afrykańskimi zwierzętami poprzez zastosowanie tkanin. Pierwsza szuflada zachwyca wyborem odważnego koloru – jest wypełniona miękkim jaskrawopomarańczowym materiałem, który natychmiast przyciąga uwagę odbiorcy. Już na pierwszy rzut oka widać, że to niezwykle element, który dodaje charakteru całej kompozycji. Druga szuflada prezentuje motyw zwierzęcy wykonany z wysokiej jakości tkaniny z printem¹ leoparda. Ten elegancki wzór dodaje nuty dzikości i ekskluzywności, wprowadzając unikalny akcent do wnętrza. Trzecia i czwarta szuflada kontynuują magiczną podróż po królestwie zwierząt. Tkaniny o wdzięcznych wzorach zebry i tygrysa stanowią kwintesencję dzikiej natury, wprowadzając do przestrzeni fascynujący i energetyzujący klimat. To połączenie niebanalnych motywów zwierzęcych

1. *Print* to słowo pochodzące z języka angielskiego – oznacza nadruk, deseń na tkaninie.

i wysokiej jakości materiałów sprawia, że każda szuflada to małe dzieło sztuki, a razem tworzą spektakularny i ciekawy zestaw, który przyciąga wzrok i wpływa na wyobraźnię. Te unikatowe meble stanowią doskonałe rozwiązanie dla osób poszukujących wyjątkowego i niestandardowego wystroju wnętrza. Cały proces pozwolił nam stworzyć oryginalny projekt, który może zaskoczyć niejednego odbiorcę.

Proces realizacji

Etap związany z realizacją prototypu okazał się naszym ulubionym. Należy jednak zaznaczyć, że był to nasz pierwszy projekt, który miałyśmy okazję razem zrealizować. Wcześniej zdobyłyśmy doświadczenie związane z pracą w modelarni, ale dotyczyło ono mniej znaczących działań. Podczas obecnego zadania wiele się nauczyłyśmy, a zdobyta wiedza przekłada się na naszą codzienną pracę. Przed przystąpieniem do odnawiania mebla dokładnie przyjrzałyśmy się, w jakim jest stanie, zarówno z zewnątrz, jak i w środku. Konieczne było szlifowanie, wymiana plastikowych szuflad, drewnianych prowadnic oraz zakup brakujących uchwytów. Nogi, na których wcześniej stał korpus mebla, udało się zdemontować bez uszkodzeń. Wtedy właśnie wpadłyśmy na

29. Proces dekonstrukcji i analiza

30. Szafka *Sen o safari* po transformacji

31. Szafka przed transformacją – sesja fotograficzna

pomysł, aby przerobić je na dodatkowy stoliczek. Wystarczyło je tylko odświeżyć, dołożyć cienki blat ze sklejki i wyfrezować go przy krawędziach. Nowe nogi w formie ramy wykonane zostały z kantówki sosnowej, którą przykręciliśmy do korpusu mebla.

Praca nad projektem była przyjemna, ale nie zawsze łatwa. W trakcie prac w stolarni napotkaliśmy kilka problemów, między innymi związanych z malowaniem. Ciemne drewno było trudne do ukrycia pod warstwami białej farby. Konieczne było wykonanie malowania natryskowego. Jednak nie były to najtrudniejsze momenty w pracy. Po nałożeniu białej farby jako koloru bazowego przyszedł czas na ręczne malowanie wzorów. Sprawilo nam to wiele trudności i wymagało poświęcenia wielu godzin na to zadanie. Użyliśmy wąskiej taśmy malarskiej do zabezpieczania powierzchni, które miały pozostać białe. Czarną farbę zaczęliśmy nakładać pędzlem w miejscach wyznaczonych na pasy. Niestety, taśma okazała się niewłaściwa, zaczęła się odklejać i już nie przylegała do powierzchni płyt. Farba przedostawała się pod nią, tworząc nieplanowane plamy. Na podstawie zdobytego doświadczenia przetestowaliśmy inne rodzaje taśm, najpierw na próbkach, aby znaleźć odpowiednie rozwiązanie dla naszego problemu. Udało nam się to, a pogrubiłe pasy ostatecznie przyniosły lepszy efekt końcowy.

Wnioski

Cały proces projektowy był niezwykle istotny dla naszego rozwoju jako młodych projektantek. Nasza wyobraźnia nie znała żadnych ograniczeń, a pragnienie stworzenia czegoś wyjątkowego, w połączeniu z miłością do podróży i zwierząt, zaowocowało niezwykle ciekawymi rezultatami naszej ciężkiej pracy. Praca z konkretnymi materiałami pozwoliła nam zdobyć nieocenioną wiedzę, której

32. Szafka *Sen o safari* po transformacji – sesja fotograficzna

nie mogliśmy pozyskać jedynie z podręczników czy programów komputerowych. Z perspektywy czasu całe to zadanie traktujemy jako niezwykle przygodę. Zdobyliśmy wiedzę, która na zawsze pozostanie w naszej pamięci. Nie żałujemy ani minuty spędzonej nad tym projektem. Jesteśmy ogromnie zadowolone i dumne z efektów naszej współpracy. Wynik naszego semestralnego projektu zdobył uznanie i został zaprezentowany na dwóch wystawach: „Mistrz i uczeń” na Politechnice Śląskiej w Gliwicach oraz podczas „Gdynia Design Days 2023” w ramach konkursu „Młodzi na start” zorganizowanego przez Elle Decoration Polska. To dla nas ogromna motywacja i dowód, że warto poszukiwać oryginalnych i autorskich rozwiązań oraz konsekwentnie dążyć do osiągnięcia wyznaczonych celów. Zachęcamy innych do odkrywania nowych możliwości oraz do śmiałości i odwagi w projektowaniu. Z czasem okazuje się, że wszystko jest możliwe, jeśli bardzo tego pragniemy. Każda taka przygoda niesie ze sobą bezcenną naukę i pozwala na rozwijanie umiejętności artystycznych oraz projektowych. Nasza historia jest dowodem na to, że wytrwałość, pasja i dążenie do celu mogą zaowocować sukcesem i docenieniem pracy przez szerokie grono odbiorców.

Alexandra Slavetskaya, Julia Wywiał

Od stelaża do Wyjątkowego Siedziska

Zespół projektowy: Katarzyna Bednarz, Natalia Cieśla,
Gabriela Węgińska, rok 2022–2023
Temat: „Mebel – życie po życiu”
Podstawy Projektowania Mebli,
prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Ten mebel, zwłaszcza jego stelaż, który nie pełnił już żadnych funkcji, powstał w latach 90. XX wieku. Przypuszcza się, że pierwotnie służył jako podnózek lub niewielka pufa. Co wyróżniało ten mebel, to jego oryginalne nóżki, które zachowałyśmy, odnowiliśmy i wykorzystaliśmy w procesie tworzenia nowego wyrobu.

33. Siedzisko przed transformacją (detal)

34. Naciąganie i przeplatanie sznurka

Głównym celem projektu było stworzenie funkcjonalnego mebla, który zachowywałby pierwotne kształty nóżek jako główny element konstrukcyjny. Ostatecznie nasz zespół zdecydował się na ławkę do przedpokoju z dodatkowym blatem do przechowywania drobnych akcesoriów. W procesie tworzenia siedziska wykorzystaliśmy nietypowe rozwiązanie w postaci splecionych mocno ze sobą sznurków bawełnianych.

Na początku proces wydawał się stosunkowo prosty, jednak okazało się, że była to niedokładna ocena. Prace rozpoczęły się od rozmontowania starej konstrukcji oraz usunięcia lakieru z nóżek, które były jedynymi elementami wykorzystanymi z oryginalnej bryły. Drewno, z którego wykonano nóżki, miało piękny naturalny kolor, który postanowiłyśmy zachować.

Niestety, nóżki były zbyt niskie, aby stworzony mebel był wygodny w użytkowaniu. Dlatego zdecydowałyśmy się na zamocowanie stalowego pręta do dolnej części nóżek. Pręt ten został podgrzany przez kowala i wygięty w celu nadania mu odpowiedniego kształtu. Ten zabieg pozwolił na uzyskanie odpowiedniej wysokości konstrukcji. Następnie nóżki stalowe zostały połączone z częścią

drewnianą, przy zaokrągleniu krawędzi ze względów estetycznych oraz w celu zwiększenia komfortu użytkowania. Po ukończeniu stelaża przystąpiłyśmy do lakierowania elementów drewnianych w celu zabezpieczenia ich przed uszkodzeniami i przywrócenia naturalnego blasku.

35. Naciąganie i przeplatanie sznurka

36. Siedzisko po transformacji (detal)

37. Siedzisko przed transformacją

38. Siedzisko po transformacji, proj. Katarzyna Bednarz, Natalia Cieśla, Gabriela Węgińska, 2023

1. J. Elbourne tworzy unikalne i wielowarstwowe dzieła tekstylne, w których posługuje się napiętymi sznurkami. Jej technika polega na starannym nawijaniu sznurka rząd po rzędzie, co efektywnie formuje

Ostatnim niezbędnym elementem, aby ukończyć projekt, było wyplecenie siedziska bawełnianymi sznurkami, co okazało się zadaniem wymagającym precyzji. Inspiracją stały się prace Jo Robyn Elbourne¹. Sznurki powinny zostać równomiernie rozłożone i odpowiednio napięte. Trzeba było bacznie pilnować wybranego wzoru zaplatania. Na zakończenie paski zostały przycięte i odpowiednio zabezpieczone, aby uniknąć rozplątowania się podczas użytkowania. W trakcie pracy uświadomiłyśmy sobie, że sznurki bawełniane, mimo swojej wytrzymałości i przyjemnej struktury, niestety łatwo się brudzą, zwłaszcza jasne kolory, które są trudne do wyczyszczenia.

Praca w stolarni była nowym i fascynującym doświadczeniem. Wsparcie stolarza i kowala, którzy pomagali nam w kluczowych etapach konstrukcji i towarzyszyli w całym procesie, było niezwykle istotne. Ich ogromna wiedza i doświadczenie znacznie ułatwiły pracę i pozwoliły uniknąć niepotrzebnych problemów.

Katarzyna Bednarz

asymetryczne układy i skrzyżowane ścieżki. Mimo widocznych ograniczeń wynikających z pracy jedynie wzdłuż równoległych i prostopadłych linii, jej metoda umożliwia uzyskanie obrazów o subtelnej głębi, <https://www.jorobynelbourne.com/about> [dostęp: 14.08.2023].

39. Kwietynik po transformacji (detale)

Kwietynik

Zespół projektowy: Katarzyna Kucharczyk, Maja Majewska, Karolina Piotrowicz, rok 2022–2023

Temat: „Mebel – życie po życiu”

Podstawy Projektowania Mebli,
prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Pierwotny mebel

Mebel stanowiący punkt wyjścia dla tego projektu to kwietynik datowany na przełom lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku. Przez ostatnie kilkanaście lat pozostawał nieużywany, zaniedbany i opuszczony w budynku gospodarczym na wsi, co doprowadziło do znacznych uszkodzeń jego struktury. W efekcie stał się niestabilny i utracił swój estetyczny charakter.

Cele projektu

Głównym celem projektu było zachowanie pierwotnej formy mebla w taki sposób, aby nadal przypominał swój oryginalny kształt. Jednocześnie postanowiliśmy wzbogacić go o dodatkowe elementy, które zwiększą jego praktyczność w codziennym użytkowaniu, podkreślą formę oraz przyciągną uwagę potencjalnych użytkowników. Naszym zamiarem było również dodanie charakterystycznego elementu, który wyróżniłby ten mebel spośród innych podobnych produktów. Ostatecznie dążyliśmy także do zróżnicowania materiałów użytych w projekcie, w przeciwieństwie do oryginalnego, całkowicie drewnianego modelu.

Opis procesu kształtowania formy

W początkowej fazie projektu rozważaliśmy trzy różne koncepcje transformacji mebla. Po analizie zdecydowaliśmy się odrzucić dwie z nich. Pierwsza propozycja, czyli stworzenie małego stołeczka z siedzeniem, została odrzucona ze względu na niewielką praktyczność i rozmiar mebla. Kolejna koncepcja, czyli przekształcenie mebla w drapak/legowisko dla kota, została również odrzucona, ponieważ na rynku dostępne były liczne podobne propozycje, a naszym celem było stworzenie projektu wyróżniającego się. Ostatecznie postanowiliśmy zachować mebel jako kwietynik, ale wprowadzić modyfikacje, które uczynią go bardziej funkcjonalnym i atrakcyjnym wizualnie.

Po wybraniu najlepszej koncepcji, skonfrontowaliśmy się z kolejnym wyzwaniem: jak możemy wzbogacić obecną formę, nadając jej zarówno większą atrakcyjność, jak i praktyczność? Szukałyśmy inspiracji, które pozwoliłyby nadać meblowi ciekawszy i bardziej praktyczny charakter. Odnalazłyśmy inspirację w kształcie Oriental Pearl Tower¹ w Szanghaju, który łączy w sobie elementy futurystyczne z organicznymi kształtami. To połączenie cech idealnie

1. Oriental Pearl Tower – wieża telewizyjna znajdująca się w dzielnicy Pudong w Szanghaju. Wieża ta ma 468 metrów wysokości i jest piątą pod tym względem wieżą na świecie, https://pl.wikipedia.org/wiki/Oriental_Pearl_Tower [dostęp: 07.08.2023].

40. Kwietynik przed transformacją

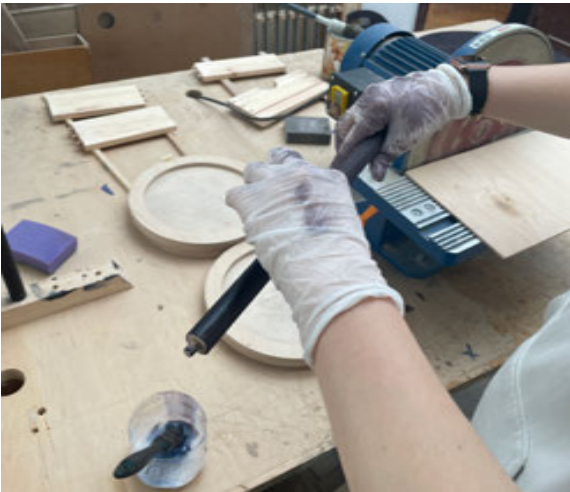
wpasowało się w naszą wizję, w której roślinność byłaby skojarzona z futurystycznym designem, co było szczególnie istotne, biorąc pod uwagę, że naszym celem było przeniesienie mebla w przyszłość.

W efekcie wprowadziłyśmy trzy główne zmiany w bazowym meblu. Po pierwsze, dodanie ceramicznych talerzyków do podstawek kwietnika z niewielkimi wgłębieniami miało na celu zabezpieczenie drewna przed wilgocią. Po drugie, zainspirowane Oriental Pearl Tower, postanowiłyśmy dodać przezroczystą kulę, wykonaną z tworzywa, przeznaczoną na sukulenty lub inne niewielkie rośliny. Ta kula nie tylko spełnia rolę dekoracyjną, ale również funkcjonalną jako zamykany pojemnik na rośliny. Wprowadza interesujący efekt wizualny, tworząc wrażenie, że rośliny unoszą się w powietrzu.

Trzecim istotnym elementem projektu było uwzględnienie miejsca na akcesoria do pielęgnacji roślin. Przy meblu dodałyśmy obręcz, w której umieściłyśmy woreczki na narzędzia do pielęgnacji roślin. To praktyczne rozwiązanie sprawia, że narzędzia są zawsze w zasięgu ręki, co ułatwia pielęgnację kwiatów. Ponadto, możliwość łatwego wyciągnięcia i wyczyszczenia woreczków pozwala utrzymać porządek i czystość.

41. Wycinanie otworów na woreczki

42. 43. 44. Praca nad elementami kwietnika

45. Kwieitnik po transformacji, proj. Katarzyna Kucharczyk, Maja Majewska, Karolina Piotrowicz, 2023

Opis doświadczeń zdobytych podczas pracy u stolarza i w pracowni realizacyjnej

W momencie, gdy zakończyłyśmy fazę koncepcyjną i przeszłyśmy do praktycznej pracy z rzeczywistymi materiałami, okazało się, że współpraca ze stolarzem była kluczowym czynnikiem determinującym sukces projektu. Czas spędzony w stolarni pozwolił nam szybko nabyć niezbędne umiejętności i zdobyć wiedzę z zakresu konstrukcji oraz, oczywiście, pracy z drewnem.

Podczas realizacji naszego projektu zyskałyśmy kilka ważnych spostrzeżeń. Po pierwsze, to, co na początkowych szkicach wydaje się prostą koncepcją, w rzeczywistości wymagało precyzji i znacznie więcej czasu podczas faktycznej realizacji. Dlatego zdecydowanie zalecamy dokładne notowanie wszystkich szczegółów – pomysłów, wymiarów, uwag od prowadzących itp. Ponadto, warto oznaczyć konkretne elementy na rysunkach technicznych, aby ułatwić sobie odnalezienie ich w trakcie montażu, zwłaszcza jeśli wyglądają one podobnie.

Ostatecznie, naszym doświadczeniem jest także wniosek, że warto przyjąć, iż projekt zajmie znacznie więcej czasu niż początkowo zakładamy. Toteż systematyczna praca oraz posiadanie sporej dawki cierpliwości okazują się nieocenione podczas takich przedsięwzięć.

Katarzyna Kucharczyk

Ława do gier

Zespół projektowy: Alicja Zawadzka, Maja Wojciechowska,
rok 2022–2023

Temat: „Mebel – życie po życiu”

Podstawy Projektowania Mebli,

prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek

Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

W świecie meblarskim istnieje wiele projektów, które zapisują się na trwałe w historii i pozostają w pamięci użytkowników. Projekty meblarskie z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku stanowią doskonały przykład, że projekt, forma i wykonanie mogą osiągnąć taką doskonałość, by zdołały przetrwać do dzisiaj w naszych domach. Współcześnie, ze względu na szybkie wprowadzanie nowych trendów, wiele mebli nie dorównuje jakością swoim historycznym odpowiednikom, takim jak te produkowane w Obornickiej Fabryce Mebli na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. Dlatego też obserwujemy rosnące zainteresowanie

46. Ława przed transformacją (detal)

47. Po transformacji: ława do gier,
proj. Alicja Zawadzka, Maja Wojciechowska, 2023

zakupem starszych mebli, których jakość wykonania i wybór materiałów znacznie różnią się od współczesnych wyrobów. Wraz z ideą projektu „Mebel – życie po życiu” postanowiliśmy podjąć wyzwanie nadania nowego życia meblowi, który choć przeżył wiele lat, nadal miał wiele do zaoferowania swoją ponadczasową formą.

Pracując nad ikonicznym i dobrze znanym projektem, jakim jest ława „jamnik” z lat sześćdziesiątych¹, miałyśmy za zadanie określenie granic ingerencji w mebel. Zdecydowaliśmy, że jego forma pozostanie nienaruszona, a funkcja jako stolika – zachowana. Jednakże zdawałyśmy sobie sprawę, że możemy wprowadzić pewne innowacje, które nadadzą projektowi nowy wymiar. Określiłyśmy również grupę docelową – młode osoby, które szukają praktycznych mebli i lubią spędzać czas w towarzystwie znajomych. Choć funkcja stolika była już ustalona, podczas analizy doszłyśmy do wniosku, że projekt potrzebuje czegoś więcej; czegoś, co wprowadzi zabawę i radość. W ten sposób narodził się pomysł na stolik z planszami do gier.

1. Ława „jamnik” była wytwarzana głównie w Obornickiej Fabryce Mebli na przełomie lat 60. i 70. XX w. <https://lata60-te.pl/sklep/polski-stolik-do-sofy-lawa-jamnik-projekt-z-1965-roku/>

Ława „jamnik”, którą znaleźliśmy u starszej pani w piwnicy, była starzejącym się meblem z wieloletnią historią użytkowania. Na powierzchni widniały liczne zadrapania i ubytki, wygięte były szczelbelki – wszystko to jasno wskazywało na upływ czasu. Przywrócenie meblowi jego pierwotnej świetności stało się naszym priorytetem. Rozpoczęłyśmy proces odnawiania, co dało nam

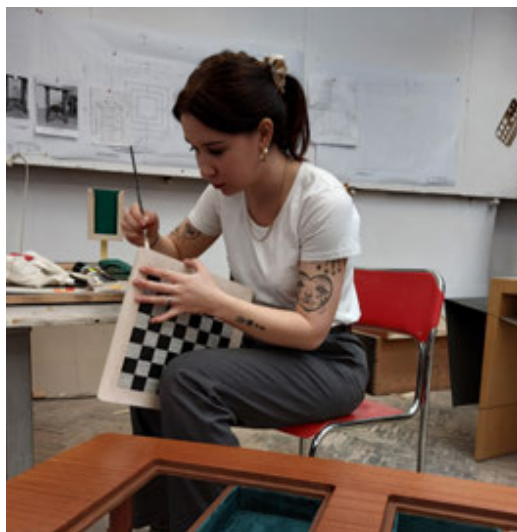
48. Wyklejanie fornirem planszy do gry

szansę lepszego poznania każdego elementu. Po rozebraniu stolika na części zrozumiałyśmy budowę i funkcję każdego jego detalu – każdy element opowiadał własną historię. Po gruntownym rozebraniu i odrestaurowaniu każdej części przystąpiłyśmy do usunięcia starych warstw bejcy i lakieru, aby wydobyć naturalne piękno drewna – tak samo postąpiłyśmy z półką pod blatem.

Największym wyzwaniem w trakcie pracy nad projektem było odświeżenie blatu stolika. Blat ten pokryty był lakierem chemoutwardzalnym, który stworzył niemal „szklaną” powłokę. Ta twardość lakieru uniemożliwiała jakąkolwiek obróbkę, gdyż groziła uszkodzeniem i odpryskami. Wspólnie ze stolarzem udało nam się znaleźć metodę powolnego przecinania blatu, co pozwoliło na wycięcie otworów na plansze do gier bez ryzyka utraty jego jakości.

49. 50. 51. Praca w stolarni nad ławą do gier

Drugim ważnym wyzwaniem dla realizacji projektu były same plansze do gier. Planowałyśmy zamieścić cztery podstawowe plansze: szachownicę, planszę do „Chińczyka”, „Tryktraka” i „Młynka”. Udało nam się znaleźć barwiony fornir. Dzięki zastosowaniu technologii wycinania laserem wycięłyśmy małe elementy plansz do gry. Na deskach przygotowanych pod plansze wykleiłyśmy fornirowe fragmenty. Następnie nakleiliśmy te elementy na odpowiednie podkłady i pokryłyśmy lakierem, tworząc jednolitą całość. Dodatkowym elementem była skrzyneczka na pionki do gry, którą wyłożyłyśmy welurem o głębokim kolorze zieleni, pasującym do mebla tej klasy. Stanowiła ona eleganckie wykończenie i jednocześnie zaskakujący dla użytkownika gadżet.

Projekt stolika do gier okazał się wyzwaniem, ale jednocześnie przyniósł ogromną satysfakcję. Było niezwykle satysfakcjonu-

1. *Print* to słowo pochodzące z języka angielskiego – oznacza nadruk, deseń na tkaninie.

jące przywrócić życie ławie Jamnik, która początkowo była traktowana jako niechciany mebel, a teraz stanowi ciekawy i funkcjonalny element wnętrza. Dzięki naszej pracy i poświęceniu zdołałyśmy przywrócić zniszczonemu meblowi dawny blask oraz dodać nowe funkcje, co sprawiło, że zyskał drugie życie.

W świecie meblarskim jest wiele projektów, które wyróżniły się na kartach historii i głęboko zapisały się w sercach użytkowników. Projekty meblarskie z lat 60. i 70. dwudziestego wieku są idealnym przykładem takiej sytuacji, gdzie projekt, forma i wykonanie były tak znakomite, że znajdują się w naszych domach do dziś. Metoda wykonania takich projektów zmieniła się wraz z postępem czasu, pośpiechem we wprowadzaniu nowości i naciskiem na szybkie zmiany ekspozycji. W obecnych czasach wiele naszych mebli nie jest już nawet w części tak dobrej jakości, jak te produkowane chociażby w Obornickiej Fabryce Mebli na przełomie lat 60 i 70. dwudziestego wieku. Stąd można zaobserwować coraz większe zainte-

resowanie kupnem mebli starszych datą, których wykonanie, jak i dobór materiałowy znacznie różni się od współczesnych. Wraz z ideą zadania „Życie po życiu” postanowiłyśmy zmierzyć się z nadaniem nowego życia meblowi, który, choć już wiele miał za sobą, nadal posiadał wiele do zaoferowania swoją ponadczasową formą.

Alicja Zawadzka

52. Ława do gier po transformacji (detal)

53. Przed transformacją: stółek (detal)

RETROSPEKCJA – projekt szafki nocnej

Zespół projektowy: Nicole Słowik, Natasza Charusta, Polina Yampolska, rok 2022–2023

Temat: „Mebel – życie po życiu”

Podstawy Projektowania Mebli,
prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Początki naszej pracy nie były łatwe. To był nasz pierwszy projekt mebla, który miałyśmy zamiar wykonać w dużej mierze samodzielnie. Na początku narodził się pomysł dotyczący funkcji tego mebla – zdecydowałyśmy, że ma to być szafka nocna.

Wybrałyśmy do tego celu prosty kuchenny stółek, który wcale nie przypominał szafki nocnej. Mimo to zdecydowałyśmy się stworzyć pewną korelację między jego charakterystycznymi cechami a naszym projektem. To założenie dało nam impuls do stworzenia czegoś zupełnie nowego. Materiał, z którym pracowałyśmy, pozostał ten sam – drewno sosnowe. Wcięcia na bokach i opływowe kształty zmieniły miejsca – w planie miałyśmy bowiem nadanie formie

lekkości. Do głowy przychodziły nam kolejne pomysły – między innymi podarowanie drugiego życia rolkom po papierze do drukowania paragonów. Z nich miały powstać lamelki pokryte odpowiednio dobranym materiałem. Nasz projekt obejmował również podwyższenie całego obiektu i dodanie szuflady. Każdy nowy element miał uzupełniać poprzedni, tworząc spójną całość: od nóg, przez frezowany front szuflady, aż po wcięcia po bokach.

Znalezienie odpowiednich materiałów stanowiło wyzwanie. Musiałyśmy zdecydować, czy do wykonania nóg lepsza będzie rura czy pręt. Wybór odpowiednich prowadnic dla szuflady okazał się kolejnym dylematem. Czy zakupiony lakier do metalu

54. Po transformacji: szafka nocna, proj. Nicole Słowik, Natasza Charusta, Polina Yampolska, 2023

będzie pasować kolorystycznie do materiału, którym przykryjemy lamelki? Gdzie znaleźć odpowiednie deski w dobrej cenie?

Z narysowanym już projektem technicznym weszliśmy do stolarni, choć nasza wiedza o sprzęcie, materiałach i łączeniach używanych w meblarstwie była wciąż teoretyczna. Dzięki pomocy wykonawców – fachowców z naszej uczelni – zdobyliśmy wiedzę i cenne wskazówki.

Pierwszym krokiem było rozebranie stołka na poszczególne części. Następnie odpowiednio pocieniono boki i blat. Rolki, wcześniej używane do drukowania paragonów, zostały pokryte materiałem, który nadał im nietuzinkowy charakter lat sześćdziesiątych XX wieku¹. W miejsce otworów wprowadziliśmy drewniane kołki. Tak powstały dwa szeregi, które, przy pomocy

55. 56. 57. 58. Łączenie elementów prototypu

odpowiedniego usztywnienia, dały nam samodzielne elementy.

Kolejnym krokiem było praca nad bokami stołka. Przecięliśmy je w ustalonych miejscach, a poszczególne fragmenty zmieniły swoje położenie. Stworzyliśmy też szablon ze sklejk, który przedstawiał wygięcie metalowych nóg, a następnie przekazaliśmy wzór kowalowi. Gotowe nogi musiały być odpowiednio zamontowane. Tu kluczową rolę odegrał frez w miejscach styku prętów z drewnem, a także przewiertu wykonane

w metalu. Wkręty użyte do przymocowania obu materiałów do siebie dokończyły pracę.

Ostatnim elementem była szuflada. Postanowiliśmy, że nie będzie miała prowadnic, a zamiast tego zastosujemy poziomą deskę². Stała się ona ważnym elementem usztywniającym całą konstrukcję. Dno szuflady wykonane zostało ze sklejk, a reszta z drewna sosnowego. Wnętrze wypełniliśmy wkładem z kartonu, pokrytym tym samym materiałem, którym przykryliśmy lamelki.

Nasz stolik nocny otrzymał nazwę *Retrospekcja*, podkreślając, że choć mebel miał inne życie, to również stanowił inspirację stylem retro. Stworzyliśmy nowy obiekt, wyraźnie nawiązujący do minionych lat³.

Proces realizacji był dla nas niezwykle pouczający – najwięcej nauki przyniosły nam popełnione błędy. Jako przykład można podać nieprawidłową kolejność pracy nad nogami, gdzie na początku frezowano drewno, a dopiero potem gięto pręty. Dziś wiemy, że odwrotna kolejność byłaby znacznie bardziej efektywna.

Nicole Słowik

1. K. Bittner, *Chcemy znów być nowocześni. Kilka uwag o popularności peerelowskiego wzornictwa przemysłowego*, [w:] *PR-owskie re-sentymenty*, red. A. Kiesielewska, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2017, s. 237.
2. Ze względu na potrzebę usztywnienia mebla oraz jego niewielkie wymiary deska wyjątkowo przyjęła zarówno funkcję konstrukcyjną, jak i prowadzenia szuflady.
3. retro – o modzie, stylu itp.: nawiązujący do przeszłości, *Retro*, [hasło w:],sjp PWN

59. Po transformacji: szafka nocna (detal)

60. Po transformacji: szafka nocna (detal)

61. Szafka *SlowDown* po transformacji, proj. Zuzanna Ziajka, Aleksy Remiszewski, 2023

SlowDown

Zespół projektowy: Zuzanna Ziajka, Aleksy Remiszewski, rok 2022–2023

Temat: „Mebel – życie po życiu”

Podstawy Projektowania Mebli,

prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek

Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu

W miarę upowszechniania się ruchu zero-waste¹ oraz w obliczu rosnących kosztów w branżach związanych z wyposażeniem wnętrz, coraz większa liczba osób zaczyna przejawiać zainteresowanie odnawianiem używanych przedmiotów i wybiera tę opcję. Obserwacja otaczającego nas świata stawia przed projektantami pytania, które stanowią solidny fundament dla projektów realizowanych na uczelniach artystycznych. Idea projektu „Mebel – życie po życiu” inspirowała do zadawania przez studentów kolejnych

1. Zero-waste [czytaj: z-i-roł łejst] styl życia mający na celu ograniczenie generowania odpadów <https://sjp.pl/zero+waste> [10.09.2023] <https://zero-waste.pl/czym-jest-zero-waste/> [10.09.2023]

62. Wykonawca spawa elementy prototypu

pytań. W ten sposób rozwijają oni swoją dotychczasową wiedzę i doświadczenie związane z wizją, procesem projektowania, realizacją – metodami, trudnościami i możliwościami, jakie niesie ze sobą praca w pracowniach wykonawczych.

Rozpoczynając proces badawczy mieliśmy na celu skoncentrowanie się na wcześniej określonym problemie, aby stworzyć projekt, który sprostą rosnącym potrzebom społeczeństwa. Chcieliśmy połączyć te potrzeby z naszymi własnymi doświadczeniami. Bez wątpienia ważnym kontekstem dla naszej koncepcji była pandemia, która zdecydowanie wpłynęła na organizację naszej pracy. Pandemia, w połączeniu z długotrwałym pobytem w zamkniętych pomieszczeniach, przy stałej ekspozycji na intensywne bodźce wizualne i błękitne światło ekranów, jeszcze bardziej nasiliła potrzebę znalezienia momentów spokoju i oderwania od technologicznego natłoku. Na podstawie obserwacji i rozmów z naszymi bliskimi i przyjaciółmi zauważyliśmy, że wielu z nich, podobnie jak my, znajdowało chwilę wytchnienia w przygotowywaniu herbaty. Proces parzenia herbaty, choć prosty i stosunkowo szybki, oferował efektywny sposób na złapanie oddechu i odpoczynek dla oczu, jednocześnie minimalizując chęć rozpraszania się za pomocą

innych, bardziej angażujących i stymulujących form medialnych. Kolejnym istotnym aspektem stał się rosnący wśród młodych ludzi nowy trend związany z urządzeniem mieszkań, oparty na poszukiwaniu używanych mebli, także przez zakupy w sklepach z rzeczami z drugiej ręki (ang. „thrift store”). Szczególnie aktywna w tym ruchu społeczność artystyczna zamieszkująca

63. Szafka przed transformacją

berlińskie i nowojorskie lofty urządza swoje przestrzenie korzystając z obiektów głównie z lat sześćdziesiątych XX wieku, które dzięki swoim charakterystycznym kształtom i żywym kolorom skutecznie przełamują minimalistyczną estetykę bieli i prostotę mebli pozostawionych przez poprzednich mieszkańców. To spostrzeżenie oraz rosnąca akceptacja dla odważnej kolorystyki w aranżacji wnętrz skłoniły nas do kontynuacji poszukiwań mebla odpowiedniego dla czynności parzenia herbaty² w obszarze designu lat 60.

Kolejnym kluczowym aspektem było znalezienie istniejącego już mebla, który posłużyłby jako baza do dalszych prac i stanowiłby źródło inspiracji. Zależało nam na tym, aby był to przedmiot, z którym mieliśmy wcześniejszy kontakt i który jest nam dobrze znany, co pozwoliłoby wydobyć jego wady i zalety. Do roli podstawy naszego projektu wybraliśmy niską szafkę z siedziskiem, dwiema szufladami i wiklinowymi koszami, która przez lata pełniła swoją funkcję w pokoju jednej z osób tworzących ten projekt. Jej minimalistyczna konstrukcja i elastyczność w dostosowywaniu do różnych funkcji otwierały przed nami wiele możliwości projektowych, zarówno pod względem zmiany przeznaczenia mebla, jak i jego formy.

Rozważaliśmy wiele koncepcji, jednak ostatecznie zdecydowaliśmy się na stworzenie stanowiska do przygotowywania herbaty właściwego zarazem dla pracy w domu, jak i w przestrzeniach biurowych. Jest to idealne rozwiązanie z uwagi na coraz popularniejszą praktykę pracy zdalnej. Badając rynek zauważyliśmy, że istnieje niewiele podobnych produktów, a większość z nich jest skierowana raczej do przedsiębiorstw gastronomicznych i hoteli, charakteryzując się ograniczonymi stylistycznie możliwościami i brakiem różnorodności.

2. E. Crawford, Furniture Today, <https://www.furnituretoday.com/design-trends/secondhand-furniture-becoming-first-choice-new-study-finds/> [10.09.2023]
<https://www.linkedin.com/pulse/off-the-shelf-second-hand-furniture-market-size-2023-2030#:~:text=The%20Global%20OFF-THE-SHELF,rise%20over%20the%20projected%20horizon> [11.09.2023]
<https://www.retailbrew.com/stories/2021/09/22/the-furniture-resale-industry-heats-up> [11.09.2023]

64. 65. 66. Proces realizacji projektu

67. Samodzielna praca w stolarni nad szafką

Na początku skupiliśmy się na kwestiach ergonomii i funkcjonalności naszego stanowiska do parzenia herbaty. Określiśmy, co i w jaki sposób użytkownik będzie przechowywać w tym meblu oraz jakie urządzenia będą niezbędne. Wzięliśmy pod uwagę zarówno tradycyjne rodzaje herbat, jak i yerba mate, uwzględniając odpowiednie akcesoria, a także sposób pakowania i przechowywania. Ustaliliśmy optymalną wysokość blatu, ilość półek oraz szuflad, które okażą się niezbędne. Na tym etapie przydatne były podręczniki z dziedziny projektowania mebli i z ergonomii. Ważnym aspektem była konieczność zachowania całej struktury mebla oraz jego szuflad, z rezygnacją jedynie z wiklinowych koszyków i poduszki siedziska. Istotnym elementem było również stworzenie miejsca na czajnik elektryczny, które odznaczałoby się odpornością na działanie ciepła i wilgoci.

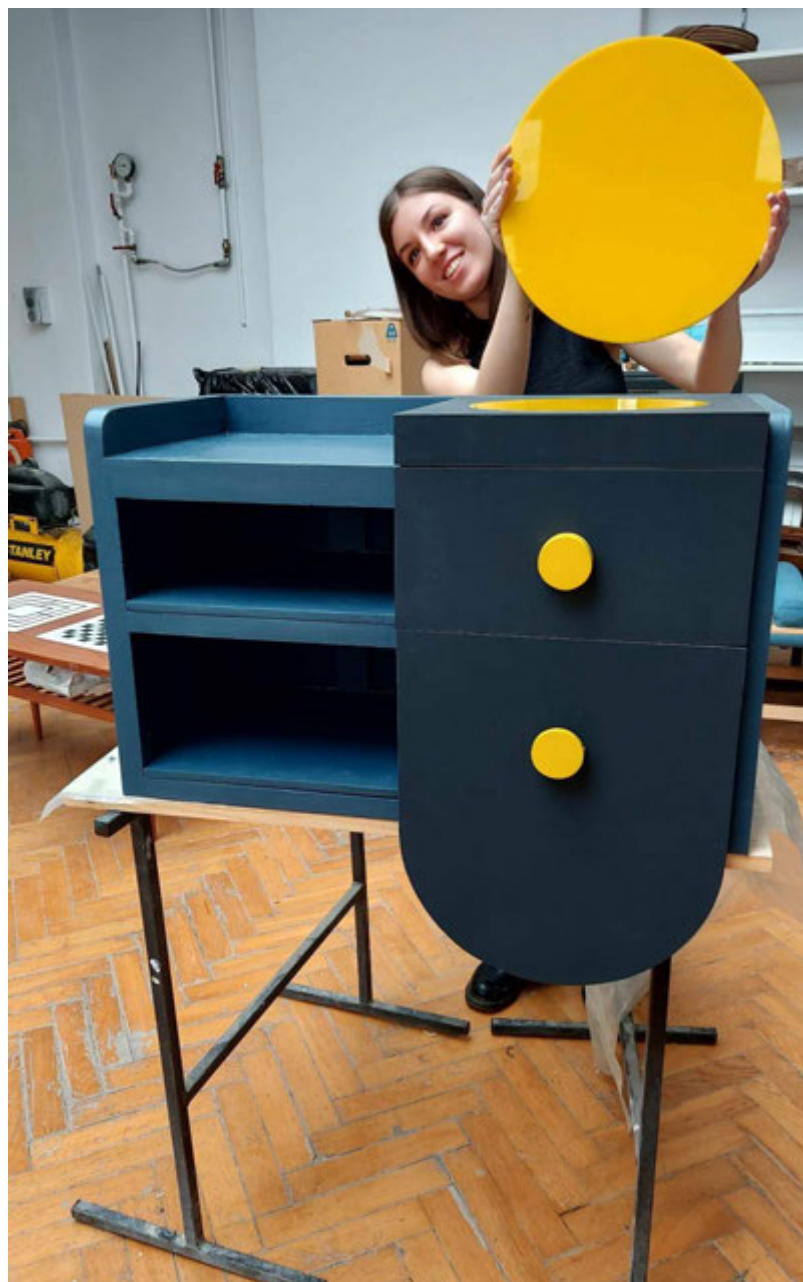
3. <https://transatlantic.artmuseum.pl/en/artist/abraham-palatnik/abraham-palatnik-kinetic-object-kk-9a>

68. Szlifowanie elementów mebla

Następnie zajęliśmy się aspektem wizualnym projektu. Przy użyciu szkiców, a później modeli 3D, eksplorowaliśmy różne kształty, podziały, kolory i formy. Inspirację czerpaliśmy z różnorodnych geometrycznych i kolorowych wzorów oraz z mebli z lat 60., a także z kinetycznych instalacji Abrahama Palatnika z serii *Kinetic Objects*³, które były ruchomymi, wielobarwnymi kompozycjami zbudowanymi głównie z linii i okręgów.

Po zakończeniu części projektowej przystąpiliśmy do etapu realizacji. Zaskakujące okazało się spotkanie z masowo produkowanym meblem dostępnym w popularnych sklepach z wyposażeniem wnętrz. Mimo że szafka wydawała się na pierwszy rzut oka atrakcyjna, to w trakcie prac stolarskich ujawniło się wiele

69. Dopasowywanie modułów mebla

drobnych wad i niedociągnięć, a głównym wyzwaniem były nierówności poziomów oraz brak kątów prostych w wielu miejscach. Współpraca z wykonawcami okazała się niezwykle cenna i pozwoliła nam zdobyć praktyczne doświadczenie oraz postawić wiele istotnych pytań. Dzięki temu staliśmy się bardziej świadomi czasochłonności procesu odnawiania mebli i zrozumieliśmy, ile aspektów może umknąć projektantom, jeśli polegają jedynie na wizualizacjach i dokumentacji technicznej. Nauczyliśmy się planować prace w sposób efektywny, korzystać z różnorodnych narzędzi oraz pracować z różnymi materiałami. Kluczowym osiągnięciem było również opanowanie precyzyjnego i fachowego języka w celu efektywnej komunikacji z profesjonalistami.

Prototyp, nazwany ostatecznie *SlowDown*, okazał się projektem rozwijającym się i udowodnił, że wiele mebli, które moglibyśmy z łatwością wyrzucić, można odnowić i nadal wykorzystywać, co oddaje ideę „życia po życiu”.

Zuzanna Ziajka, Aleksy Remiszewski

70. Szafka *SlowDown* – sesja fotograficzna

71. Przed transformacją: stolik (detal)

Stolik ze szklaną rynną

Zespół projektowy: Natalia Dzikowska,
rok 2022–2023
Temat: „Mebel – życie po życiu”
Podstawy Projektowania Mebli,
prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek
Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Podstawą projektu był stolik wykonany z drewna sosnowego, który wymagał rewitalizacji i nadania mu nowego życia. Głównym celem projektu było wykorzystanie naturalnych niedoskonałości drewna oraz jego walorów estetycznych, przy jednoczesnym zwiększeniu funkcjonalności mebla. Inspirację czerpałam z własnych projektów pracy dyplomowej, szczególnie z projektu szklanej toaletki, która składała się z różnych elementów, takich jak wisząca konsola z grafitowego szkła, lustro w drewnianej ramie i pojemniki na kosmetyki¹. Kształt szklanej rynny umieszczonej w blacie stołu był próbą technologii wykorzystanej do realizacji szklanej konsoli². Ponadto twórczość profesora Beaty Mak-Soboty, która często używa klejonych płyt szklanych w nieoczywisty sposób, wpłynęła na wybór materiałów i technik³.

1. Dyplom realizowałam na Wydziale Ceramiki i Szkła. Projekt „Mebel – życie po życiu” wykonywałam w ramach fakultetu.
2. Szklany element blatu oraz konsola wykonane zostały z transparentnego brązowo-szarego szkła, a ponieważ ciemne szkło nie przepuszcza najlepiej światła UV utwardzającego klej, był to rodzaj próby.
3. <https://karnet.krakowculture.pl/25223-krakow-beata-mak-sobota-papier-i-szklo-objekty-translitalne>

Kolejnym czynnikiem wpływającym na projekt i moje spojrzenie na różnorodność i funkcje stołów i stolików była wystawa w Muzeum Narodowym we Wrocławiu „Płaszczyzna porozumienia. Stoły w XVIII i XIX w.” Wystawa ta wywarła na mnie ogromne wrażenie i zapadła mi w pamięć. Stoły o wielu funkcjach interesowały mnie od dłuższego czasu i pojawiały się w moich projektach w różnych formach – od małych kwietników po stoliki kawowe i stoły kuchenne.

Stolik, który starałam się odnowić, był w bardzo złym stanie. Na jego blacie widniały duże spękania, które naprawiane były klejem i woskiem w taki sposób, że po oczyszczeniu z kleju blat rozpadł się na trzy części. To, co było defektem, stało się wtedy dodatkowym atutem mebla. Pomiędzy spękane części blatu wstawiłam listwy z nowego drewna, a środkowy fragment blatu wycięłam asymetrycznie, zastępując go szklaną półką w formie rynny przeznaczonej na owoce lub drobiazgi. Ponadto pod stołem, w miejscu ozdobnej gałki wpuszczonej w krzyżak trzymający nogi mebla, dodałam stalową rurę z dodatkowym szklanym blatem, tworząc w ten sposób miejsce do przechowywania np. książek.

Jednym z głównych założeń projektu było zachowanie śladów użytkowania w taki sposób, aby nowoczesne elementy kontrastowały, ale jednocześnie współgrały ze strukturą starego drewna. Po przemianach stolik może pełnić funkcję stolika kawowego lub stolika do pracy, z miejscem na akcesoria biurowe. Jego wysokość jest zbliżona do wysokości większości biurek i stołów dostępnych na rynku. Zmiany były planowane tak, aby mebel mógł być jak najbardziej funkcjonalny i pasować do różnych stylów wnętrz, nie ograniczając się tylko do jednego rodzaju czy stylu pomieszczenia.

Natalia Dzikowska

72. Po transformacji: *Stolik ze szklaną rynną*, proj. Natalia Dzikowska, 2023

73. *Stolik ze szklaną rynną* (detal)

74. Po transformacji: konsola *Lumango*, proj. Julia Trzuskowska, Katarzyna Hercuń, Roksana Zabielska, 2023

RetroRekonstrukcja

Zespół projektowy: Julia Trzuskowska, Katarzyna Hercuń, Roksana Zabielska, rok 2022–2023

Temat: „Mebel – życie po życiu”

Podstawy Projektowania Mebli,

prowadząca: dr Magdalena Kacprzak-Gagatek

Akademia Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu

Projekt „Mebel. Życie po życiu” miał na celu promowanie wartości związanych z ruchem *zero-waste*¹, rozwijanie naszej wiedzy oraz przygotowanie nas do współpracy z producentami mebli. W ramach tego przedsięwzięcia wybrałyśmy stolik, który uratowałyśmy przed wyrzuceniem. Ten pozornie zwyczajny mebel, z pękniętym blatem, stał się źródłem naszej twórczości.

Przez długi proces koncepcyjny eksplorowałyśmy wiele pomysłów, co sprawiło, że wyzwaniem był sam wybór ostatecznego projektu. Po opracowaniu wielu briefów i szkiców zdecydowałyśmy się nadać meblowi funkcję konsoli do przedpokoju. Wykorzystałyśmy pęknięty blat jako atut, przekształcając go w formę blatu z wgłębieniem na doniczki z kwiatami. Poprzez przecięcie nóg stolika około połowy ich wysokości i dodanie stalowej rurki, zwiększyłyśmy jego wysokość, co zdecydowanie poprawiło funkcjonalność.

1. Styl życia, zgodnie z którym człowiek stara się generować jak najmniej odpadów, a tym samym nie zanieczyszczać środowiska. To cel etyczny, ekonomiczny i wizjonerski, który pomaga ludziom naśladować zrównoważone naturalne cykle, w których wszystkie odrzucane materiały mają stać się zasobami. Za: https://pl.wikipedia.org/wiki/Zero_Waste [dostęp 12.08.2023].

Rurki te, wraz z rurką nad blatem, stworzyły spójną linię i podkreśliły industrialny charakter mebla. Zdecydowałyśmy się również na element oświetleniowy, aby rozjaśnić często ciemne przedpokoje, dodając przytulności i stwarzając korzystne warunki dla roślin we wgłębieniu blatu.

Zachowałyśmy drewno z drobnymi defektami, pokrywając je bezbarwnym lakierem o półmatowym wykończeniu, co podkreśliło historię mebla jako przyjaznego narzędzia malarza, który korzystał z niego podczas tworzenia swoich dzieł. Blat mebla ozdobiły ślady niebieskiej i żółtej farby, pozostałe po poprzednim użytkowniku. W miejscu, gdzie wcześniej znajdowała się niezbyt funkcjonalna szuflada, postawiłyśmy na półkę, która może służyć jako miejsce na laptop, książki czy korespondencję.

Projekt *Lumango* okazał się niezwykle rozwijającym doświadczeniem, które ukazało ogromne możliwości drzemące w meblach, które tracą swoją przydatność. Potwierdził nasze przekonanie, że warto przywracać meblom nowe życie poprzez odnowienie i nadanie im nowych funkcji.

Julia Trzuskowska

75. Przed transformacją: stolik

76. 77. 78. Realizacja prototypu

ABSTRACT

The chapter constitutes a collection of eleven personal accounts documenting the realization process of the “Furniture – Life After Life” project. Second-year students from the Interior Architecture Department of the Academy of Fine Arts in Wrocław undertook the challenge of transforming withdrawn furniture into modern pieces, emphasizing values related to ecology. Over seven editions of the project, noticeable were gradual changes and development, attesting to the students' dedication. The chapter presents diverse perspectives and paths of development emerging from this intriguing project. A compilation of photographs illustrates the results of their work, showcasing the potential of discarded furniture, which, through the creative approach of the students, gains new life and purpose.

79. Wspólne zdjęcie uczestników wystawy „2P: Podstawy Projektowania Mebli, Podstawy Kształtowania”, Centrum Nowych Technologii, Politechnika Śląska w Gliwicach, 2023

80. Wystawa „2P: Podstawy Projektowania Mebli, Podstawy Kształtowania”, Centrum Nowych Technologii, Politechnika Śląska w Gliwicach, 2023

Bibliografia

WSTĘP

Krawczyk J., *Meble jako przedmioty użytkowe i zabytki*,
Wyd. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2006.

RECYKLING MEBLI I KREATYWNE PROJEKTOWANIE

Freeland C., *Czy to jest sztuka?* Dom Wydawniczy Rebis,
Poznań 2004.

Źródła internetowe:

Blanchard R., *Money for Nothing*, “BBC1”, <http://www.stylingand-salvage.com/2016/02/money-for-nothing-bbci.html>
[dostęp: 07.08.2023].
Blanchard R., *Upcycle that*, <https://www.upcyclethat.com/rupert-blanchard/> [dostęp: 23.09.2023].
Colección 300: Curro Claret y Fundació Arrels dan con la pieza clave del diseño solidario, „Diariodesign”, <https://diariodesign.com/2012/03/coleccion-300-curro-claret-y-fundacio-arrels-dan-con-la-pieza-clave-del-diseno-solidario/>] za; <https://crosscultural-chairs.com/Interview-Curro-Claret-1> [dostęp: 04.07.2023]
Deconstructed & Reconstructed – Experimental furniture by Ryo Chohashi, “OEN”, <https://the189.com/furniture/deconstructed-reconstructed-experimental-furniture-by-ryo-chohashi/>
[dostęp: 19.08.2023] .
Guarnacci M., *Interview: Curro Claret*, “CCC”, <https://crossculturalchairs.com/Interview-Curro-Claret-1> [dostęp: 04.07.2023].
Jakob B.L., *Portrait, Sagi, Upcycling Möbel – sagi1s Jimdo-Page!*
<https://www.sagi.ch/portrait/> [dostęp: 24.08.2023].

Kano Y., *Frankenstein’s Chair*, <https://yumakano.com/projects/frankensteins-chair/> [dostęp: 07.07.2023].
Lam C., *Furniture Designer Rupert Blanchard Transforms Discarded Drawers into Stunning Storage Units*, “Inhabitat”, <https://inhabitat.com/furniture-designer-rupert-blanchard-transforms-discarded-drawers-into-stunning-storage-units/ru-pert-blanchard-salvaged-drawers-cabinet-01/>
[dostęp: 10.08.2023].
Meyer-Abich K M., *Revolution for Nature*, University of North Texas Press, 1994 <https://ojs.seminare.pl/index.php/seminare/article/view/534/339> [dostęp: 04.08.2023].
Multiple Family: Used Chairs Redesigned by Jetske de Groot, “Upcycledzine”, <https://www.upcycledzine.com/multiple-family-used-chairs-redesigned-by-jetske-de-groot/> [dostęp: 09.09.2023].
Pallasmaa J., *Concrete stitches (Series of Objects)*, <https://james-plumb.co.uk/objects/concrete-stitches-series/>
[dostęp: 14.07.2023].
Papanek V., *Dizajn dla realnego świata*, Recto Verso, Łódź 2012,
Produkcja mebli w Polsce wzrosła, ale... <https://biznes.meble.pl/newsroom/produkcja-mebli-w-polsce-wzrosla-ale/>
[dostęp 10.10.2023].
Réanim La médecine des objets, « 5,5 », 2004, <https://www.5-5.paris/en/projects/manifesto/reanim-la-medecine-des-ob-jets-2004-63> [dostęp: 20.07.2023].
Reduce, reuse, recycle – czyli jak na co dzień dbać o środowisko, „PCC Greenline” blog, <https://www.products.pcc.eu/pl/blog/reduce-reuse-recycle-czyli-jak-na-co-dzien-dbac-o-srodowisko/>
[dostęp: 10.09.2023].
Ryan K.: *Custom made chair 2011*, “Designboom”, <https://www.designboom.com/design/karen-ryan-custom-made-chair-2011/>
[dostęp: 04.07.2023].
Sirlin D., *Tejo Remy: an Interview*, “The Art Section”, <https://www.theartsection.com/tejo-remy> [dostęp: 24.08.2023].
Tejo Remy, Reused – ekologiczny design i lifestyle, <http://reused.pl/tejo-remy> [dostęp: 24.09.2023].
Tzenkova A., Ryan K., “*Custom Made*” *Chairs*, “Trendland”,

<https://trendland.com/karen-ryan-custom-made-chairs/>
[dostęp: 04.07.2023].
Wikipedia, hasło *Droog*, [https://en.wikipedia.org/wiki/Droog_\(company\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Droog_(company)), [dostęp: 10.08.2023].
Wikipedia, hasło *Reedukacja*, <https://pl.wikipedia.org/wiki/Re-edukacja> [dostęp: 12.09.2023].
Yang D., Zhu J., *Recycling and value-added design of discarded wooden furniture*, „BioResources” 2021, No 16(4), 6954-6964,
<https://bioresources.cnr.ncsu.edu/resources/recycling-and-value-added-design-of-discarded-wooden-furniture/>
[dostęp: 10.10.2023].

MEBEL BARDZIEJ OSOBISTY – TRENDY W DOMOWYM ODNAWIANIU MEBLI

Jasiołek K., Lachert H., *Wygoda ważniejsza niż piękno*,
Wyd. Marginesy, Warszawa, 2022, s. 209.

Źródła internetowe:

Błasikiewicz E., *Mid-century modern – styl, który nie przemija*, „Gier Design”, <https://gieradesign.pl/mid-century-modern-styl-ktory-nie-przemija> [dostęp: 22.10.2023].
Fotel tapicerowany typ 366, proj. Józef Chierowski, „Co To za Fotel”, <https://cotozafotel.pl/fotel-typ-366-jozef-chierowski/>
[dostęp:12.10.2023].

EDUKACJA PRZEZ DOŚWIADCZENIE: ODNAWIANIE W PROCESIE KSZTAŁCENIA

Brown T., *Zmiana przez design: jak design thinking zmienia organizacje i pobudza innowacyjność*, Libron, Wrocław 2013.
Głowacki A., *W kręgu IO Design, Studio 10 Design*, Kraków 1994.
Isaacson W., *Leonardo Da Vinci*, Insignis Media, Kraków 2019, 2020.
Nęcka E., *Psychologia twórczości*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005
Okraj Z., *Design Thinking. Inspiracje dla dydaktyki*, Difin, Warszawa 2020

Papanek V., *Dizajn dla realnego świata*, Recto Verso, Łódź 2012.
Szmidt K.J., Płóciennik E., *Myślenie pytajne. Teoria i kształcenie*,
Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2020.
Weiner E., *Genialni. W pogoni za tajemnicą geniuszu*, PWN, Warszawa 2016.

Źródła internetowe:

Łukasik B., *Twórczość w edukacji akademickiej – zasady, metody i techniki stymulowania twórczego myślenia studentów*, <http://dli-bra.bg.ajd.czyst.pl:8080/Content/3482/15.pdf> s. 204–206
[dostęp: 25.09.2023].
Szmidt K.J., *Edukacyjne uwarunkowania rozwoju kreatywności. Twórczość i edukacja*, https://dspace.uni.lodz.pl/bitstream/handle/11089/36071/Szmidt_Edukacyjne%20uwarunkowania.pdf?sequence=1&isAllowed=y,s.23-25. [dostęp: 10.08.2023].

JEDENAŚCIE PRZEMIAN: STUDENCKIE SPOJRZENIE NA „MEBEL – ŻYCIE PO ŻYCIU”

Bittner K., *Chcemy znów być nowocześni. Kilka uwag o popularności peerelowskiego wzornictwa przemysłowego*, [w:] *PR-owskie re-sentymenty*, red. Kiesielewska A., Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2017.
Chabińska-Ilchanka E., Ristujczina L., *Wielka księga malarstwa*, Wydawnictwo Dragon, Bielsko-Biała 2012, 2015.
Izdebska K., *Lepsze życie śmieci? Design i upcykling*, „Kultura Popularna” 2017, nr 2(52),
Kreis M., *Trash art, czyli życie po życiu śmieci. Do rzeczy! Szkice kulturoznawcze*, Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, Wrocław 2011.
Notes kolekcjonera, cz. I: *Krzesa. Fotele Vintage*, Warszawa 2019.
Porębski M., *Dzieje sztuki w zarysie.Tom III. Wiek XIX i XX*, Wyd. Arkady, Warszawa 1988.
Wyżga O., *Metody nauczania stosowane na wyższej uczelni*, Repozytorium Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2019.
Zuffi S., *Klasyki sztuki. Wielki słownik malarzy*, t. III, Rzeczpospolita, Warszawa 2006.

Źródła internetowe:

Abraham Palatnik <https://transatlantic.artmuseum.pl/en/artist/abraham-palatnik/abraham-palatnik-kinetic-object-kk-9a>
Budzich M., *Wiem, co odnawiam. Krzesło Hałasa – typ 200-190*, 2021, <https://odnawialnia.pl/2021/11/wiem-co-odnawiam-krzeslo-halasa-typ-200-190.html> [dostęp: 02.08.2023].
Crawford E., *Furniture Today*, <https://www.furnituretoday.com/design-trends/secondhand-furniture-becoming-first-choice-new-study-finds/> [10.09.2023] <https://www.linkedin.com/pulse/off-the-shelf-second-hand-furniture-market-size-2023-2030#:~:text=The%20Global%20OFF-THE-SHELF,ri-se%20over%20the%20projected%20horizon> [11.09.2023]
<https://www.retailbrew.com/stories/2021/09/22/the-furniture-resale-industry-heats-up> [11.09.2023]
Czykier K., red. Gawina M., *My z pokolenia BB, X, Y, Z, czyli co łączy, a co dzieli młodych i starszych. Pokoleniowa analiza eksperta UwB*, 2022, <https://uwb.edu.pl/aktualnosci/my-z-pokolenia-bb-x-y-z-czyli-co-laczy-a-co-dzieli-mlodych-i-starszych-pokoleniowa-analiza-eksperta-uwb-4578.html> [dostęp: 06.08.2023].
Green K., *About Jo Elbourne*, <https://www.jorobynelbourne.com/about> [dostęp: 14.08.2023].
Informel i malarstwo akcji – abstrakcja w Europie i Stanach Zjednoczonych. Znaczenie twórczości Pollocka, Platforma Edukacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki, <https://zpe.gov.pl/a/informel-i-malarstwo-akcji---abstrakcja-w-europie-i-stanach-zjednoczonych-znaczenie-tworczosci-pollocka/DkKz9SBrA> [dostęp: 20.08.2023].
Polski stolik do sofy/lawa „Jamnik”, projekt z 1965 roku, <https://lata60-te.pl/sklep/polski-stolik-do-sofy-lawa-jamnik-projekt-z-1965-roku/> [dostęp 12.09.2023].
Maga A., *Rajmund Teofil Hałas. Historia polskiego meblarstwa*, 01.04.2021, <https://formy.xyz/artykul/rajmund-teofil-halas-historia-polskiego-meblarstwa/> [dostęp: 22.07.2023].
Mak-Sobota B. *Papier i szkło – obiekty transliteralne*, Portal Informatyjno-Kulturalny Miasta Krakowa, <https://karnet.krakowculture.pl/25223-krakow-beata-mak-sobota-papier-i-szklo-obiekty>

-translitalne [dostęp: 09.09.2023].
Wikipedia, hasło *Oriental Pearl Tower*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Oriental_Pearl_Tower [dostęp: 07.08.2023].
Wikipedia, hasło *Zero Waste*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Zero_Waste [dostęp 12.08.2023].

Wykaz źródeł i autorów fotografii

Recykling mebli i kreatywne projektowanie

01. © Martino Gamper
<https://www.martinogamper.com/project/a-100-chairs-in-a--100-days/> [dostęp 07.10.2023]
02. © Martino Gamper
<https://www.martinogamper.com/project/a-100-chairs-in-a--100-days/> [dostęp 07.10.2023]
03. Juan Lemus, © Curro Claret
https://www.curroclaret.com/en/la_pieza_colgador.html [dostęp 07.10.2023]
04. Juan Lemus, © Curro Claret
https://www.curroclaret.com/en/la_pieza_more_than_this.html [dostęp 07.10.2023]
05. Tejo Remy
<https://www.instagram.com/p/ClZADastYo2/> [dostęp 07.10.2023]
06. Theo Herfkens, OUD NOW!
<https://www.oudnow.nl/stapelkasten/stapelkast56> [dostęp 07.10.2023]

07. Theo Herfkens , OUD NOW!
<https://www.oudnow.nl/kasten/Kast163> [dostęp 07.10.2023]
08. Theo Herfkens, OUD NOW!
<https://www.oudnow.nl/kleine-kasten/kastje-98> [dostęp 07.10.2023]
09. Theo Herfkens, OUD NOW!
<https://www.oudnow.nl/kasten/vitrinekast66> [dostęp 07.10.2023]
10. © James Plumb
<https://jamesplumb.co.uk/objects/concrete-stitches-series/> [dostęp 07.10.2023]
11. © James Plumb
<https://jamesplumb.co.uk/objects/concrete-stitches-series/> [dostęp 07.10.2023]
12. © Studio 5.5
<https://www.5-5.paris/en/projects/manifesto/reanim-la-medecine-des-objets-2004-63> [dostęp 07.10.2023]
13. © Studio 5.5
<https://www.5-5.paris/en/projects/manifesto/reanim-la-medecine-des-objets-2004-63> [dostęp 07.10.2023]
14. © Karen Ryan
<https://www.flickr.com/photos/bykarenryan/albums/72157625107090126/> [dostęp 07.10.2023]
15. © Karen Ryan
<https://www.flickr.com/photos/bykarenryan/albums/72157609614981459/with/7837466876> [dostęp 07.10.2023]

16. © Karen Ryan
<https://www.flickr.com/photos/bykarenryan/albums/72157609614981459/with/7837466876> [dostęp 07.10.2023]

17. © studio yumakano
<https://yumakano.com/projects/frankensteins-chair/?lang=-jp> [dostęp 07.10.2023]

18. Elise Klinkert
<https://www.eliseklinkert.nl/jetske-de-groot> [dostęp 07.10.2023]

19–22. © Beat Lüthi Jakob
<https://www.sagi.ch/upcycling-m%C3%B6bel/> [dostęp 07.10.2023]

Mebel bardziej osobisty – trendy w domowym odnawianiu mebli

01–16a. Małgorzata Budzich
17–17a. Hanna Hirszt, pracownia Meblowy New Look
https://www.facebook.com/meblowynewlook/?locale=pl_PL

18–18a. Aneta Witkiewicz, Pracownia NuDecor,
<https://nudecor.pl/produkt/wine-bar/>

19–19a. Małgorzata Budzich

20–20a. Aneta Witkiewicz, Pracownia NuDecor
<https://nudecor.pl/portfolio/czarny-rattan/>

21–21a. Marta Rachwał, pracownia Meblowe Fanaberie
<https://www.facebook.com/MebloweFanaberie/>

22–22a. Daria Niezgocka, pracownia OdNova Niezgockich
<https://www.facebook.com/OdNovaNiezgockich/>

23. Małgorzata Budzich

24. Katarzyna Sojka, blog „Pięty Pokój”
<https://www.piatypokoj.pl/2018/04/jak-polaczyc-nowe-meble-ze-starociami-w-kuchni.html>

25. Beata Łańcuchowska, pracownia Pani to Potrafi
<https://panitopotrafi.blogspot.com/p/pracownia.html>

26. Hanna Hirszt, pracownia Meblowy New Look
https://www.facebook.com/meblowynewlook/?locale=pl_PL

Edukacja przez doświadczenie: odnawianie w procesie kształcenia

- 01–13 Magdalena Kacprzak-Gagatek
14. Kamila Potocka
15–18 Magdalena Kacprzak-Gagatek
19–20. Agnieszka Zawiszewska
21. Magdalena Kacprzak-Gagatek
22. Małgorzata Janus
23. Janusz Bochajczuk
24–25. Magdalena Kacprzak-Gagatek
26. Magdalena Kacprzak-Gagatek
27–28. Janusz Bochajczuk
29. Anna Gardziejewska
30. Magdalena Kacprzak-Gagatek
31–33. Janusz Bochajczuk
34. Justyna Czop
35–36. Janusz Bochajczuk
37. Kinga Białorusow
38. Mieczysław Bobeła
39. *Martyna Kowalik*
40. Magdalena Kacprzak-Gagatek
41–46. Janusz Bochajczuk
47. Jacek Gonera

48. Janusz Bochajczuk
49–50. Magdalena Kacprzak-Gagatek
51–52. Janusz Bochajczuk
53–55. Magdalena Kacprzak-Gagatek
56–57. Janusz Bochajczuk
58. Julia Franas
59–60. Janusz Bochajczuk
61. Maja Bylak
62. Janusz Bochajczuk
63. Magdalena Kacprzak-Gagatek

Jedenaście przemian: studenckie spojrzenie na „Mebel – życie po życiu”

- 01–05. Magdalena Kacprzak-Gagatek
06. Marcin Cibor
07. Magdalena Kacprzak-Gagatek
08. Maja Górowska
09. Karolina Płęcha
10–11. Magdalena Kacprzak-Gagatek
12–13. Janusz Bochajczuk
14–19. Tomasz Ziółkowski
20–21. Magdalena Kacprzak-Gagatek
22–23. Janusz Bochajczuk
24. Diana Brzóska
25. Janusz Bochajczuk
26. Alexandra Slavetskaya
27. Julia Wywiół
28–29 Karolina Parys
30–32. Janusz Bochajczuk
33. Magdalena Kacprzak-Gagatek
34–35. Katarzyna Kucharczyk
36. Julia Trzuskowska
37. Magdalena Kacprzak-Gagatek
38–40. Magdalena Kacprzak-Gagatek

41. Katarzyna Bednarz
42–44. Maja Majewska
45–47. Magdalena Kacprzak-Gagatek
48. Zuzanna Ziajka
49. Alicja Zawadzka
50–51. Maja Wojciechowska
52–54. Magdalena Kacprzak-Gagatek
55–58. Nicole Słowik
59–60. Julia Trzuskowska
61. Magdalena Kacprzak-Gagatek
62. Zuzanna Ziajka
63. Magdalena Kacprzak-Gagatek
64–65. Zuzanna Ziajka
66. Aleksy Remiszewski
67. Zuzanna Ziajka
68. Aleksy Remiszewski
69. Aleksy Remiszewski
70–75. Magdalena Kacprzak-Gagatek
76–78. Julia Trzuskowska
79. Szymon Przybysz
80. Zuzanna Ziajka

